

PARAPLEGIK

ISSN 0351-9163

Št. 123

GLASILO ZVEZE PARAPLEGIKOV SLOVENIJE

december 2010

3. DECEMBER - MEDNARODNI DAN INVALIDOV

OTVORITEV UČNEGA VRTA V SEMIČU
SVETOVNO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU
- BRONASTA MEDALJA NAŠIH
NAGRADA ZA SLOVENSKI PODVODNI FILM
© POTAPLJAČIH INVALIDIH
MEDNARODNA RAZSTAVA SLIKARJEV,
KI SLIKAJO Z USTI ALI NOGAMI

TISKOVINA

POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 1130

KAZALO

Deło zveze	stran	4
Strokovno	stran	11
Intervju	stran	17
Deło društev	stran	20
Iz življenja	stran	35
Šport	stran	38
Kultura	stran	52
V spomin	stran	61
Oglasi	stran	63
Razvedrilo	stran	64
Križanka	stran	67

Glasilo Paraplegik izdaja Zveza paraplegikov Slovenije in njena pokrajinska društva: Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine, Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja, Društvo paraplegikov Gorenjske, Društvo paraplegikov Istre in Krasa, Društvo paraplegikov Koroške, Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije, Društvo paraplegikov severne Primorske, Društvo paraplegikov severne Štajerske in Društvo paraplegikov jugozahodne Štajerske
Za ZPS: Dane Kastelic

Glavna in odgovorna urednica: Tina Pavlovič

Uredniški odbor: Jasna Tepina, Dani Globokar, dr. med., asistent fiziater, mag. Aleksandra Tabaj, Jože Globokar, Dane Kastelic, Barbara Slaček, Benjamin Žnidaršič

Tajnica uredništva: Darja Kos

Lektoriranje: Darka T. Podgoršek

Tisk: C.VISTA d.o.o., 3270 Laško

Prelom in obdelava slik: C.VISTA d.o.o.

Avtor fotografije na naslovnici: Tomaž Demšar

Osnovni podatki uredništva: Zveza paraplegikov Slovenije, Štihova 14, 1000 Ljubljana, p.p. 5714, Tel.: 432-71-38, fax.: 432-72-52

Email: zveza-paraplegikov@guest.arnes.si

Spletna stran: www.zveza.paraplegikov.si

Transakcijski račun: 03170-1001146571

Poštnina plačana pri pošti 1130

Naklada: 1800 izvodov

ISSN 0351-9163

Sneženi pozdrav, dragi bralci,

Kako ste kaj? Kako preživljate zimske dni? Pred nami so praznični dnevi in ves rom-pompom okoli njih. Upam, da se veselite novega leta, novih dogodivščin, novih poznanstev, ki nam prihajajo naproti, in tudi novih spoznanj, ki nam jih mor-da prinese prihajajoče leto.

Najprej pa moram pohvaliti vse dopisnike. Pridni ste bili! Pridno ste poročali o aktivnostih, ki se dogajajo v okviru društev. Udeležba na novinarski delavnici, ki jo je organizirala Zveza paraplegikov Slovenije pod

vodstvom novinarke in članice uredniškega odbora Jasne Tepina, je pokazala zainteresiranost naših dopisnikov pri sodelovanju izboljšanja našega glasila. Na naslednjih straneh si lahko preberite še veliko več o delu Zveze. Eden najaktualnejših dogodkov je 3. december – mednarodni dan invalidov. Pomembni pa so tudi posvet predsednikov in namestnikov nadzornega organa pokrajinskih društev in ZPS, aktivna udeležba ZPS na Festivalu tretjega življenjskega obdobja in še in še ... Kar nekaj je tudi novosti na zakonodajnem področju. Zelo zanimiv pa je tudi intervju z našim urednikom spletnih strani ZPS, to je seveda Jože Globokar.

Vsega seveda ne smem izdati, zato si v teh prazničnih dneh privoščite mir in počitek ter prosti čas za branje in druge prijetne aktivnosti.

ŽELIM VAM VSE DOBRO ŠE NAPREJ!

Vaša urednica Tina Pavlovič

Spoštovani prijatelji Zveze paraplegikov Slovenije, drage članice in člani! Naj prve vrstice te kolumne namenim vsem tistim, ki ste zbrali pogum in kandidirali na lokalnih volitvah, ki so za nami. S tem ste pokazali in dokazali, da vam ni vseeno, kaj se dogaja v vaši okolici, in hočete k boljši kvaliteti življenja vas in sokrajanov tudi vi kaj prispevati. Iskrene čestitke pa namenjam vsem, ki ste s svojim zdajšnjim delovanjem prepričali volivce, da so vam namenili glas in izvolili v občinske in mestne svete. S tem sprejemate breme za družbene spremembe in zaupam v vas, da boste svoje odločitve odgovorno sprejemali tudi do svojih krajanov, meščanov in sočlanov, ki živijo v vaši bližini.

Ob mednarodnem dnevu invalidov 3. decembra smo ob sprejemu v predsedniški palači slišali veliko prijaznih in spodbudnih besed od predsednika države Danila Türka, predsednika DZ Pavla Gantarja in predsednika vlade Boruta Pahorja. V imenu Sveta Vlade RS za invalide pa je 1. decembra sprejel predstavnik invalidskih organizacij tudi dr. Luj Šprohar. Vsi so izražali

naklonjenost do invalidov, vendar si nobeden ni upal napovedati konkretne rešitve za izboljšanje kakovosti našega življenja. Sami pa vemo in občutimo, da se zmanjšujejo finančna sredstva za sofinanciranje javnih del, v zraku pa je tudi razpis MDDSZ, s katerim zagotavljamo osebno asistenco našim najtežje prizadetim članom. Sprejemi pa so še naprej enolični in prepolni prijaznega besedičenja.

Zato bom na nacionalnem svetu invalidskih organizacij Slovenije za naslednje leto sprožil pobudo, da ob mednarodnem dnevu invalidov organiziramo prireditev sami invalidi. Invalidom naklonjeni politiki naj se akademiji pridružijo, ne pa, da srečanja ob 3. decembru za nekatere od njih postajajo nujno zlo!

V oktobru in novembru smo z intenzivnim delom v društvih in Zvezi pripravili programe za leto 2011, ki jih je z javnim razpisom razpisala FIHO. Letos smo se zavestno odločili za nov pristop, ki ga je pripravil FIHO, in pripravili spletno prijavo. Naj tu poudarim, da so bili vsi pripraviljanci v društvih in v Zvezi

navdušeni nad to možnostjo, ki bo, upamo, kmalu postala primer dobre prakse. Skupaj s predsedniki društev in strokovno službo smo na upravnem odboru izoblikovali končne predloge plana, hkrati pa smo zaradi racionalizacije in večje operativnosti združili posebne socialne programe, ki so si po vsebini sorodni na lokalni in državni ravni.

Da se bodo društva lažje prebijala skozi različne novosti na področju finančnega in materialnega po-

Predsednik Dane Kastelic

slovanja, smo za vse predsednike in namestnike nadzornih odborov pripravili tudi enodnevni seminar. Kajti vsi odgovorni se zavedamo, da bodo naša prizadevanja obrodila sadove in se bomo tudi zaradi kvalitetnih programov srečevali z zadovoljnimi člani.

Spoštovane bralke in bralci! Pred nami sta največja družinska praznika, božič in novo leto. Vsem želim, da nam misli v teh dneh pričakovanja prinesejo notranji mir. Zato vsem bralcem PARAPLEGIKA v svojem imenu in v imenu Zveze paraplegikov Slovenije želim

vesele in doživete božične praznike ter veliko zdravja in uspehov v novem letu 2011!

SREČNO IN ZDRAVO V 2011!

Vaš predsednik Dane

3. DECEMBER – MEDNARODNI DAN INVALIDOV

EVROPSKO DRŽAVLJANSTVO: MOŽNOST KVALITETNEGA ŽIVLJENJA INVALIDOV

Invalidi predstavljamo najštevilnejšo manjšino v svetu, saj nas je po podatkih ZN več kot 650 milijonov. To je okoli 10 odstotkov svetovnega prebivalstva, Slovenija pa ima približno 170.000 invalidov. 3. december je Generalna skupščina Združenih narodov za mednarodni dan invalidov razglasila 14. oktobra 1992.

V počastitev našega praznika je predsednik države dr. Danilo Türk s predsednikom državnega zbora RS dr. Pavlom Gantarjem in ministrom za delo družino in socialne zadeve dr. Ivanom Svetlikom tudi letos pripravil tradicionalni sprejem. V predsedniški palači so se 3. decembra zbrali vsi predstavniki invalidskih organizacij, med njimi tudi predstavniki naše Zveze: predsednik Dane Kastelic, predsednica skupščine Mirjam Kanalec in strokovna delavka Špela Šušteršič.

Goste je najprej nagovoril predsednik dr. Danilo Türk, ki je opozoril na Konvencijo o pravicah invalidov in poudaril pomembnost vloge reprezentativnih invalidskih organizacij, ki ustrezno dopolnjujejo socialno varstvo invalidov. Dejal je tudi, da invalidi žal še

Dr. Ivan Svetlik je omenil različne pravne ureditve.

vedno niso enakopravno sprejeti v družbi in da invalidske organizacije ustrezno zagotavljajo vključevanje invalidov v širšo družbo. Zato je njihovo delo izjemno pomembno. Nagovor je sklenil z reko, da je želja po perfekciji pogosto sovražnik dobrega in da bodo predstavniki oblasti le skupaj z invalidi lahko zagotovili boljše življenje invalidov.

V nadaljevanju sta zbrane nagovorila še dr. Pavel Gantar in dr. Ivan Svetlik, ki sta povzela različne pravne ureditve, ki se trenutno urejajo na področju invalidskega varstva. Predsednik NSIOS Boris Šušteršič se je zahvalil za sprejem,

Dr. Danilo Türk je poudaril pomembnost vloge reprezentativnih invalidskih organizacij.

Dr. Luj Šprohar: »Zagotoviti je treba razmere za dostojno življenje invalidov.«

ki je bil ob mednarodnem dnevu invalidov simbolnega pomena, in poudaril, da vsi zbrani zagovarjajo pozitivna stališča za reševanje invalidske problematike, saj se lahko le s pozitivnim odnosom odpravljajo težave, s katerimi se spopadajo slovenski invalidi. Po koncu formalnega sprejema smo se v veliki dvorani v predsedniški palači še nekaj časa zadržali in lahko s predstavniki oblasti tudi neformalno poklepotali.

Predstavniki invalidskih organizacij smo se ob našem prazniku udeležili tudi srečanja, ki ga je 1. decembra v prostorih Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije pripravil Svet Vla-

de Republike Slovenije za invalide.

Dr. Luj Šprohar, predsednik Sveta, je že v vabilu napisal: »Mednarodni dan invalidov, 3. december, je posvečen uveljavljanju človekovih pravic invalidov, preprečevanju njihove diskriminacije in zagotavljanju razmer za dostojno življenje in delo. Je tudi dan, ko ugotavljamo, kolikšen je napredek na teh področjih, ali je razvoj skladen z našimi načrti in pričakovanji in skladen tudi s Konvencijo o pravicah invalidov. Prav je, da ta dan počastimo tudi s srečanjem in druženjem tistih, ki iščemo poti in združujemo sile pri uresničevanju navedenih ciljev in želja.«

Povezovalc srečanja Viktor Frangež je prebral poslanico Sveta, nato pa k besedi povabil Borisa Šušteršiča, predsednika NSIOS, ki je v nagovoru pripomnil, da smo invalidi letos z velikim pričakovanjem dočakali Zakon o izenačevanju možnosti invalidov, ki načeloma veliko obeta. Toda z njim ne moremo biti zadovoljni, zato je naša naloga, da ga v sodelovanju z našo državo v bližnji prihodnosti popravimo.

Visoki gostje s predstavniki invalidskih organizacij

Mag. Cveto Uršič z Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve je med drugim povedal, da je vlada morala sprejeti vrsto protikriznih ukrepov, med njimi tudi dva zakona, ki so ju pripravili na

Udeleženci srečanja

njihovem ministrstvu. S tem je bilo ohranjenih precej delovnih mest za invalide. Vlada pa je sprejela tudi več predpisov, ki prispevajo k večji kakovosti življenja invalidov. Dobro počutje je zbranim zaželel tudi predstavnik ZPIZ Boris Gačnik.

V svojih nagovorih so nam čestitali ob našem prazniku, ki ga letos praznujemo z naslovom **EVROPSKO DRŽAVLJANSTVO: MOŽNOST KVALITETNEGA ŽIVLJENJA INVALIDOV.**

Špela Šušteršič
Jože Globokar

Predstavniki invalidskih organizacij na sprejemu

POSVET PREDSEDNIKOV IN NAMESTNIKOV NO

Zveza paraplegikov Slovenije je v oktobru v svojih prostorih pripravila izobraževalno-delovni posvet za predsednike in namestnike nadzornih odborov (NO) pokrajinskih društev in Zveze. Na posvetu, ki ga je pripravila priznana računovodkinja na področju delovanja invalidskih organizacij Cvetka Perme, je sodeloval tudi predsednik Zveze Dane Kastelic.

Permetova je v uvodu nekaj pojasnil namenila pomenu NO v društvi in zakonu o društvih, v nadaljevanju pa govorila o nalogah NO glede na slovenske računovodske standarde (SRS 33).

Prav gotovo se v društvih premalo zavedamo pomembnosti NO in pristojnosti, ki jih ima. NO je poleg občnega zbora ali skupščine najpomembnejši organ, saj nadzira tako materialno kot finančno poslovanje organizacije. NO naj bi v društvih to poslovanje pregleдал

vsaj trikrat na leto in o rezultatih napisal ustrezne zapisnike. Še posebno je pomemben zapisnik ob koncu poslovnega leta, zato je Permetova pripravila vzorec, ki kaže, kako naj bi bil zapisnik sestavljen in kako naj bi bili formulirani sklepi. Kajti zapisnik je tisti, ki da sliko o delu NO in pregled celostnega poslovanja organizacije.

Lahko bi rekli, da je sicer dobro opravljen nadzor, brez ustreznega in podpisanega zapisnika, kratko malo nič. V zapisniku ob koncu poslovnega leta mora biti tudi sklep o podatkih inventurne komisije. NO je tisti, ki mora podati oceno, ali

Predsedniki in namestniki nadzornih odborov društev in Zveze na izobraževalnem posvetu

so poslovne knjige vodene ažurno in pravilno, knjigovodske listine pa urejene in pravilno hranjene.

Zaradi pomembnosti vloge, ki jo imajo NO pri upravljanju društev in Zveze, je bil ta izobraževalni posvet izjemno pomemben.

Jože Globokar

NOVINARSKA DELAVNICA

Številna udeležba dopisnikov iz vseh pokrajinskih društev Zveze paraplegikov Slovenije.

V ponedeljek, 15. novembra, je na sedežu Zveze paraplegikov Slovenije potekala novinarska delavnica, ki so se je udeležili dopisniki vsakega pokrajinskega društva. Delavnico je vodila Jasna Tepina, novinarka na RTV. Navzočim je razložila pravila pisanja vesti, poročila, reportaže, intervjuja itd. Namen delavnice je izboljšanje

kakovosti pisanja člankov glasila Paraplegik ter povečanje števila avtorjev. Z drugimi besedami, učili smo se pisati članke, da bo naš Paraplegik boljši in zanimivejši.

Delavnica je potekala v sproščnem in prijetnem vzdušju. Skozi razpravo so udeleženci z Jasnino podporo skupaj odkrili marsikatero praktično idejo in rešitev, nato pa so se po končani delavnici nasmejani obrazov zadovoljni odpravili domov, polni novih zamisli.

Ivana Gornik

Novinarska delavnica je potekala v sproščnem vzdušju.

VARNOST V CESTNEM PROMETU

ZMANJŠATI ŠTEVILO SMRTNIH ŽRTEV ZA POLOVICO

V prostorih CNVOS v Ljubljani je 12. novembra potekal posvet predstavnikov civilne družbe z evropsko poslanko Tanjo Fajon, poročevalko v senci za poročilo Evropskega parlamenta o varnosti v cestnem prometu.

Da bi v poročilo, ki bo v parlamentarni obravnavi na začetku prihodnjega leta, kar najbolj zajeli stališča civilne družbe, je evropska poslanka predlagala posvet z nevladnimi organizacijami, ki se ukvarjajo s tematiko cestne varnosti in se želijo vključiti v oblikovanje politike na področju varnosti v cestnem prometu.

Izhodišče za razpravo je bilo poročilo evropske komisije, ki so ga vsi udeleženci posveta prejeli že po elektronski pošti, na kratko pa ga je povzela tudi evropska poslanka Tanja Fajon. Posebej je omenila osupljivo številko o smrtnih žrtvah na evropskih cestah v letu 2009, ki je preseгла 35.000, in poudarila cilj, ki ga predlaga komisija – do leta 2020 za polovico zmanjšati število smrtnih žrtev prometnih nesreč v Evropski uniji.

Vendar tega cilja ni mogoče doseči brez sodelovanja vseh segmentov družbe, zato je Fajonova z zanimanjem prisluhnila predlogom udeležencev posveta.

»Jutri je martinova sobota in strah me je, koliko krvi bodo potrebovali ponesrečenci in ali je bo v ponedeljek še dovolj na zalogi. Alkohol je še vedno na cestah,« je povedal Boštjan Novak iz Rdečega križa Slovenije. Andrej Ambrožič iz Gasilske zveze Slovenije se je strinjal s strogimi prometnimi predpisi, a je prepričan, da to ni dovolj. Tadeja Rajk Jeglič je povedala, da so člani Zavoda

Zarja predvsem žrtve prometnih nesreč, in predstavila njihove napore pri spremembah slovenske zakonodaje. Gašper Žemva in Janez Bertonec, predstavnika Ljubljanske kolesarske mreže, sta opozorila, da se je v nekaterih državah zaradi predpisa o obvezni čeladi za kolesarje zmanjšalo število kolesarjev, predvsem pri ženskah, zato predloga zakona niso podprli.

Zveza paraplegikov Slovenije, podpisnica Evropske listine o varnosti v cestnem prometu, se zaveda števila smrtnih žrtev na cestah, še bolj pa poškodb, saj je več kot polovica njenega članstva žrtev prometnih nesreč. Opozorjanje na prometno varnost se začne že v vrtcih in šolah, je poudarila Mirjam Kanalec iz Zveze paraplegikov Slovenije, in predstavila program ozaveščanja in preventive, ki ga Zveza in njena društva izvajajo v vrtcih in šolah po vsej Sloveniji. Prav otroke je treba že v zgodnjem otroštvu izobraževati in opozarjati na nevarnosti.

S tem se je strinjal tudi Vinko Zajec iz AMD Kočevje, ki je povedal, da so otroci v vrtcih in osnovnošolci izjemno dovzetni za opozorila o prometni varnosti, ugotavlja pa, da srednješolci na vse to pozabijo. Anja Zagomilšek iz Zavoda Vozim je povedala, da prav oni izvajajo akcije ozaveščanja za srednješolce z osebnimi izpovedmi žrtev nesreč.

Usposabljanje in izobraževanje sta podprla tudi Mitja in Tilen Holynski iz Akademije dobre vožnje, kjer učijo defenzivno vožnjo. Novak se je pridružil mnenju o potrebnih izobraževalnih akcijah med mladimi in povedal, da Rdeči križ izvaja predstavitve po šolah s slikami težkih nesreč, s čimer želi

šokirati in prebuditi mladino.

Glede varnosti vozil so se vsi strinjali, da je bilo na področju večje varnosti vozil dosežen izjemen napredek, vendar je avtomobilska industrija velik in močen lobi, ki deluje po svojih pravilih.

Na vprašanje Fajonove o stanju prometne infrastrukture v Sloveniji je Mirjam Kanalec glede na število poškodb hrbtenjače v prometnih nesrečah z motorjem predlagala ureditev nekakšnega dirkališča za motoriste. S tem se je strinjal tudi Vinko Zajec iz Kočevja, ki je omenil veliko število motoristov na njihovih cestah, ki gredo na dirkališče Grobnik pri Reki.

Hkrati je pripomnil, da pločniki zunaj Ljubljane še zdaleč niso urejeni za pešce, kaj šele za invalide, to pa velja tudi za kolesarske steze, ko se kolesarji vozijo po cestah in voznik včasih ne ve, ali bi jih prehitel ali ne. Dejan Vidic, predstavnik Zveze združenj šoferjev in avtomehaničev Slovenije, pa je poudaril, da se večja sokrivda pešcev, ki ne nosijo odsevnih znakov, to pa zmanjšuje odgovornost voznikov.

Posvet so sklenili z enotnim stališčem, da se mora politika na področju varnosti v cestnem prometu osredotočiti na državljane ter jih spodbuditi, da bodo zlasti sami prevzeli odgovornost za svojo varnost in varnost drugih udeležencev v prometu, predvsem pa mora izboljšati varnost ranljivejših.

Mirjam Kanalec

PROJEKT DRAGOCENOSTI SADJASKE KULTURE

UČNI VRT dr. DERGANCA V SEMIČU

Občina Semič, Sadjarsko društvo Bela krajina in Zveza paraplegikov Slovenije so 20. oktobra slovesno odprli UČNI VRT dr. DERGANCA, ki se razprostira ob našem domu v Semiču. Zamisel je zorela že dalj časa in prve sadike so sadjarji in člani Društva vinogradnikov iz Semiča zasadili aprila 2009, preostale pa v letošnjem marcu.

Sodelovali so tudi strokovnjaki Kmetijsko-gozdarskega zavoda Novo mesto. Zdaj imamo na ograjenem vrtu pravi mali vinograd (100 trsov), več kot 40 vrst avtohtonega sadnega drevja in jagodičje. Po vrtu je speljana betonirana panoramska potka s počivališči, sredi vrta pa stoji tudi lesen vinski hram, ki bo med drugim namenjen tudi priložnostnim razstavam. Verjetno pa bomo kmalu dobili še manjši čebelnjak, da bodo marljive opraševalke bolj pri roki.

Ob odprtju je Projekt dragocenosti sadjarske kulture v uvodnih besedah predstavila občinska svetovalka za razvoj podeželja in malo gospodarstvo Tatjana Hutar in

med drugim poudarila: »Namen projekta je izpostaviti in urediti sadjarske posebnosti v občini Semič, kamor poleg učnega vrta uvrščamo še grajsko nešpljo, divje sadne vrste v Malikovcu in polhov nasad na Smuku. Izobraževalne aktivnosti bodo n a m e n j e n e d v i g u splošne sadjarske kulture in razvoju sadjarstva v občini Semič. Na vrtu rastejo avtohtone sorte, ki so značilne za to okolje in zaradi svoje odpornosti primerne za gojenje, prijazno do narave.«

Nekdanji župan občine Semič Janko Bukovec, ki ima s predsednikom Zveze Danetom Kastelicem največ zaslug, da so zajeten projekt tako hitro uresničili, je dodal: »Želel bi, da ta vrt živi, kajti brez življenja ne bo tistega, kar želimo, zato tudi čebele sodijo v ta sklop. Imamo pester izbor starih sadnih in vinskih sort, iz katerih se lahko marsikaj naučimo.

Vlasta Vivod, Dane Kastelic, Tatjana Hutar in Janko Bukovec (v ospredju od leve) ob slovesnem odprtju učnega vrta

ko se bodo naši učenci v tem vrtu tudi česa naučili.«

Dane Kastelic je v nagovoru pripomnil: »Zamisel se je oblikovala dalj časa in danes je prišel trenutek, ki bo še bolj povezal Zvezo paraplegikov Slovenije z občino Semič, tukajšnjo osnovno šolo in institucijami. Bistveno pri tem pa je, da bo ta korak prinesel večjo kakovost življenja našim članom, krajanom in ne nazadnje tudi učencem. V prihodnje bo tukaj stičišče medgeneracijskega sodelovanja, hkrati pa tudi stičišče za podajanje znanja, kako se lahko kvalitetno živi z naravo in ekološkim pristopom do nje.

Domači strokovnjaki bodo v tem učnem vrtu vse ukaželjne tudi s praktičnim prikazom vzdrževanja lahko navdušili za sadjarstvo ali vinogradništvo. Kot uporabniki si bomo po stezicah, speljanih med drevesi, ki se bodo razbohotila na tem pobočju, nabirali novih moči za lažje premagovanje vsakodnevnih tegob. Hkrati pa bomo imeli dober občutek, da je tudi naša organizacija nekaj prispevala kraju,

Veseli bom, ko bodo ljudje videli in občudovali ta naš nasad, saj pomeni bogastvo in popestritev kraja. Še bolj pa bom vesel,

Kip dr. Viktorja Derganca so odkrili slavnostni govorniki.

Z razstavo so se predstavili naši slikarji, z ročnimi izdelki pa članice pokrajinskih društev.

ki nas že skoraj tri desetletja gostoljubno sprejema takšne, kot smo. Za uspešno nadgradnjo medsebojnih odnosov pa bomo del svoje pozitivne energije z veseljem zagotovo prispevali tudi sami.

Ponosni smo lahko, da smo s tem dejanjem vsi skupaj predali globoko sporočilo tudi našim zanamcem, saj drevesa svoje okrilje ponujajo več desetletij in pri tem rodijo sadove. Naj bodo sadovi čim obilnejši in slajši, krošnje pa naj negujejo duha plemenitosti družine Derganc in dajejo obiskovalcem!« Ob tem se je zahvalil vsem, ki so nesebično pomagali in sodelovali pri ureditvi vrta.

Državna sekretarka v kabinetu predsednika vlade Vlasta Vovod pa je ob tem slovesnem dogodku med drugim poudarila: »Odprtje učnega vrta je vsaj iz treh razlogov primer dobre prakse. Najprej zato, ker sta hiša in vrt v celoti vsakomur dostopna. Zveza paraplegikov je namreč poznana kot prva, ki poudarja pomembnost fizične dostopnosti za zagotavljanje enakih možnosti.

Drugič, ker se v

tej hiši izvajajo posebni socialni programi za ohranjanje zdravja, kulture in interesnih dejavnosti, ki omogočajo uspešno socialno rehabilitacijo posameznega paraplegika, in tretjič, ker ste pristno povezani z lokalno skupnostjo. Verjamem, da bo občina Semič kmalu kandidirala za

listino Občina po meri invalidov, in jo tudi prejela.«

Uspešno delo na vrtu, veliko sadov, sožitja in ustvarjalnosti nam je zaželel tudi predsednik NSIOS in državni svetnik Boris Šuštaršič. Za tem so vsi slavnostni govorniki družno odprli Učni vrt in odkrili doprski kip dr. Viktorja Derganca, ki ga je izdelal kipar Bojan Štine. Slovesno odprtje sta obogatila in popestrila naš vsestranski kulturni umetnik Benjamin Žnidaršič z recitalom odlomka svoje knjige in pesmi ter mešani pevski zbor Društva upokoencev Semič. Članice Društva kmečkih žena pa so poskrbele za sladke dobrote.

Do večnamenskega vinskega hrama na vzpetini vrta vodi betonska panoramska potka.

Že od desete ure pa je v našem domu potekal Dan odprtih vrat, kjer se je Zveza s pokrajinskimi društvi predstavila s slikarsko razstavo likovnih umetnikov, demonstriranjem slikanja s čopičem v ustih in ročnimi izdelki članic društev.

Čeprav je lepo pripravljen dogodek okrnilo slabo vreme, se je v domu zbralo veliko naših članov in gostov, med njimi tudi hčeri dr. Viktorja Derganca Katarina Gatalo in Anica Derganc.

Jože Globokar

Dogodek je obogatil mešani pevski zbor Društva upokoencev Semič.

FESTIVAL ZA TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE

Festival za tretje življenjsko obdobje je med 29. septembrom in 1. oktobrom 2010 pod okriljem Cankarjevega doma v treh dneh privabil več kot 15.000 obiskovalcev vseh starosti, ki so se lahko sprehodili skozi 13 razstavnih parkov. V njih se je predstavilo več kot 150 podjetij in organizacij, med njimi je bilo tudi nekaj razstavljalcev iz tujine. Na prireditvi se je predstavila tudi Zveza paraplegikov Slovenije.

Srečanje, polno obiskovalcev, je tokrat že desetič zapovrstjo ustvarilo prostor za sodelovanje med generacijami, civilno družbo, prostovoljnimi organizacijami, gospodarskimi, akademskimi in političnimi sferami, ter s tem poskusilo prispevati k trajnostnim medgeneracijskim rešitvam.

Na Festivalu za tretje življenjsko obdobje so se v četrtek, 30. septembra, predstavili slikarji Zveze paraplegikov Slovenije in navdušili obiskovalce s svojim prikazom slikanja. Na predstavitvi je našim obiskovalcem Založba UNSU v dar ponudila svoje izdelke

V petek smo Mirjam Kanalec, Tina Pavlovič in Špela Šušteršič namenili predstavitvi delovanja vseh lokalnih društev in ZPS.

in s tem privabila veliko število mimoidočih, ki so si radi postregli s podarjenimi izdelki. Ob tem so se obiskovalci zanimali za delo Zveze tudi na drugih področjih delovanja. S slikanjem so se predstavili Boris Šter, Silvo Mehle in Benjamin Žnidaršič.

V četrtek se je predstavilo DP Prekmurja in Prlekije z ročnimi deli ženske sekcije, ki sta jih prikazali Marija Magdič in Jožica

Zadavec. Petek smo Mirjam Kanalec, Tina Pavlovič in Špela Šušteršič namenile predstavitvi delovanja vseh lokalnih društev in ZPS, Tina Pavlovič pa je predstavila tudi slikanje z usti in svoje slike. Delo ZPS smo predstavili tudi na Radiu Kaos, ki na Festivalu za tretje življenjsko obdobje poskusno deluje s spletno televizijo.

**Benjamin Žnidaršič in
Špela Šušteršič**

V četrtek se je predstavilo DP Prekmurja in Prlekije z ročnimi deli ženske sekcije, ki sta jih prikazali Marija Magdič in Jožica Zadavec.

Poleg demonstracije slikanja smo ponudili obiskovalcem tudi kup pomembnih informacij o Zvezi paraplegikov Sloveniji.

SLOVENSKI KONGRES FIZIKALNE IN REHABILITACIJSKE MEDICINE

V organizaciji Združenja za fizikalno in rehabilitacijsko medicino v okviru Slovenskega zdravniškega društva je od 14. do 16. oktobra potekal IV. Slovenski kongres fizikalne in rehabilitacijske medicine. Kongres je potekal v Ljubljani, v kongresni dvorani hotela Mons.

Prispevki oziroma predavanja so bila razdeljena v naslednje tematske sklope: plenarno zasedanje z naslovom Pomen zgodnje medicinske rehabilitacije – evropske smernice iz slovenske perspektive, rehabilitacija bolnikov z revmatološkimi boleznimi in degenerativnimi boleznimi mišično-kostnega sistema, novosti na področju otroške (re)habilitacije, rehabilitacija bolnikov z okvaro živčevja, rehabilitacija bolnikov po poškodbah mišično-skeletnega sistema in športnih poškodbah, prispevki v okviru prostih tem, okvare brahialnega pleteža-novosti v kirurgiji in programih rehabilitacije ter napotitve bolnika na rehabilitacijo po poškodbi kolka, s predlogom nacionalnih smernic odločanja.

Kongres je bil odlično izpeljan, predvsem zaradi požrtvovalnega dela organizacijskega odbora, predsednika Združenja za fizikalno in rehabilitacijsko medicino, asist. mag. Grabljevcu, ter glavne urednice Zbornika predavanj, asist. mag. Grolegerjeve, ter dela članov organizacijskega in uredniškega odbora Kongresa.

Bralcem revije Paraplegik predstavljamo povzetke posamičnih tem, ki so za nas najzanimivejše in najaktualnejše.

Ukrepi zgodnje rehabilitacije so bistveni za kar najboljši izid rehabilitacije v kroničnem obdobju, tudi pri poškodbah ali obolenjih hrbtenjače, kar je poudaril vabljeni predavatelj

iz Belgije, vodja oddelka za rehabilitacijo v Univerzitetni bolnišnici v Gentu. Profesor dr. Vanderstraeten je zaradi dolgoletnega strokovnega sodelovanja med Univerzami v Gentu, Belgija in Univerzo v Ljubljani ob tem prejel tudi listino častnega profesorja na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani.

V nadaljevanju so bile predstavljene izkušnje ter razmere za delo rehabilitacijskih skupin v bolnišničnih oddelkih v UKC Ljubljana, UKC Maribor in Splošni bolnišnici Celje. Tudi zaradi uspehov zgodnje rehabilitacije v akutnem obdobju bolezni ali poškodbe postaja rehabilitacijska medicina čedalje bolj prepoznana in upoštevana. Vsi predavatelji so poudarili probleme rehabilitacijskih timov v slovenskih bolnišnicah, ki so glede razmer za delo, kadrovskih normativov in organizacijskih vidikov dela še precej nezadostni. Mag. Alenka Hoeflerle Felc, specialistka fizikalne in rehabilitacijske medicine, nam je predstavila ukrepe zgodnje rehabilitacije po poškodbi hrbtenjače v UKC Ljubljani.

Zgovoren je podatek, da so v šestih mesecih v letu 2010 v UKC Ljubljana obravnavali več kot 800 poškodovancev z različno izraženimi poškodbami hrbtenice. Zgodnja rehabilitacija po opravljeni operaciji (kadar je ta potrebna) z razbremenitvijo hrbtenjače in stabilizacijo zloma hrbtenice oziroma vretenc z osteosintezo je usmerjena tudi v preprečevanje in odpravljanje zapletov. Najpogostejše težave so povezane z vegetativnim živčevjem, dihanjem, uriniranjem, s kostno-mišičnim sistemom in prebavo. V veliko pomoč pri negi in terapiji na bolnišničnih oddelkih je ustrezna pregibna negovalna postelja in za poškodovance s tetraplegijo nagibna miza. Pri okvarah nad desetim prsnim vretencem

je treba v zgodnjem zdravljenju in rehabilitaciji vključiti tudi intenzivno respiratorno fizioterapijo.

Asist. dr. Metka Moharič z URI Soča nam je predstavila izkušnje zdravljenja čezmerne aktivnosti sečnega mehurja z novo generacijo antiholinergičnega zdravila, ki manj prehaja v centralno živčevje in tako povzroča manj neželenih stranskih učinkov. Raziskava na sicer majhnem številu rehabilitantov je pokazala, da je novo zdravilo fesoterodin učinkovito in varno zdravilo za zdravljenje nevrogene čezmerne aktivnosti mišice sečnega mehurja. Po uvednem zdravljenju so bili ugotovljeni izboljšani parametri urodinamske preiskave ter izboljšana kakovost življenja, ocenjena z ustreznim vprašalnikom.

V okviru prostih tem je bila predstavljena tudi bionska proteza po amputaciji zgornjega uda, ki omogoča premikanje vseh prstov v roki. Proteza je bila predstavljena na tržišču leta 2007, trenutno pa potekajo raziskave učinkovitosti uporabe v številnih rehabilitacijskih centrih, tudi na URI Soča.

Med kongresom je bila izvedena tudi skupščina Združenja za fizikalno in rehabilitacijsko medicino Slovenije, na kateri sta prof. dr. Martin Štefančič in prim. mag. Aleš Demšar prejela listino častnega člana združenja. Prof. dr. Štefančič in prim. mag. Demšar sta s svojim delom in osebnim likom pustila neizbrisni pečat v slovenski rehabilitacijski medicini, zato tudi v reviji Paraplegik predstavljamo obrazložitev Združenja za fizikalno in rehabilitacijsko medicino SZD ob slavnostni podelitvi listin častnih članov.

Zapisal asist. Daniel Globokar, dr. med., strokovni sodelavec ZPS

PRIM. MAG. ALEŠ DEMŠAR, DR. MED., SPEC. FIZIATRIJE IN ORTOPEDIJE

Rodil se je 6. avgusta 1939 v Ljubljani in tam med vojno preživel tudi zgodnja otroška leta. Osnovno šolo je obiskoval v Brežicah, nižjo gimnazijo v Trzinu, višjo pa v Škofji Loki. Na medicinski fakulteti je diplomiral 19. oktobra 1965. Kot mlad zdravnik je stažiral v bolnišnici v Murski Soboti in v bolnišnici Celje. Specialistični izpit iz ortopedije je opravil 15. marca 1972. 21. marca 1986 je zagovarjal magistrsko nalogo na ortopedski kliniki v Zagrebu, 13. junija 1989 pa je opravil specialistični izpit iz fizikalne in rehabilitacijske medicine.

27. maja 1997 mu je minister za zdravstvo podelil naziv primarij. Od leta 1978 do leta 1981 je bil predstojnik Enote oddelka za fizioterapijo in delovno terapijo, nato pa od leta 1986 do leta 2010, ko je funkcijo predal svoji učenki in naslednici dr. Lidiji Plaskan, predstojnik Oddelka za medicinsko rehabilitacijo.

Od oktobra 1991 je opravljal funkcijo v. d. direktorja OE bolnišnica Celje. SB Celje je namreč do 31. decembra 1992 delovala v okviru Zdravstvenega centra Celje – OE Bolnišnica. Vlada RS je 12. marca 1993 sprejela odlok o preoblikovanju zdravstvenega centra Celje – OE Bolnišnica v Javni zdravstveni zavod SB Celje. Direktor JZ SB Celje je postal prim. Aleš Demšar in to funkcijo opravljal v verjetno najvišjih časih slovenskega zdravstva do 31. maja 1996.

Leta 1993 je bil prvič izvoljen v naziv višji predavatelj na Visoki zdravstveni šoli Univerze v Mariboru, nato znova v letih 1999 in 2005. Vrsto let je glavni mentor specializantom fizikalne in rehabilitacijske medicine ter diplomantom Viso-

ke zdravstvene šole Univerze v Mariboru.

Za stalnega sodnega izvedenca za ortopedijo je bil imenovan leta 1972, za fizikalno in rehabilitacijsko medicino pa leta 1990. Predsedstvo združenja za FRM je primarij Demšar prevzel leta 1996 in ostal predsednik tudi v mandatnem obdobju 1998–2002. Med predsedovanjem je postavil temelje delovanja Združenja za fizikalno in rehabilitacijsko medicino in na teh temeljih združenje tudi dandanes nadaljuje svoje delo.

Primarij Demšar je od marca 1994 član razširjenega strokovnega kolegija za FRM. Redno aktivno sodeluje na vseh interdisciplinarnih srečanjih s kirurgi, ortopedi in specialisti drugih strok. Kot izredno priljubljen predavatelj in učinkovit organizator redno sodeluje na modulih iz fizikalne in rehabilitacijske medicine za specializante FRM in družinske medicine. Kot učitelj generacij študentov Visoke zdravstvene šole Univerze v Mariboru je sledi zapustil tudi na pedagoškem področju in napisal učbenik iz ortopedije, ki je izšel leta 2003.

Primarij Demšar je tako v svojem okolju SB Celje pa tudi v Sloveniji in tujini priznan ter cenjen strokovnjak rehabilitacijske in ortopedske stroke. Njegovo ime

Asist. mag. Klemen Grabljevec, dr. med., specialist fizikalne in rehabilitacijske medicine, predsednik Združenja za FRM, prim. mag. Aleš Demšar, specialist ortoped in specialist fizikalne in rehabilitacijske medicine, častni član Združenja za FRM, mag. Alenka Hoefflerle Felc, dr. med., specialistka fizikalne in rehabilitacijske medicine.

kolegi izgovarjajo s spoštovanjem, ne le zato, ker je velik strokovnjak, ampak ker je bil vedno neuklonljiv človek načel in dostojanstva ter prvi zagovornik spoštovanja mnenja kolegov in integritete bolnikov.

Ob vseh izkušnjah, ki jih je pridobil v dolgih letih prakse v stalnem stiku z vsemi novostmi stroke in zapletenimi primeri rehabilitacijske medicine, so ti zanj še vedno izziv. Je družaben človek, iskrih sogovornik, ki uživa v življenju in mu lahko rečemo tudi bonvivan. Je velik ljubitelj umetnosti in klasične glasbe. Upravni odbor Združenja za fizikalno in rehabilitacijsko medicino z omenjeno obrazložitvijo ter soglasno in z velikim spoštovanjem prim. mag. Alešu Demšarju izreka svoje najvišje priznanje in ga imenuje za častnega člana združenja.

**Upravni odbor Združenja
za fizikalno in rehabilitacijsko
medicino,
Slovensko zdravniško društvo**

PROF. DR. MARTIN ŠTEFANČIČ, DR. MED., SPEC. FIZIKALNE MEDICINE IN REHABILITACIJE

Prof. dr. Martin Štefančič, dr. med., specialist fizikalne medicine in rehabilitacije, se je rodil 3. oktobra 1942 v Ljubljani. Osnovno šolo in klasično gimnazijo je obiskoval v Ljubljani in tam leta 1961 tudi maturiral.

Iste leta je začel študirati na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani in 12. oktobra 1967 diplomiral na oddelku za splošno medicino. Po opravljenem stažu in odsluženem vojaškem roku je sprva volontiral, nato pa se je s 1. januarjem 1970 zaposlil na Inštitutu za klinično nevrofiziologijo UKC Ljubljana.

Leta 1973 je opravil specialistični izpit in si pridobil naziv zdravnik specialist fizikalne medicine in rehabilitacije. Leta 1975 je z magistrsko nalogo z naslovom Študij funkcionalnega stanja perifernih motoričnih nevronov pri bolnikih s hemiparezo pridobil naziv magistra s področja nevrofiziologije. Leta 1979 je zagovarjal doktorsko disertacijo z naslovom Prevodnost perifernih živcev pri okvari zgornjega motoričnega nevrona in si pridobil naziv doktorja znanosti s področja nevrologije.

Leta 1980 je bil na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani izvoljen v naziv docenta, leta 1985 v naziv izrednega profesorja in leta 1990 v naziv rednega profesorja za področje fizikalne medicine in rehabilitacije. Prof. dr. Štefančič se je s 1. septembrom 1970 zaposlil na takratnem Zavodu za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani (današnji Univerzitetni rehabilitacijski inštitut), najprej kot strokovni sodelavec in pozneje kot zdravnik specialist.

Postopno je napredoval do vodje

laboratorija za elektrofiziologijo in vodje službe za rehabilitacijo bolnikov s travmatološko-degenerativnega področja. 28. aprila 1988 je prevzel položaj predstojnika takratne temeljne organizacije Univerzitetni inštitut za rehabilitacijo in fizikalno medicino; ta je pozneje prerasla v Kliniko za fizikalno medicino in rehabilitacijo, prvo te vrste v Sloveniji. Tam je preudarno, modro in strokovno vodil bolnišnični in s tem največji del Inštituta za rehabilitacijo, in sicer vse do 1. januarja 2008, ko je ta položaj prepustil mlajšim kolegom in postal svetovalec generalnega direktorja.

V letih od 1981 do 1995 je bil na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani (danes Zdravstveni fakulteti), na oddelku za fizioterapijo, nosilec in predavatelj predmeta Fizikalna terapija. Od leta 1983 pa vse do upokojitve je bil v dopolnilnem delovnem razmerju na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani kot

visokošolski učitelj za predmet Fizikalna medicina in rehabilitacija. Prof. Štefančič je bil mentor številnim specializantom, magistrim in doktorjem znanosti s področja medicinske pa tudi inženirske usmeritve.

Prof. Štefančič izkazuje izredno plodovito publicistično in avtorsko dejavnost; njegova bibliografija šteje okoli 200 bibliografskih enot. Za vrh njegove strokovne aktivnosti štejejo uredništvo prvega slovenskega učbenika fizikalne in rehabilitacijske medicine *Osnove fizikalne medicine in rehabilitacije gibalnega sistema*, ki je izšel leta 2003. Prof. Štefančič ima nedvomne in izjemne zasluge za razvoj stroke fizikalne medicine in rehabilitacije (FMR); v letih 1976–1980 je bil predsednik Sekcije FMR pri Slovenskem zdravniškem društvu, nato pa vršilec dolžnosti in od leta 1983 do leta 1987 predsednik Združenja za FMR Jugoslavije. Med

Mag. Alenka Hoeflerle Felc, dr. med., specialistka fizikalne in rehabilitacijske medicine, hostesa kongresa Barbara Čuvan, prof. dr. Martin Štefančič, dr. med., specialist fizikalne in rehabilitacijske medicine, častni član Združenja za FRM, asist. mag. Klemen Grabljevec, dr. med., specialist fizikalne in rehabilitacijske medicine, predsednik Združenja za FRM, .

drugim je organiziral tudi zadnji jugoslovanski kongres FMR oktobra 1987 na Bledu.

Od leta 1986 pa vse do upokojitve je bil prof. Štefančič član Razširjenega strokovnega kolegija za fizikalno in rehabilitacijsko medicino pri Ministrstvu za zdravje Republike Slovenije in zadnji mandat tudi njegov predsednik. Prof. Štefančič se je v štirih desetletjih svoje poklicne kariere posvečal tako zdravniškemu in pedagoškemu delu kot tudi raziskavam v rehabilitaciji.

Proučeval je predvsem funkcije centralnega in perifernega živčevja ter učinke funkcionalne električne stimulacije; na to temo

je organiziral številna strokovna srečanja v domovini in tujini ter s tem ponesel ime slovenske fizikalne in rehabilitacijske medicine po vsem svetu.

30. decembra 2009 je profesor Štefančič končal svojo dolgo in plodno uradno poklicno kariero in se upokojil, vendar tudi po upokojitvi ostaja zvest raziskovalni dejavnosti na področju odzivnosti imunskega sistema na električno stimulacijo. Po upokojitvi se lahko več časa posveča uživanju v naravi in v krogu svoje družine.

Vsi, ki poznamo prof. dr. Martina Štefančiča, poleg njegovega širokega strokovnega znanja in

izkušenj cenimo predvsem njegovo človeško dostojanstvo, strokovno doslednost in nepopustljivost pri zagotavljanju pravic pacientov ter spoštovanju kolegalnosti in medosebnih odnosov med člani rehabilitacijskih timov.

Upravni odbor Združenja za fizikalno in rehabilitacijsko medicino z omenjeno obrazložitvijo ter soglasno in z velikim spoštovanjem prof. dr. Martinu Štefančiču izreka svoje najvišje priznanje in ga imenuje za častnega člana Združenja.

Upravni odbor Združenja za fizikalno in rehabilitacijsko medicino, Slovensko zdravniško društvo

KOT ZANIMIVOST ...

NEKAJ PODATKOV O ALGAH

Alge spadajo med najstarejše organizme na zemlji. Veliko vrst alg je užitnih (Chlorella, Spirulina,...). Vsebujejo izjemno visoke količine beljakovin, vse esencialne aminokisliline, ogromno vitamina B12, železa, kalcija,... Uporaba alg v prehrani ni nova iznajdba. Spirulina je bila del tradicionalne prehrane Aztekov, ki so jo mešali s koruzo, ljudstva ob jezeru Čad v Afriki pa jo uživajo skupaj s proseno kašo.

Na Japonskem je mogoče kupiti kruh, testenine, namaze, med in drugo hrano, ki vsebuje Chlorella. V obliki prahu lahko alge vmešamo v razne napitke, lahko pa jih zaužijemo kot tablete. Chlorella in Spirulina sta učinkoviti v preprečevanju in zdravljenju številnih bolezni (nedohranjenost, slabokrvnost, ateroskleroza, alergije, rak,...). Obe omenjeni vrsti

alg lahko kupite v lekarnah tudi pri nas.

Z JANUARJEM NASLEDNJE LETO BOLNIKOM NA VOLJO SEZNAMI NAJKRAJŠIH ČAKALNIH DOB

Bolnikom bodo z začetkom prihodnjega leta na voljo podatki, koliko časa je treba v posameznem zdravstvenem zavodu oz. izvajalcu čakati na zdravstveno storitev ter koliko ljudi čaka na to storitev. Podatki bodo objavljeni na spletnih straneh izvajalcev, v čakalnicah ter na spletnih straneh Inštituta za varovanje zdravja.

Bolniki se bodo tako lahko seznanili z najkrajšimi čakalnimi dobami za posamezno zdravstveno storitev ter nato na podlagi pravice do proste izbire zdravnika in izvajalca zdravstvenih storitev izbrali tistega, ki ima najkrajšo. Poleg tega bo seznam lahko v

pomoč zdravnikom, da bodo svojemu bolniku lahko priporočili določeno zdravstveno storitev v krajšem obdobju, kot je to možno v njihovi ustanovi.

Seznam s podatki je predviden v pravilniku o najdaljših dopustnih čakalnih dobah za posamezno zdravstveno storitev in o načinu vodenja čakalnih seznamov, ki je v uporabi od začetka letošnjega septembra.

KAKO DO VARSTVENEGA DODATKA

Varstveni dodatek je po novi ureditvi mesečni denarni dodatek k pokojnini, s katerim se užitvcu zagotavlja socialno varnost, če ta za priznanje take pravice izpolnjuje predpisane pogoje. Varstveni dodatek ni samostojni denarni prejemek.

Upravičenec do varstvenega dodatka je:

- užitvalec starostne, invalidske, družinske in vdovske pokojnine iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji, če je bil pretežni del skupnega obveznega zavarovanja zavarovan za širši obseg pravic ter pokojnine, priznane po Zakonu o pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja bivših vojaških zavarovancev, in
- užitvalec dodatka k pokojnini po Zakonu o zagotavljanju socialne varnosti slovenskim državljanom, ki so upravičeni do pokojnin iz republik nekdanje SFRJ.

Do varstvenega dodatka je upravičen tudi užitvalec pokojnine, odmerjene po mednarodnem sporazumu o socialnem zavarovanju.

Pogoji za pridobitev varstvenega dodatka.

Za pridobitev pravice do varstvenega dodatka mora upravičenec sočasno izpolnjevati naslednje pogoje:

- da ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, da njegova pokojnina ne dosega mejnega zneska **444,40 EUR**, da skupaj z družinskimi člani nima drugih dohodkov in premoženja, ki bi zadoščali za preživljanje, in
- dohodkovni cenzus je **436,98 EUR**.

Možni upravičenec izpolnjuje dohodkovni cenzus, če njegovi dohodki, skupaj z dohodki družinskih članov, v letu 2009 niso presegli na posameznega družinskega člana 436,98 evrov na mesec ali 5.243,76 evrov na leto.

Dodatek za pomoč in postrežbo, invalidnina in letni dodatek po predpisih o obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju se ne štejejo med dohodke užitvalca pokojnine oziroma dodatka k pokojnini in njunih družinskih članov!

Družinski člani, katerih dohodki sestavljajo skupni dohodek družine, so, če imajo skupno stalno prebivališče:

- užitvalec pokojnine,
- njegov zakonec ali zunajzakonski partner,
- prevzemnik kmetije, na kateri ima užitvalec pokojnine stalno bivališče,
- in otroci ter drugi družinski člani, pri katerih obstaja dolžnost preživljanja.

Pri uveljavljanju varstvenega dodatka k vdovski ali družinski pokojnini se med družinske člane poleg prej navedenih oseb štejejo tudi vsi soužitvalci družinske pokojnine in starši otroka užitvalca družinske pokojnine.

Višina varstvenega dodatka k starostni in invalidski pokojnini je odvisna od dopolnjene pokojninske dobe, k vdovski in družinski pokojnini pa od števila družinskih članov.

Varstveni dodatek k invalidski pokojnini, priznani zaradi bolezni ali poškodbe izven dela, se odmeri za pokojninsko dobo 20 let ali manj v višini 70 % osnove, višina varstvenega dodatka pa se za vsako nadaljnje leto dopolnjene pokoj-

ninske dobe poveča za 2 %, vendar največ do 100 % osnove.

Če je invalidska pokojnina odmerjena v sorazmernih delih glede na vzrok nastanka invalidnosti, se tudi varstveni dodatek določi v sorazmernih delih.

Pridobitev pravice do varstvenega dodatka

Če upravičenec izpolnjuje pogoje za priznanje pravice do varstvenega dodatka, mu gre ta pravica od dneva pridobitve pravice do pokojnine, če je vložil zahtevo za priznanje v šestih mesecih od vročitve odločbe o pravici do pokojnine.

Pri pozneje vloženi zahtevi pa ima upravičenec pravico do varstvenega dodatka sicer od dneva izpolnitve pogojev zanj, vendar največ šest mesecev nazaj od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve.

O pravici do varstvenega dodatka odloča Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Za odločanje uporablja predpise, ki urejajo uveljavljanje pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Trajanje in izplačevanje varstvenega dodatka

Varstveni dodatek ni trajna pravica, temveč preneha s prvim dnem naslednjega meseca po prenehanju pogojev za njeno uživanje.

Varstveni dodatek izplačuje ZPIZ v mesečnem znesku skupaj s pokojnino.

Povzela:
Špela Šušteršič

ZAKON O IZENAČEVANJU MOŽNOSTI INVALIDOV ZIMI

... daje pravico gibalno oviranim invalidom

Poslanci državnega zbora so znova potrdili Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI). Po besedah ministra Ivana Svetlika naj bi ta zakon izboljšal življenje 160.000 invalidov in zagotovil večje možnosti za vključevanje v družbo.

V zakonu se urejajo naslednje temeljne vsebine zakona:

- Pravica do enakih možnosti
- Prepoved diskriminacije
- Postopki za uveljavljanje pravic
- Postopki v primeru diskriminacije
- Vloga državne in lokalne skupnosti

Kaj naj bi zakon izboljšal

Zakon v poglavju o prepovedi diskriminacije na podlagi invalidnosti ureja naslednje: odpravo ovir v objektih pri dostopnosti do blaga in javnih storitev, prilagoditev objektov v javni rabi z gradbenimi in tehničnimi napravami, zvočnimi in svetlobnimi indikatorji, pisnimi informacijami ipd., prilagoditev vzgojnega, šolskega in študijskega procesa, zagotavljanje dostopnosti do javnih kulturnih prireditev, omogočanje premagovanja komunikacijskih in grajenih ovir, prilagoditev mestnih avtobusov v mestnem linijskem prevozu in medkrajevnem prevozu, zagotavljanje prilagojenega dostopa do informacij o uporabi javnega prevoza.

Vse te zahteve pa je treba odpraviti v različnem časovnem obdobju, ki so natančneje določene v zakonu.

ZIMI daje gibalno oviranim invalidom pravico do financiranja tehnično prilagojenega vozila

Sredstva za sofinanciranje plačila prilagoditev vozila za invalida naj bi se zagotavljala v višini 85 % vrednosti posameznega tehničnega pripomočka, določenega s pravilnikom.

Za invalida, ki prejema denarno socialno pomoč ali ima priznan status po predpisih, ki urejajo družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb, se bo zagotovilo plačilo pripomočkov v celotni vrednosti posameznega tehničnega pripomočka. Uveljavljanje plačila stroškov prilagoditev vozila bo mogoče enkrat na šest let, razen:

- če se dokaže, da je prilagoditev vozila nujna zaradi nastanka nove invalidnosti, ki je bistveno poslabšala prejšnje zdravstveno stanje,
- zaradi uničenja prilagojenega vozila (npr. zaradi prometne nesreče, okvare avta).

Pravico do sofinanciranja lahko uveljavlja tudi invalid, ki vozila ne upravlja sam, prilagoditev pa je nujno potrebna za vstop invalida v vozilo in varno vožnjo. Takrat lahko invalid uveljavlja stroške za naprave in pripomočke za premostitev višinske razlike pri vstopu v vozilo ter za ustrezne sisteme za pritrditev vozička v vozilo, in sicer enkrat na šest let.

Postopek uveljavljanja stroškov prilagoditve vozila

Stroške prilagoditve vozila bodo invalidi, ki niso zaposleni, lahko

uveljavljali s pisno ali elektronsko vlogo na ministrstvu, pristojnem za invalidsko varstvo, zaposleni ali samozaposleni invalid pa pri Skladu RS za spodbujanje in zaposlovanje invalidov.

Ministrstvo ali sklad bo po uradni dolžnosti pridobil dokazilo o invalidnosti oziroma telesni okvari in zaposlenosti ali samozaposlenosti invalida oziroma brezposelnosti, ki sta prilogi vloge.

Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Republike Slovenije – Soča bo na predlog ministrstva ali sklada izdal individualni opis in finančno ovrednoten načrt predelave oziroma prilagoditve vozila, in sicer najpozneje v 30 dneh od dneva, ko pristojna organa prosita za pripravo načrta prilagoditve vozila.

Ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, oziroma sklad bo na podlagi načrta prilagoditve vozila izdal odločbo, s katero bo odločil o odobritvi plačila stroškov prilagoditve vozila in o višini stroškov prilagoditve vozila.

Podrobneje bodo urejene stvari v pravilniku, ki naj bi začel veljati najpozneje leto dni od veljavnosti zakona, ta pa začne veljati petnajsti dan po objavi v naslednjem Uradnem listu Republike Slovenije.

Špela Šušteršič

INTERVJU: JOŽE IN FANI GLOBOKAR: NA ZAČETKU SMO IMELI SAMO ENO ŽLICO

Skorajda ni paraplegika ali tetraplegika, ki ne bi poznal Jožeta Globokarja, vedno nasmeganega in prijaznega urednika spletnih strani Zveze paraplegikov Slovenije. Slehernega sprejme z naklonjenostjo, nasveti, dobro besedo. In ker je navadno tako, da dobiš, kar daš, je okoli Jožeta in njegove Fani vedno krog dobromislečih, ustvarjalnih prijateljev in znancev. In verjetno je bilo tako od nekdaj, saj Jože o sebi pravi, da je po naravi veseljak in da tudi takrat, pred 42 leti, ko mu je bilo najtežje, ni niti za trenutek pomislil na najhujše, na to, da bi si vzel življenje. Čeprav je bil težko poškodovan, je našel smisel svojega bivanja v ženi Fani, sinu, družini. Fani pa dodaja, da takrat pravzaprav niti ni hotela kaj dosti razmišljati o tem, kako hudo je.

Jože, bilo je pred 42 leti, ko ste kmalu po poroki na dopustu s prijatelji in ženo skočili v vodo.

Jože: Res je, takrat o nevarnosti skokov na glavo v vodo nismo imeli pojma. Pa tudi o tem, kaj je paraplegija ali tetraplegija, nismo nič vedeli. Imel sem 24 let, žena Fani je bila tri mesece noseča, skok v vodo pa je obema povsem spremenil življenje. Kakor se čudno sliši, a edina svetla točka takrat je bila zame Fanijina nosečnost, saj sicer nikoli ne bi imela otrok. Takrat namreč o umetni oploditvi sploh ni bilo govora.

Fani: Za oba je bil to grozen šok, dolgo smo bili prepričani, da bo Jože shodil, da je le vprašanje časa in potrpežljivosti; kaj je to invalidski voziček, pred tem sploh nisem vedela. Takrat se invalidi niso vozili z vozički okoli, kot se danes, ostajali so doma, v posteljah, nevidni in

skriti. Niti v sanjah si nisem predstavljala, kakšno bo naše življenje in če bi se kaj takega zgodilo zdaj, ne bi prenesla. Vsaj tako mislim, ko se ozrem nazaj. Ampak mladost je kos vsemu, nekaj me je vleкло naprej, sin je rasteł, z Jožetom sva se počasi sprijaznila s tem, da ne bo nikoli več hodil, da se tudi obleči ne bo mogel sam, da ga roke ne bodo ubogale in držale svinčnika ali žlice.

Nedolgo pred nesrečnim skokom sta kupila stanovanje in ga opremljala, potem pa – šok, bolnišnica, rehabilitacija, vrnitev domov.

Jože: V stanovanje nisem mogel, saj ni bilo prilagojeno za invalida, in v Nami, kjer sva pred nesrečnim skokom delala oba s Fani, so mi predlagali (in pri tem tudi vztrajali ter pomagali s posojilom), naj kupiva hišico v Murglah. Na nagovarjanje takratnega direktorja sva prodala stanovanje, ki je bilo v četrtem nadstropju bloka brez dvigala, ter se preselila. Imela sva srečo, da sva prišla v okolje, ki me je z vozičkom vred sprejelo za svojega.

Fani: Res je, sosedje so naju lepo sprejeli in brez njihove pomoči in pomoči drugih prijateljev in sorodnikov ne vem, kako bi

Urednik spletnih strani Zveze paraplegikov Slovenije

zmogla. Seveda je bilo prva leta najtežje, sin Dani je bil majhen, jaz nisem bila večča skrbi za invalida, seveda sem hodila v službo ... Ja, ni bilo lahko, ampak neka sem se stremirala, da sem čim bolj razmišljala in se prepustila ... Upala sem, da bo vse v redu.

Zelo mlada sta bila postavljena pred hude preizkušnje in takrat, pred več kot 40 leti, se o invalidnosti gotovo tudi ni kaj dosti govorilo. Biti invalid je bila sramota, svojci so jih skrivali.

Jože: Ja, pojma nismo imeli, kako bo šlo. 18 mesecev rehabilitacije v Soči je hitro minilo in počasi sem spoznaval, da me bo invalidski voziček spremljal vse življenje. Tako kot vsi, ki se jim zgodi taka nesreča, sem se s tem težko sprijaznil, in ko sem gledal nove prijatelje – paraplegike, ki so pred menoj doživljali isto, sem počasi dojemal,

da ne bom študiral naprej (tik pred nesrečnim skokom sem se vpisal v višjo šolo), da ne bom nikoli več hodil v službo (v Nami sem bil vodja oddelka in zelo rad sem imel svoje delo). Spoznanje je bilo grozno. Dani je bil star več kot leto dni, ko sem prišel domov; skoraj me ni poznal in svoj odnos sva morala graditi od začetka.

Fani: Dani je bil zelo priden otrok in vedno se je držal blizu hiše, če bi ga Jože potreboval. Samo zažvižgal je s terase, pa je bil Dani že doma in mu pomagal. Nikoli, ampak res nikoli ni pokazal, da bi ga bilo sram ali da bi mu bilo nerodno, ker je njegov očka na invalidskem vozičku, čeprav si takrat v mestu invalide na vozičkih le redko videval. V šoli je bil Dani zelo priden in tudi to mi je pomagalo, da sem lažje prenašala kar hudo breme.

Jože malo v šali in bolj zares pravi, da ste takrat prihranili pri pomivanju posode.

Jože: (se nasmeje) Ja, imeli smo le eno žlico. Dani še ni znal uporabljati jedilnega pribora, jaz pa ga nisem mogel držati v rokah,

saj ne morem uporabljati ne prstov ne zapestja. Fani je z eno žlico pitala Danija in mene, saj veste: eno tebi, eno njemu ... in eno sebi (smeh). Smisel za humor je vsem trem veliko pomagal, jaz imam pač srečo, da sem dobrovoljen in stvari jemljem z lepe strani – četudi je še tako skrita. Tudi zato sem se hitreje rehabilitiral kot morda kdo drug, ki je bolj črnogled. Takrat, v časih moje nesreče, o psihični rehabilitaciji nismo kaj dosti vedeli, čeprav je bil takrat na Inštitutu za rehabilitacijo psiholog, ki pa je bil bolj naš prijatelj kot kaj drugega. Vsi, ki smo že dlje para- ali tetraplegiki, pa vemo, kako pomembna je prav psihična rehabilitacija. In veliko bolj dolgotrajna je kot fizična. Telo si hitro opomore, duh pa rabi veliko veliko več časa.

Fani: Pomoč prijateljev je pri tem neprecenljiva, res pa je, da je danes vse zelo drugače. Takrat so se na cesti ozirali za nama, zdaj se invalidi vključujejo v družbo, hodijo v šolo, delajo, vidiš jih v gledališču, kinu, na razstavah. Takrat, pred več kot 40 leti, pa ni bilo na voljo niti najosnovnejših pripomočkov, brez katerih si dandanes ne predstavljamo življenja.

Jože: Spominjam se, kako je bilo, ko sem prišel domov in sem se moral znajti, kakor sem vedel in znal. V Soči so vsi delali zate, ti pomagali, svetovali, pokazali ... doma pa ... doma moraš vse sam. Še zdaj imam pred očmi, kako sem sedel na vozičku v dnevni sobi pred vrati na teraso, zunaj je bil krasen sonček, jaz pa sem se mučil in mučil, dokler nisem morda po 20 ali 30 poskusih le premaknil kljuko od vrat, in uspelo mi je priti na teraso. Kakšna velika zmagaja je bila to zame!

Vidva sta se kar hitro začela družiti z drugimi invalidi in njihovimi družinami, kajne?

Jože: Bil sem eden od 11 ustanovnih članov takratnega društva paraplegikov, ki je pozneje preraslo v Zvezo paraplegikov Slovenije. Težko mi je bilo, ker nisem mogel v službo, ker nisem mogel delati, biti koristen, a sem na to kar hitro pozabil, ko smo začeli ustanavljati društvo. Kar tam na hodnikih Soče. Imeli nismo tako rekoč niti svinčnika niti papirja, a ogromno volje in vztrajnosti. Začeli smo se pojavljati v javnosti, pisali smo pisma mestnim in državnim ustanovam, v katerih smo opozarjali na arhitektonske ovire za invalidske vozičke, počasi počasi smo kot organizacija prodirali v vse pore družbe. Ustanavljali smo društva po slovenskih pokrajinah, se povezali v Zvezo, ustanovili sekcije – športnikov, pesnikov, slikarjev. Ja, bilo je pestro in zelo delavno.

Fani: Začeli smo se družiti, veliko smo tudi potovali, Jožeta so vabili s seboj na športna tekmovanja v Francijo, Italijo, Nemčijo in drugam, saj je s teh potovanj in tekmovanj pisal članke, reportaže, poročila. Za Paraplegika pa tudi za Dnevnik in Delo.

Fani in Jože nista nikoli imela velikih sanj, temveč sta bila trdno na tleh in se veliko pogovarjala. Več kot 42 let.

Dolgih 30 let ste bili urednik glasila Paraplegik. Prvi urednik?

Jože: Ne, nisem bil prvi, bil pa sem zraven vse od začetka, od maja 1969. leta. Prvi članek pa sem napisal leta 1972, še zdaj se dobro spomnim, bilo je odprtje prenovljene veleblagovnice Nama in napisal sem članek o tem, kako dobro je, da je zdaj arhitekturno urejena tudi za invalide. Članku sem dal naslov Naša Nama in še zdaj sem vesel, da je bila »moja« trgovina med prvimi dostopnimi za invalide. Dve leti za tem, ko je šla takratna urednica Paraplegika na porodniški dopust, me je takratni predsednik Zveze paraplegikov Ivan Peršak postavil za urednika. Začasno. In tačasnost je trajala polnih 30 let.

Fani: Tudi pri tem delu sta Jožetu pomagala njegov večni optimizem in pozitivna naravnost. V Soči so mu naredili pripomoček, neke vrste tačko, ki jo je nataknil na dlan, da je lahko tipkal, saj svinčnika ne more držati v roki. Ampak takrat ni bilo računalnikov, pisal je na pisalni stroj in popravljanja ni bilo. Kolikokrat je članek ali dopis napisal skoraj do konca in se zmotil prav na koncu. In moral napisati vse znova.

Jože: Zame je bila večja sprememba, ko sem dobil električni pisalni stroj, kot pozneje, ko smo začeli delati na računalnike. Prava revolucija, da sem lahko napako zbrisal in pisal naprej. Ure in ure sem presedel pred pisalnim strojem in se mučil.

Morali ste biti dober urednik, da so vas »gledali« tako dolgo, polnih 30 let!

Jože: Ne, nisem bil dober urednik (smeh), le drugega niso imeli. Dober urednik je tisti, ki zna organizirati, da ljudje pišejo članke, jaz pa sem sicer organiziral dopisniško mrežo po Sloveniji, a dopisnike tako razvajal, da sem večino

Paraplegika napisal kar sam. Še zdaj je samoumevno, da veliko pišemo Beno Žnidaršič, Boris Šter in jaz. Če bi mi trije nehali pisati, bi bil časopis veliko tanjši. Članke dopisnikov sem na stroj večinoma prepisoval sam, saj sem jih pri tem popravljaj, preoblikoval ali članek pogosto tudi na novo napisal.

Ko se je pojavil svetovni splet, ste se takoj zaljubili vanj. Postal je vaš medij, kajne?

Jože: Res je, Fani mi včasih v šali reče, da sem z internetom zasvojen (smeh).

Fani: (s širokim nasmehom) Ali morda nisi? Saj cele dneve previsiš ob računalniku.

Jože: Če pa pri tem uživam! Pred šestimi leti sem prevzel domačo stran Zveze paraplegikov Slovenije, jo prenovil in posvojil. Delam res z veseljem in ne le zato, ker sem že po dveh letih urejanja naše spletne strani dobil nagrado za najbolj ažurirano domačo stran; mislim, da je dobra. Je lušno (se nagajivo nasmeji), nekam grem, in če ne isti večer, je novica o dogodku na naši spletni strani, pri ljudeh, naslednji dan.

Ja, ta medij me privlači. Kaj vse dobiš na internetu! Tudi za nas, para- in tetraplegike, je izjemno pomemben, saj z njim pride svet v tvojo dnevno sobo, k tebi. Naša domača stran pa je pomembna tudi za donatorje – najprej pogledajo na spletno stran, in če je ta posodobljena, če so na njej zadnji dogodki, vedo, da delamo, se trudimo. Gotovo ne mislijo tako, če je na domači strani poleti še vabilo na prednovoletno zabavo. In denarja verjetno ne bodo dali.

Naša društva kar veliko delajo, veliko stvari se dogaja, a če vesti o tem ne bo na spletni strani (ali v časopisu), bo med ljudmi vtis, da se nič ne dogaja, zato jih pozivam:

pišite, poročajte o svojem delu, naj se sliši in bere o vas.

Vidva še po toliko letih dajeta vtis ljubečega para, pozorna sta drug do drugega, kaže, da se dobro razumeta in vama je lepo?

Jože: (mu je malo nerodno) Ja, dobro nama je in razumeva se. Najslabše je, če se zapreš in se smiliš samemu sebi. In čim prej sprejmeš dejstvo, da boš vse življenje odvisen od tuje pomoči, boljše je. Sam sem imel pravzaprav majhne cilje, ki pa so bili zame neizmerno veliki: imeti družino, ženo in sina. In da bi se razumeli. Veliko mi je pomagala aktivnost v Zvezi paraplegikov, tam sem dobil prepotrebno samozaupanje in samozavest, prepričanje, da sem koristen. Pomembno se mi zdi tudi, da vem, da se imava s Fani rada. Prepričan sem, da moram in moramo živeti tukaj in zdaj in od življenja iztržiti čim več.

Fani: Tako lepo, kot nama je zdaj, nama še ni bilo. Tudi sicer nisva nikoli imela velikih sanj in sva bila vedno, posebno pa po Jožetovi nesreči, trdno na tleh. Srečo imava, da sva oba zelo odprta in pripravljena na vsak pogovor ter da zamer, ki se seveda tudi zgodijo, ne tiščiva v sebi. Seveda se tudi spreva, kdo se pa ne, a vedno se pogovoriva. Sama verjamem, da je vse mogoče narediti z lepo besedo, s strpnostjo, človeškim odnosom. In to učim tudi našo vnučko Lučko, svetlo točko v našem življenju.

Jasna Tepina

FESTIVAL DRUGAČNOSTI

Društvo paraplegikov Koroške je v petek, 17. septembra 2010, v Slovenj Gradcu organiziralo prireditev z naslovom Festival drugačnosti. Izvedli smo jo že tretjo leto zapored in bo tradicionalna, saj je dobila svoj prostor v okviru prireditev ob praznovanju mestne občine Slovenj Gradec. Predstavila so se invalidska društva, delujoča v občini Slovenj Gradec, zaradi različne vrste organiziranosti društev (medobčinska, regijska zveza ...) pa je prireditev tudi širše znana in pomembna.

Kot pomembnejšo akcijo iz matične Zveze smo gostili Društvo IZ Štajerske in predstavili projekt Še vedno vozim – vendar ne hodim, in sicer na odru v prireditvenem šotoru, kjer so bile stojnice in predavanje za dijake gimnazije in srednje zdravstvene šole. Fantje iz Društva paraplegikov Koroške so se na prijateljskem mini turnirju v košarki na invalidskih vozičkih pomerili z ekipama županov občin Slovenj Gradec in Ravne na Koroškem. Naš Igor in mladi talent Blaž sta raztegnila meha harmonik, da so se ogrele dlani občinstva. Med predstavitvami akcij društev so bile kulturne točke. V eni takšnih je čaroben zven besed na oblačku zvoka kitare kar letel po šotoru, ko je svoje pesmi brala Darinka Slanovec. Svoje kritične misli je prebrala Ivana Gornik in tako potrkala ne samo na vrata odgovornih, ampak tudi na našo kolektivno ravnodušnost.

Globoko v načrte programa je sprva zarezala zamuda pri prenovi Umetnostne galerije, kar je pomenilo odpoved razstave in delavnice likovnikov ter vrtenje video filmov, na drugi strani pa še bolj to, da kljub dokončanju prenove me-

stnega trga tega zaradi deževnega vremena nismo mogli »razdevičiti«. Tako smo imeli stojnice in oder v prireditvenem šotoru, kar je dogajanje odrezalo od javnosti. No, ga je pa vsaj posnela lokalna televizija.

Letošnji festival smo tako predvsem zaradi majhnih razpoložljivih sredstev »pomanjšali«, a smo ostali zvesti idejam festivala – predstaviti invalidske organizacije javnosti, vzpostaviti medsebojne stike in akcije, izobraževati mladino, sodelovati z društvi in institucijami v občini s skupnimi projekti, predstavljati šport in kulturno delo invalidskih društev, predstavljati potrebe in težave v izenačevanju možnosti, ozaveščati javnost, podirati stereotipe ...

Stojnice so bile dobro in domiselno urejene z poudarkom na delovanju in akcijah društev; veliko jih je bilo delovnih, npr. meritev ravni sladkorja in holesterola, ali prodajnih, denimo s področja ortopedije. Gostili smo Slovensko filantropijo (poudarek je bil na prostovoljstvu in turizmu za ljudi s posebnimi potrebami), Nacionalno turistično združenje (projekt MIT) in projekt Anders ist normal (Drugačnost je normalna) iz Avstrije. Predstavili so se akcija društva SLO-Canis Z malo dobrote do sreče na vrvi, festival Igraj se z mano Društva za kulturo inkluzije in Zveza slepih in slabovidnih ob svoji 90-letnici.

Med predstavitvami so bili kulturni nastopi – npr. harmonikarski trio slepih in slabovidnih, plesni nastop plesnega para (plesalka na električnem vozičku), stand-up komedija Jureta Murka, nastop pevskega zbora Lastovke, pesmi mlade pesnice z distrofijo. Na Drugi osnovni šoli je potekala učna delavnica Bontonček na temo približanja in

Prireditev Festival drugačnosti smo izvedli že tretjo leto zapored in bo tradicionalna, saj je dobila svoj prostor v okviru prireditev ob praznovanju mestne občine Slovenj Gradec.

pravilnega razumevanja med otrokom in osebo s hendikepom. Ves čas so bili na različnih krajih dogajanja v pomoč dijakinje in dijaki Srednje zdravstvene šole Slovenj Gradec. »Obračuna opoldne« v košarki z županom se je letos udeležil še en župan, g. Rožen z Raven na Koroškem, čigar ekipa je slavila na tem mini turnirju.

Pika na i tako drugačnega dneva je bilo odprtje fotografske razstave »stereOTIP« avtorja Andreja H. Štruca. Namen razstave je opozoriti na nepredstavljljive potenciale slepih in slabovidnih, ki si pogumno prizadevajo za polno vključevanje v družbo na vseh področjih življenja. V avli Splošne bolnišnice Slovenj Gradec sta za prisrčen kulturni program poskrbela Kulturno društvo Splošne bolnišnice Slovenj Gradec z recitalom in naš slepi prijatelj, glasbenik Drago Filač. Celoten dogodek je skrbno načrtovala in izvedla ga. Barbara Plasonik iz OZARE, d. o. o., in s podporo Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Maribor.

In že se tkejo niti dogajanj za naslednje leto.

Stojan ROZMAN

PRIDOBITEV ORTOPEDSKIH PRIPOMOČKOV

Društvo paraplegikov Dolenjske, Beke krajine in Posavja je za svoje člane tudi letos pripravilo tradicionalno predstavitev o novostih pri nabavi medicinskotehničnih pripomočkov.

Člani se namreč že kar nekaj časa srečujejo z vse večjimi administrativno-birokratskimi ovirami, bodisi pri dobavi, plačilu ali pa pridobivanju začetnih informacij. In prav te prepotrebne informacije je številnim članom društva posredovala dobra poznavalka s tega področja, Tamara Bokalič iz podjetja Soča oprema iz Ljubljane.

Po njenem uvodnem vsesplošnem predavanju in predstavitvi posameznih pripomočkov ter besedah o pogojih dobave ter pridobitvi ustreznih napotnic so seveda sledila številna vprašanja uporabnikov. Ob nenehnih spremembah in do-

polnilih raznih zakonov ter pravilnikov je razumljivo, da postane posameznik, nevedč teh postopkov, lahko kar malce zmeden. Bokaličeva je imela odgovore na vsa vprašanja, hkrati pa je dajala konkretne napotke o uveljavitvi zahtev.

Gre za zelo različne potrebe, ki so jih omenjali člani in opozarjali na številne ovire in časovno trajanje, pri pridobitvi ustreznega pripomočka.

Da si bodo uporabniki olajšali celoten postopek, so ob koncu skoraj dvournega predavanja dobili

Zanimanje za to predavanje je bilo izredno veliko.

Priročnik za izdajo in izposojajo medicinskotehničnih pripomočkov (dobite ga tudi na društvu ali na spletni strani Soča oprema). Tamari pa gre vsa pohvala za teoretično in predvsem praktično predstavitev ter veliko koristnih napotkov.

Srečko Žlebnik

PREDAVANJE O UROLOGIJI

V Društvu paraplegikov Dolenjske, Beke krajine in Posavja smo organizirali že drugo predavanje priznanega urologa dr. Borisa

Pogačarja z urološkega oddelka novomeške bolnišnice. Za tovrstno preventivno predavanje je med člani društva in svojci izjemno zanimanje, povemo pa naj, da njegovi pacienti prihajajo tudi iz drugih krajev Slovenije.

vem jeziku. Pojasnil je vse, vendar je bistvo predavanja namenil predvsem poškodovanim ali obolelim na hrbtenjači. Dotaknil se je samega začetka poškodbe ali obolenja in med predavanjem dajal napotke, kako po poškodbi deluje »pri-zadeti urološki sistem«. Veliko podarčka je namenil posameznikom na domovih.

Opozoril je, kako je treba delovati preventivno, predvsem pa se opazovati, saj so morebitne težave zelo različne in glede na posledice poškodbe specifične (vrsta poškodbe, dednost).

Dotaknil se je številnih možnosti

Vedno zanimiva tema paraplegikov - urologija

Razveseljivo je, da je dr. Pogačar predavanje prilagodil in razlagal v poljudnem in vsem razumlji-

obolenja in nakazal, kakšne so možnosti zdravljenja. Veliko pozornost je namenil samokateterizaciji, pogostosti uriniranja ter ultrazvočnim in drugim preiskavam ...

Razumljivo je, da je bilo med nekoliko starejšimi člani veliko zanimanja in usmerjene pozornosti pri težavah ali celo obolenju

prostate. In odgovor: dovolj zgodnji preventivni pregled, predvsem pa preiskava krvi (PSA). Dr. Pogačar je posebno pozornost namenil simptomom spodnjih sečil, ki se navadno pojavljajo postopoma in so zato redkeje opazni.

Prepričani smo, da je s svojim predavanjem in neposrednostjo marsikaterega slušatelja opogu-

mil, da se bo pravočasno podal na preventivni pregled. Najpomembnejše pa je, da so za nas vrata njegove ambulante vedno odprta. Tovrstna predavanja naj bi postala tradicionalna, saj so zelo pomembna in koristna.

Srečko Žlebnič

ZOPER VSAKO BOLEZEN ROŽ'CA RASTE (KOSOBRAIN V KEKCU)

Prihaja čas, ko nas bo vsak dan presenetil kakšen prehlad. Da bi se vsaj malo obranili pred nadlogami, smo povabili mag. Jožeta Kukmana, da nam osveži spomin o zdravilnih zeliščih in njihovih koristnih učinkih.

25. avgusta je obletnica smrti znanega patra Simona Ašiča, ki je bil velik poznavalec zelišč, ki rastejo pri nas. Njegove mešanice čajev so že dolgo časa poznane številnim ljudem, zdaj pa njegovo tradicijo priprave mešanic čajev v samostanu Stična nadaljuje mag. Jože Kukman.

Vsi se zavedamo, da vsako sintetično zdravilo vsebuje zdravilne učinkovine, ki pa imajo zraven seveda tudi stranske učinke. Zato je vsaj na začetku težav smiselno poiskati primeren čajček in težavo omiliti, kolikor se da. Seveda to ni vedno dovolj in nujno potrebujemo tudi prava zdravila, vendar si s čaji marsikatero težavo olajšamo.

Nekaj kratkih nasvetov za prvo silo:

- pri gastritisu si skuhamo čaj iz tavžent rože, slezenovca, kolmeža, ognjiča in drugih;

- pri zaprtju si lahko pomagamo z mletimi lanenimi semeni, s čajem iz slezenovca, kumine, janeža, krhlikove skorje in drugih;
- pri zgagi in refluksu je treba najprej prilagoditi dieto, ki naj bo brez beljakovin (izločimo sir, jajca, meso idr.);
- pri rani na želodcu pripravljamo pripravke iz hrastove skorje, plahtice, krvenke ali križnice, ki v najkrajšem času lahko ustavi drisko; čaj iz rmana, plešca, ptičje dresni, gabeza.

Naša pogosta težava je tudi vnetje sečil, pri čemer si lahko težave vsaj malo olajšamo s pripravki iz koruznih laskov, brezovih listov, plahtice, preslice, zlate rozge, koprive idr.

Seveda si lahko olajšamo še marsikatero težavo, najpomembnejše pa je, da si pripravek iz zelišč pripravimo in ga seveda tudi popijemo. Pa na zdravje in za zdravje.

Bernarda Zorko

Jože Kukman (v temni majici) – strokovnjak za zdravilna zelišča

NOVO UPANJE ZA PARAPLEGIKE!

Kot so nam sporočili v časopisu, so v Atlanti (ZDA) pripravljene za prvi poizkus zdravljenja paraplegije z uporabo matičnih celic. Ker si od takega načina zdravljenja paraplegikov obetajo zelo pozitivne rezultate, se ga

bodo, kmalu lotili tudi v Angliji in na Škotskem.

Seveda je to čudovita novost in zagotovo bo tudi uspešna. Takšen način zdravljenja bo najverjetneje prišel v poštev predvsem za sveže

poškodovane, pri katerih so mišice manj oslabiljene.

Bernarda Zorko

PREDELAVA AVTOMOBILA

Na povabilo DP Dolenjske nam je g. Marko Kermauner iz podjetja AMK iz Brezovice pri Ljubljani predstavil in na velikem zaslonu prikazal možnosti predelave avtomobila za potrebe invalidne osebe.

V njihovi delavnici je mogoča

predelava osebnega avtomobila na ročno upravljanje, avto je možno poglobiti, da se invalid z vozičkom zapelje v notranjost; lahko se namestijo dvigalne ploščadi z elektronskim upravljanjem ali s klančino in še marsikaj, kar omogoča lažji prevoz invalidne osebe.

Vse podrobne informacije boste lahko dobili pri njih, nekatere pa tudi na društvu.

Srečko Žlebnič

Marko Kermauner predstavlja svoje storitve.

MARTINOVO

Sveti Martin, svetnik, ki spremeni mošt v vino, goduje 11. novembra. Praznujejo ga marsikje, posebno priljubljen pa je v Sloveniji, najbolj na Štajerskem. Če ga drugod slavijo en dan, ga v Sloveniji praznujejo vsaj 14 dni.

Tako smo se tudi kegljači DP SŠ Maribor odločili, da se bomo v čast Martinu in v naše veselje tudi mi malo pogostili in se poveselili. Čeprav že malo po Martinu, 16. novembra, smo se po treningu

podali na prijetno kmečko domačijo. Vinotoč leži na hribčku z lepim razgledom na okolico. Še posebno lepo se vidi Slovenska Bistrica, najbolj pa nas je razveselilo, da stavba nima nobenih stopnic in ima za invalide pri-

Miha tudi tokrat spremlja muzikantka na bršljanov list.

merne sanitarije.

Pričakali so nas prijazni domačini, seveda najprej z borovničevcem in prijetnim pozdravom. Ni mi treba posebej pisati, da so se mize kmalu zašibile pod domačimi dobrotami in dobrim moštom, ki je zdaj že pravo vino.

Prijazen gospodar nas je še posebej presenetil s svojo prijaznostjo. Kar

najprej nam je prinašal novo in novo kolekcijo vin in nam tako predstavil vso svojo zbirko vin. Seveda smo ga tudi pokušali in res je bilo dobro.

Prisostvovali smo tudi krstu vina in nekateri so prvič videli, kako se to počne. Hudomušno in prisrčno ga je krstil domači amaterski igralec. Hkrati z nami so Martina praznovali tudi upokojenci iz Velenja in kaj kmalu smo družno prepevali in se skupaj veselili.

Prav dobre volje smo se odpravili proti domu in si obljubili, da bomo drugo leto to dejanje ponovili.

za DP SŠ
Miran Jernejšek

Tudi Lidija in Janez sta bile dobre volje.

PO OSEKU SPET DIŠALO

V oktobru je DP SŠ spet organiziralo že tradicionalno golažijado. A ker se na ta dan ne pripravlja samo golaž, smo prireditev preimenovali v dan dobrot iz lonca. Tudi to bi morali preimenovali, kajti pripravljajo se tudi druge jedi.

V Oseku so se že ob devetih zjutraj

začeli zbirati mojstri kuharji in kuharice in takoj začeli pripravljati lonce, gorilnike in razne pripomočke. Vsak udeleženec (kuhar) je dobil dva kilograma govejega mesa, iz katerega naj bi pripravil čim okusnejšo jed. Seveda je vsak prinesel s sabo svoje začimbe in jih kar se da skrival pred očmi »nasprotnikov«.

Čebule je bilo cele gore in obraze lupilcev so kmalu oblivale solze. Opazoval sem, da so nekateri kuharji prav spretni pri pripravljanju čebule. Pri tem opravilu se je zelo izkazala spremljevalka celjske ekipe. Ker so videli, kako spretno ji gre od rok rezanje čebule, je kmalu dobila ponudbo za razrez čebule tudi

od drugih. Kaj hitro je po Oseku zadišalo po praženi čebuli.

Zbirati so se začeli tudi tisti, ki naj bi vse te dobrote tudi »pospravili«. Opazovali so spretno kuharje in seveda so se jim cedile tudi sline. Kajti Prekmurci so denimo pripravljali bograč, član DP SŠ je kuhal srbski pasulj, Celjani in članica dolenske regije pa so pripravljali »navaden« golaž.

Nekaj posebnega je bila jed brik, ki jo je spretno pekel mož naše članice, gospod Ali Ben Gaieg iz Tunizije. Jed se pripravlja v obliki nekakšnih palačink s tuninim nadevom, vse skupaj pa se še malo popeče. Kakor mi je zaupal g. Ali, je to tradicionalna tunizijska jed. Naši člani in drugi gostje so radi segali po njej in jo tudi hvalili.

Seveda pa brez zabave in razvedrila ne gre. Tako je za dobro voljo letos poskrbela harmonikarica Suzana. S

Predsednik Alfred podeljuje priznanja.

svojim igranjem in ubranim petjem je pričarala dobro razpoloženje in dobro voljo. Njenemu igranju sta se pridružila tudi Robi s kitaro in Miha z bršljanovim listom, prepevanju pa so pritegnili skoraj vsi gostje, ki so ta dan prišli v Osek.

Seveda so jedi, kakor na vseh tekmah, tudi tukaj ocenjevali. Po težki nalogi se je komisija odločila, da je najokusnejšo jed (srbski pasulj) pripravil naš član FRANC NERAT.

Na drugem mestu je pristala ANICA RADEJ iz Novega mesta, tretja je bila CELJSKA EKIPA, četrti pa PREKMURCI.

Takoj po ocenjevanju sem slišal pripombo, da so prekmurski bo-

grač pojedli prvega, do zadnje žlice, čeprav ni dobil nagrade. Tako pač je, okusi so različni in take dobrote lahko zavedejo tudi komisijo.

Skratka, dobro je bilo vse in odločitev je zelo težka. Tudi to, da je bograč pošel prvi, je veliko priznanje za kvaliteto in okus.

Da pa trebuščki po naključju ne bi bili prazni, je vse to z dobrotami z žara podkrepil naš član IVAN ŽALIG. Ker je bil dan dolg in se ni nikomur mudilo, so tudi te jedi počasi pošle in šele v poznih urah smo se odpravili domov zadnji obiskovalci prireditve.

Hvala vsem, ki ste se trudili in potili ob loncih in žarih. Hvala tudi vsem, ki ste poskrbeli za dobro voljo, in nam, ki smo vse to opazovali in degustirali ter si tako popestrili lep jesenski dan.

Na svidenje prihodnje leto!

za DP SŠ
Miran Jernejšek

Suzana na harmoniki in Miha na bršljanovem listu

VONJ PO PEČENEM KOSTANJU

Bogata jesen nam ne postreže samo s čudovitimi barvami, ampak tudi z dobrimi zreliimi plodovi. Eden takšnih je čudovito drevo kostanj. Svoje sladke plodove sicer skriva v bodečih lupinah, ki jim pravimo ježice. Kljub tej neprijetnosti ga radi nabiramo, še rajši pa jemo pečenega ali kuhanega!

Tako smo se člani DP SŠ v lepem jesenskem dnevu zbrali v Oseku, da bi to dobroto užili skupaj. Kostanj na žerjavici rad poka. Da bi se temu izognili in da se laže lupi, ga je treba najprej narezati. Tega opravila so se z veseljem lotili kar člani sami. Ko je bil narezan, ga je prevzel Janko in ga na močnem ognju spekel. Pekel ga je v posebni pripravi, narejeni iz bobna pralnega stroja. To je dober patent in tudi kostanj se v njem dobro speče.

Znano je, da h kostanju spada tudi mladi mošt. Seveda ga tudi v Oseku ni manjkalo in kmalu se je začela sladka pojedina, ki smo jo dobro zalili s sladkim moštom.

Predsednik prikazuje način peke klobase.

Nekateri pa kostanja ne marajo, zato je bila na razpolago tudi »pasja radost«, kakor po domače rečemo navadnim klobasam. Te so dobre surove, še boljše pa pečene na odprtem ognju.

Kdor je hotel klobaso, si jo je moral speči sam. Peklo se je po posebnem sistemu na leskovi palici. Tako smo jih spekli, nekaj tudi zažgali, nekaj

samo pogreli, v glavnem, bilo je zanimivo in tudi dobro. Tisti bolj leni, ki se jim klobase ni ljubilo peči, pa so se je lotili kar surove.

Tako smo spet preživeli lep sončen dan, ki nam ga je malo pokvaril veter, saj je kar močno in neprestano pihal.

Kljub temu smo se imeli lepo in smo uživali v prečudovitih jesenskih barvah.

za DP SŠ
Miran Jernejšek

Rezanje kostanja

ZAČETEK PROGRAMOV OHRANJANJA ZDRAVJA DPIK

Člani Društva paraplegikov Istre in Krasi so znova začeli izvajati programe na področjih športa, rekreacije in ohranjanja zdravja za sezono 2010/2011.

Strelski program poteka na strelišču v Ankaranu vsak petek od 14. do 15. ure. Kegljanje je na kegljišču Bonifika vsak petek od 16. do 18. ure, plavanje z masažo

pa enkrat na teden v zdravilišču v Strunjanu.

Znova vabimo člane, da se pridružijo vadbenim skupinam.

USPEŠEN DOBRODELNI KONCERT ROCKTOBER

Trdni kot grad, dobrodelni kot Erazem in močni kot postojnska burja – tako se opisuje Leo klub Postojna – Erazem Predjamski. Klub nosi ime krajevnega junaka, ki je pred dawnimi časi živel v Predjamskem gradu in slovel kot tisti, ki je jemal od bogatih in dal pomoči potrebnim.

Ker je glavni namen leoizma prav dobrodelnost, skušajo člani kluba slediti potrebam lokalne skupnosti, v kar so usmerjeni projekti, ki jih načrtujejo tudi v prihodnosti. Za seboj imajo že vrsto najrazličnejših dobrodelnih akcij, denimo fotografsko razstavo, gledališke predstave, prednovoletna obdarovanja in zbiralne akcije. Prvi večji humanitarni koncert v

organizaciji mladega Leo kluba Postojna – Erazem Predjamski, ki je potekal pred mesecem dni v Rock Cafeju v Postojni, je bil uspešen. Nastopajoči, obiskovalci in organizatorji, ki so bili nad izkupičkom 1700 evrov in odzivom publike nad vse navdušeni, niso skrivali zadovoljstva. Prvo polovico zbranih sredstev so namenili za pomoč pri nakupu dvigala v kulturnem centru Zavoda ARS Viva, drugo polovico pa za gibalne terapije za devetletnega dečka Maja iz Matenje vasi.

Občinstvo je dobro ogrela postojnska skupina AlienS, sledilo je presenečenje z nastopom Šiške – zborarja vzgojiteljic Vrta Postojna, ki so v duhu teme koncerta zapele nekaj spevnih rokarskih skladb.

Zaigrali so še lokalna skupina Forgotten Eden, Ashton's Kitchen in skupina v velikem prodoru, Adam. Že doobra navdušeno občinstvo so na vrhuncu razvneli izkušeni Rok'n Bend. Nihče ni ostal ravnodušen, nekateri so tudi zapele

sali, večina je ob skladbah tudi zapela. Vse nastopajoče skupine so se odpovedale honorarjem. Koncert je zblížal obiskovalce in člane kluba in tako so v svoje vrste dobili kar pet novih članov.

Ob tej priložnosti se Leo klub iskreno in toplo zahvaljuje vsem nastopajočim, sodelujočim, pokroviteljem in obiskovalcem koncerta. Do konca novembra bo prek kluba potekal vseslovenski nagradni natečaj (za mladince od 17 do 21 let) za mednarodno izmenjavo v okviru Lions klubov (med poletnimi počitnicami 2011) s tematiko Prostovoljstvo: veselje ali dolžnost (Kako lahko prispevam k dobrobiti ljudi?).

Prihodnji praznični mesec, tako kot vsako leto, načrtujejo obdarovanje otrok za Miklavža, v naslednjem letu pa nekaj zanimivih akcij, o katerih bodo pisali v Prestopu in na svojih spletnih povezavah.

Medse bodo rade volje sprejeli nove interesente. Informacije lahko poiščete na naslovu leopostojna@gmail.com ali na Facebooku: <http://www.facebook.com/home.php?#%21/group.php?gid=71964887457>

Na dobrodelnem koncertu je bilo presenečenje nastop pevk pevskega zbora ŠIŠKE, ki so navdušile z repertoarjem skupine Siddharta.

VESELO MARTINOVANJE

Paraplegiki severnoprimske regije smo 6. novembra pripravili veselo druženje ob svetem Martinu. Že več let se zbiramo v koči soških elektrarn v Plavah. Ivo in Zvone sta se javila, da bosta pripravila jedajočo. Že zgodaj sta šla po nakupih in se zgodaj popoldne lotila kuhe.

so se širile iz kuhinje. Kuharja sta nam pripravila zelo dober golaž in jedi, ki so značilne za martinovo. Ob hrani in pijači smo prijetno klepetali in se zabavali. Takšna srečanja so dobrodošla, saj je naša regija razpotegnjena od Idrije, Bovca do Krasa in se vsi člani med seboj redko srečamo. Ko se vidimo, si moramo veliko povedati.

Dogovorjeno je bilo, da se dobimo ob 17. uri. Zbrali smo se pred kočjo in se pogovarjali. Ni bil kriv samo

V pričakovanju golaža mraz, da nas je pregnalo v kočjo, temveč tudi prijetne vonjave, ki

Marko Sever

KAM LE ČAS BEŽI, KAM SE MU MUDI ...

Zdi se mi, da se nam ni niti dobro uspelo ozreti naokrog, pa je leto 2010 že pri koncu. Nehote se spomnim na staro popevko Štirih kovačev: »Kam le čas beži, kam se mu mudi ...«

V zadnjih treh, štirih letih smo pri društvu lahko zaznali hiter porast članstva in predvsem se je k nam včlanilo kar nekaj žrtev prometnih nesreč. Ta porast je bil tako ekstremen, da smo kljub manjši regijski pokritosti, kot jo ima denimo sestrsko Društvo paraplegikov severne Štajerske, te »prehiteli« v številu članov. Spraševali smo se, kdaj za vraga se bo to končalo. No, pa smo dočakali. V letu 2010 smo medse sprejeli le eno članico, dva sta odselila in se prepisala v druga društva, ena članica pa je pokojna. Skupna bilanca članstva je torej 135, lani konec leta pa je bilo skupno 137 članov.

Znano je, da so številne akcije policije, v katerih pridno sodelujemo, pripomogle k splošnemu upadu žrtev v cestnem prometu

na Celjskem, zato se lahko verjetno pohvalimo, da smo tudi člani s svojimi zgodbami, ki jih s projektom Še vedno vozim, vendar ne hodim brez zadržkov širim med slovensko mladino, pripomogli k tem uspehom. Projektna skupina ŠVVVNH je v septembru začela nove aktivnosti in tako postala nosilec mednarodnega projekta New Road Safety Policies for Young and Future Drivers.

Ta spodbuja sodelovanje med zelo različnimi etničnimi, kulturnimi in socialnimi skupinami, ki dokazujejo, da nas kljub svoji različnosti lahko družijo skupni cilji. Prav tako so že obiskali partnersko organiza-

cijo VCS v Skopju, Makedoniji, tam izvedli skupne delavnice na temo izobraževanja v varnosti v cestnem prometu in začeli snovati ključni dogodek: mednarodno konferenco ProRoad Safety 2011, ki bo potekala hkrati v Sloveniji in Makedoniji po spletnem videoprenosu.

V zadnjem četrtletju so se dogaja-

Gordana v pripravah na ponatis svoje pesniške zbirke.

Tudi otroci so ustvarjali

nja v društvu malo umirila, a smo vseeno ostali aktivni. Poletno garderobo smo v novembru zamenjali za zimsko, upam, da pri tem niste pozabili na novo obutev za svoje jeklene konjičke ...

Rekreacijo in aktivnosti, ki smo jih izvajali v naravi in na prostem, smo preselili v zaprte, ogrevane prostore in športne dvorane, naše članice iz aktiva žena pa so v tem času pridno ustvarjale izdelke, primerne letnemu času. Trenutno s polno paro režejo, lepijo in šivajo novoletne voščilnice, in čeprav imajo polne roke dela, so si vzele čas in se odzvale vabilu Osnovne šole Gustava Šiliha - Laporje ter najmlajše učence poučile o izdelavi novoletnih voščilnic.

Na dogodke preteklega leta bomo gledali z nostalgijo, veseljem in ponosom, saj je bilo leto 2010 za naše društvo spet eno tistih uspešnejših. Vendar se ne bomo ozirali nazaj. Pred nami so novo leto, nove zmage in predvsem veliko dela, saj se bomo s skupnimi močmi trudili in iz prihajajočega leta izvlekli največ

in ga naredili še uspešnejše. Kmalu lahko denimo pričakujemo ponatis pesniške zbirke Pogled v sanje naše članice Gordane Kitak. Čestitke!

Že v januarju se bosta dva naša člana, Henrik Plank in Jože Flere, pod okriljem Paraolimpijskega komiteja – ZŠIS POK odpravila na Novo Zelandijo na svetovno prvenstvo v atletiki za invalide. Pred njima bo nov izziv ter dolga in naporna pot. Jožeta sem zmotila kar med treningom in ga prosila za kratko izjavo. Takole je povedal: »Zaradi nastopa na svetovnem prvenstvu so moji treningi trenutno usmerjeni v pridobivanje moči. Lahko rečem, da sem v fizični pripravljenosti že zelo napredoval in sem pripravljen na osvojitve dobrega rezultata.

Najbolj me skrbi sama pot na Novo Zelandijo, saj bo pred nami več kot trideset ur leta oz. dvodnevno potovanje, tako dolgo sedenje pa za tetraplegika ni mačji kašelj. Pripravljen sem se spopasti z vso konkurenco, saj se bo tam zbrala vsa svetovna atletska elita. Njihovi

rezultati pa so se od nastopov na paraolimpijadi v Pekingu zelo izboljšali.«

Svoje atletske sposobnosti sta Henrik in Jože letos pokazala že na marsikaterem tekmovanju. Jože si bo nedvomno najbolj zapomnil mednarodno atletsko prvenstvo Italian Open Athletics Championship, ki je potekalo v Imoli, saj je prav tam z uradnega 11,08 metra postavil nov svetovni rekord v metu diska v kategoriji F51.

Držimo torej pesti za naša atleta in seveda za vse slovenske predstavnike, ki jima bodo delali družbo na drugem koncu sveta.

Nam vsem pa v decembru ostane le še želja po prijetnem praznovanju in SREČNO v letu 2011.

Pripravila:
Barbara Slaček

GORENJSKE KAPLJICE

Saj kar ne morem verjeti, da se že izteka leto, ki smo mu komaj zaželeli srečno pot.

Kaj pa vi?

Tudi vi občutite to neizbežno odtekanje časa, ki se kar noče upočasniti in še manj ustaviti?

Tega si prav res vsi želimo, a prav ta želja se nam nikoli ne bo izpolnila. Zato si raje želimo kaj, kar si lahko sami izpolnimo. To je tudi najzanesljivejše.

V našem društvu je bilo v tem letu izpolnjenih kar nekaj želja, ki si jih člani sami ne bi mogli izpolniti. To je nadvse lep in prijeten občutek za vse, ki so prevzeli vodenje društva. Lepo pa je seveda tudi nam, saj vedno lahko potrkamo na vrata, ki niso nikoli zapahnjena. Tako

naj bo tudi naprej – to so naše za leto, ki prihaja. In kaj vse se je nakapljalno letos v tem našem severnem predelu deželice kranjske, se boste vprašali.

O športu nisem večša pisanja in tudi ne vem kaj dosti o njem, vem pa, da športniki pridno trenirajo in se udeležujejo raznih tekmovanj.

Kulturniki pa se udeležujejo raznih prireditev. Spomladi so bili v Brjah na srečanju ob češnjem pikniku. Tam so razstavljali slikarji, pesniki pa so prebirali svoja dela, ki so nastala v tistem času. Jeseni je bil v Ajdovščini literarni maraton, ki ga je organizirala Norma 7, samostojno slikarsko razstavo pa je imel Boris Šter. Za konec tega leta pa smo se zbrali na martinovanju v Semiču. V petek zvečer smo počastili spomin na tiste člane, ki so nas za vedno

zapustili in so bili tudi redni obiskovalci Semiča. Krstili smo seveda tudi tiste, ki so se srečanja udeležili prvič, in potem smo rajali do jutranjih ur.

V soboto so nekateri izkoristili lepo vreme in se sončili, drugi so se odpravili na pohod na Smuk, tisti najbolj utrujeni pa so prevozili le novo potko po sadovnjaku. V nedeljo zjutraj pa nas je vse prebudil omanjni vonj goveje juhe, ki je zadišala iz kuhinje. Globoko smo vdihnili to dišavo, ki nas je pregnala iz postelje. Ugotovili smo, da bo treba dvigniti svoja telesa, pospraviti prijetno domovanje in odriniti nazaj na Gorenjsko.

Tudi v prihodnje si želimo takih srečanj, vsem pa

SREČNO 2011!

Naša aktivna članica Ljubica Jančar pri praznovanju svojega 70. rojstnega dne.

NEPOZABNI IZLET V BUDIMPEŠTO

Enodnevni društveni izlet z ogledom nekaterih znamenitosti Budimpešte je bil dobro organiziran. Naj ob tem omenim, da nam je s prevozom pomagala tudi občina Gornji Petrovci.

Budimpešta je prava evropska prestolnica, v nekaterih pogledih bi lahko rekli – metropola. S svojim dvomilijonskim prebivalstvom je evropsko velenje. Za en dan vsekakor premalo, da bi videli vse pomembnejše kulturno-zgodovinske, arhitekturne spomenike, pomembnejše muzeje in drugo. Kljub temu pa lahko tudi v enem dnevu vidimo in doživimo kulturno bogastvo in dediščino tega mesta pa tudi utrip sodobnega življenja. Turistična vodnica ga. Gabi Feher je zelo dobro pojasnjevala vse pomembne dogodke, povezane z bogato zgodovino mesta.

Poseben čar mu daje reka Donava, ki deli mesto na dva dela, Budim in Pešto, obenem pa ju povezuje s čudovitimi cestnimi mostovi, ki jih je na območju mesta kar deset.

Budim leži na gričevnatem zahodnem delu, je starejše, jedro se je razvilo okoli grajskega griča kot srednjeveško mesto; to se je sčasoma širilo. Pešta leži na vzhodnem, ravninskem delu, razvilo se je v 19. stoletju, ko so načrtno velikopotezno gradili sodobno mesto. Oba dela so uradno združili v 19. stoletju in šele sčasoma se je uveljavilo skupno ime Budapest. V enem dnevu si je mogoče ogledati največje znamenitosti, od katerih so nekatere tudi del svetovne kulturne dediščine.

1. Madžarski parlament – čudovita mojstrovina evropske arhitekturne umetnosti druge polovice 19.

stoletja. Prva seja je bila leta 1902 v tedaj še dvodomnem parlamentu. Spada med največje, vsekakor pa najlepše parlamentarne objekte na svetu. Leži v centru Budimpešte, ob Donavi, in je kot protiutež na nasprotnem bregu stoječi kraljevi palači. Vsekakor je vredna ogleda, saj tudi notranjost krasijo številna stebrišča, stopnišča, umetniške stvaritve in pozlate. Tu najdemo največjo ročno izdelano preprogo v Evropi.

V osrednjem delu stavbe pod kupolo je na ogled madžarska sveta krona kot simbol madžarske države, ki se je v različnih oblikah in obsegu obdržala več kot 1000 let.

2. Bazilika Sv. Štefana, ki stoji nedaleč od parlamenta, je prav tako mojstrska stvaritev 19. stoletja. Gradili so jo dobrih 50 let. Vrh kupole je visok 96 metrov, za 60 cm pa ga poviša križ na vrhu. Glede na to, da je gradnja trajala tako dolgo – menjali so se trije glavni arhitekti –, se prepleta več gradbenih in umetniških slogov, toda t. i. eklektika daje enotno podobo in veličasten videz. Čeprav je cerkev posvečena Mariji, na glavnem oltarju stoji kip kralja Sv. Štefana I., ustanovitelja madžarske države, iz carrarskega marmorja. V stranski kapeli hranijo relikvijo – svetinjo –, desnico kralja Sv. Štefana I. Zgodba odsekane desnice ni čisto pojasnjena, vendar so jo domnevno odsekali njegovi podaniki, ko so ga iz bazilike v Székesfehérváru premestili v skrivni grob, da ga Turki ne bi oskrunili; tedaj naj bi vzeli njegovo desnico za relikvijo.

Roča je nato romala po številnih samostanih po Evropi – tudi v Dubrovniku je bila nekaj časa. Večkrat je veljala za izgubljeno. V Budimpe-

što so jo vrnilo ameriški vojaki po drugi svetovni vojni. Od tedaj je v stranski kapeli bazilike na ogled obiskovalcem. Imeli smo smolo, da je bilo prav ta dan v okvari dvigalo, tako da so nas pač dvigovali z vozički po številnih stopnicah.

3. Trg herojev z milenijskim spomenikom je najbolj prepoznaven in veličasten trg v Budimpešti. Zasnovo so ga za praznovanje ob 1000. obletnici priselitve Madžarov v Panonsko nižino. Dela so po večkratnih neuspešnih javnih razpisih zaupali tedaj že doma in po Evropi uveljavljenemu kiparju György Zali (ki se je rodil v Lendavi). Danes se sredi trga dviga visok steber, vrh katerega stoji nadangel Gabriel, ki bdi nad državo.

Na podstavku stebra pogumno jaha sedem poglavarjev na čelu z Arpadom, ki so madžarsko ljudstvo pripeljali v Panonsko nižino – sedanjo domovino. Grobnica herojev simbolično predstavlja spomin vsem, ki so dali svoje življenje za madžarsko državo v različnih vojnah v zgodovini. V ozadju v stebrišču so postavljeni pomembnejši kralji in pomembne osebnosti madžarske zgodovine. Na vrhu stebrišča so alegorične podobe življenja in blagostanja, znanja in modrosti, vojne, dela. Trg z dveh strani obdajata veličastni galeriji, za trgov pa se razprostira mestni park, ki je številnim Budimpeščanom namenjen za oddih v koščku prelepe narave.

4. Grajski grič – srednjeveško mesto, ki živi in diha še danes: v njem se prepletata zgodovina in sodoben način življenja. Osrednja stavba je vsekakor kraljeva palača, kjer se zrcali večstoletna podoba Madžarske. Danes je v njem narodna galerija z več 10.000 umetninami in še danes delujoča knjižnica, ki jo je

pa še posnetek izpred parlamenta v Budimpešti

Skupinska fotografija pred parlamentom v Budimpešti.

dal zgraditi kralj Matjaž v 2. polovici 15. stoletja.

5. Na drugem koncu griča se na trgu Sv. Trojice dviga visoko v nebo neogotski zvonik Matjaževe cerkve. Cerkev je posvečena Mariji Veliki gospe. Splošno se je uveljavilo poimenovanje Matjaževa, ker je kralj Matjaž dal zgraditi nov zvonik, srednji vhod. V tej cerkvi se je dvakrat poročil. Sama cerkev je v temelju gotska, najdemo pa tudi elemente renesanse in baroka. V svoji 700-letni zgodovini je bila prizorišče kronanjem madžarskih kraljev (npr. kralj Karel Robert), kraljevim porokam (npr. kralja Matjaža) in pogrebom (kralj Bela III. z ženo).

6. Z ribiške trdnjave, ki končuje trg proti Donavi in so jo zgradili okoli leta 1902 zaradi estetskih razlogov,

je najlepši razgled na Donavo, na Pešto in na nasprotnem bregu stoječi parlament.

7. Za konec pa še panoramski pogled na Budimpešto z vrha griča Gellért, kjer stoji Citadella. Utrdbo je dala zgraditi avstrijska vojska, ko je leta 1849 krvavo zatrla madžarsko revolucijo. Od tedaj je v vojaške namene služila različnim vojskam, dandanes pa jo oblegajo trume turistov z vsega sveta.

Na pomolu griča stoji kip svobode – ženska s palmovim listom v rokah, ki ga dviguje visoko nad glavo. S te točke se ob jasnem vremenu vidi skorajda vsa Budimpešta (in še del ravnine na jugu), ki se razteza v smeri sever–jug v dolžini okoli 35 km.

Ta dan nam je bilo tudi vreme naklonjeno, čeprav je bila vožnja z vozički po tlakovanem dvorišču zelo naporna, pa vendar se je splašalo prevoziti teren in občudovati lepote madžarske krajine. Naslednjič si bomo vzeli čas za dvodnevni izlet, vendar moramo predhodno preveriti dostop in prilagojenost terena in objektov za invalidski voziček.

Skoraj lahko rečem, da imamo v Sloveniji kljub vsemu vendarle boljše in kvalitetnejše razmere za invalide.

V večernih sta nas potrpežljiva šoferja varno pripeljala nazaj v našo lepo Slovenijo.

Marija Magdič

UTRINKI DP LJUBLJANSKE POKRAJINE

DELOVNI SESTANEK S PREDSTAVNIKI OBČINE LUKOVICA

Predsednik društva Gregor Gračner, socialni referent Rafko Jurjevčič in arhitekt pri Zvezi paraplegikov Slovenije Matjaž Planinc so se sredi novembra v kulturnem domu A. M. Slomšek v Šentvidu pri Lukovici sestali s predstavniki Občine Lukovica – županom občine Matejem Kotnikom, direktorjem občinske uprave Stojanom Majdičem, svetovalko na občini Mojco Cerar ter direktorjem Zdravstvenega doma Domžale dr. Janezom Svolfškom. Na delovnem sestanku so govorili predvsem o arhitekturnih ovirah, ki vsem gibalno oviranim občanom in tudi materam z otroškimi vozički onemogočajo dostop v javne in druge objekte v občini.

Predstavniki občine so se strinjali s predlogi za odstranitev najbolj perečih ovir. Zavedajo se, da je treba neoviran dostop do javnih objektov in površin zagotoviti vsem. Le tako bo socialna vključenost v družbene tokove občine omogočena vsem občanom, tudi invalidom.

POSLANSTVO SOCIALNIH POVERJENIKOV

Socialni poverjeniki društva so s člani redno povezani in jih ob različnih priložnostih tudi obiskujejo. Vsake tri mesece se sestanejo v društvu, da pogledajo, kako dobro opravljajo svoje poslanstvo, pre-

Poverjeniki se sestajajo vsake tri mesece.

dlagajo rešitve posameznih težav in se dogovorijo o tem, kaj vse bo treba v prihodnje postoriti.

Na sestanku sredi novembra so razpravljali predvsem o anketi, ki gre že proti koncu. Obiskali so vsakega člana društva (teh je bilo v času anketiranja 310) in se podrobno seznanili z njihovim socialno-materialnim stanjem. Težave, s katerimi se srečujejo, bodo skušali čim prej rešiti ali jih vsaj omiliti. Prav zaradi številnih informacij in predlogov se je sestanek zavlekel v popoldanske ure.

SREČANJE SPET KROJILO VREME

Zadnja leta pa z našimi tradicionalnimi srečanji res nimamo sreče, saj nam jih je kar nekajkrat krojilo dežja, ki je že dan pozneje povzročil katastrofalne poplave, morali odpovedati ogled botaničnega vrta na Krokarjevi jasi na Zaplani, zatem pa še ogled znamenitega Tomazinovega mlina z zemljankami.

V varnem in toplem zavetju šotora

Smo si pa zato že nekako po tradiciji ogledali župnijsko cerkev sv. Nikolaja v Dolenjem Logatcu, tisti vernejši pa so bili tudi pri maši, ki jo je daroval domači župnik Janez Kompare. In kaj nam je ob takem nemogočem vremenu preostalo drugega, kot da se napotimo v zavetje ogrevanega šotora, ki so nam

ga na košarkarskem igrišču Centra vojnih veteranov postavili za »vsak primer«. Seveda nam je ta primer prišel nad vse prav, kajti to je bilo tudi središče celotnega našega dogajanja, kjer nam je dobrodošlico izrekel tudi župan občine Logatec Janez Nagode.

PREDSTAVITEV DRUŠTVA SE NADALJUJE

Predstavitve poslanstva društva, opozarjanje na poškodbe in hude posledice se po izobraževalnih ustanovah ljubljanske pokrajine nadaljujejo. V oktobru smo poleg policistov, redarjev, gasilcev, AMZS, RS SPV in Zavoda varna pot sodelovali na prometnem dnevu OŠ Zadobrova. Ob predstavitvi smo učence četrtega, petega in šestega razreda opozarjali predvsem na prometne nesreče in njihove hude posledice.

V novembru smo bili spet na OŠ Sodražica. Učencem od prvega do petega razreda smo poslanstvo društva in življenje ljudi s poškodbo hrbtenjače predstavili v petih delavnicah. V prvi se je predstavila plesna skupin STEP'N'ROLL, druga je bila namenjena predstavitvi društva, tretja kulturi in interesnim dejavnostim, četrta športu, peta pa arhitekturnim oviram.

Učenci so z zanimanjem prisluhnili našim življenjskim zgodbam.

Na obeh šolah so učenci praktično poskusili, kako se igra košarka in namizni tenis na vozičkih, največ občudovalcev pa sta imela naša priznana slikarja Silvo Mehle in Željko Vertelj, ki sta demonstrirala slikanje z usti.

EVROPSKI TEDEN MOBILNOSTI IN DAN BREZ AVTOMOBILA

Pri evropskem tednu mobilnosti, ki se je končal 22. septembra z dnem brez avtomobila, je sodelovalo tudi Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine. Na Stritarjevi ulici v mestnem jedru smo imeli svojo stojnico, kjer smo z različnimi publikacijami in številnimi fotografijami predstavili dejavnost našega društva in vlogo, ki jo imamo paraplegiki in tetraplegiki v družbenih tokovih Ljubljane.

Na stojnici smo predstavili dejavnost društva

Kako nastajajo likovne umetnine naših slikarjev, pa sta demonstrirala naša umetnika Tina Pavlovič in Silvo Mehle, štipendista Mednarodnega združenja slikarjev, ki rišejo z usti ali nogami.

ŠPORTNA VADBA IN REKREACIJA

Športnice in športniki DP ljubljanske pokrajine imajo od septembra do maja vsak teden redno športno vadbo, težje gibalno ovirani člani pa rekreacijo.

Kegljači, vodi jih Cvetka Štirn in igralci namiznega tenisa pod vodstvom Zdenka Horgasa, trenirajo ob ponedeljkih na Malenškovi, atlete, ki trenirajo na stadionu ŽAK,

vodi Štefan Glavan, strelci trenirajo pod vodstvom Veselke Pevec v Jakličevem domu v Vidmu pri Dobropolju, košarkarji pa imajo treninge dvakrat na teden, v Dragomlju in Dolu. Vodi jih Suad Hodžič, Sašo Rink pa skrbi za tenisače, ki trenirajo v Senčurju pri Kranju. Ob četrtkih se v URI – SOČA v bazenu rekreirajo plavalci, v telovadnici pa težje gibalno ovirani tetraplegiki. Za organizacijo skrbita Andrej Majer in Pavla Sitar. Naše težje gibalno ovirane člane na rekreacijo vozita društvena kombija. Za nemoten potek celostne vadbe skrbi športni referent društva Robert Žerovnik.

V telovadnici URI-SOČA se rekreirajo naši težje gibalno ovirani člani.

KOŠARKARJI NA MEDNARODNIH TEKMOVANJH

Naša košarkarska ekipa MERCATOR LJUBLJANA je od 8. do 10. oktobra tekmovala na mednarodnem košarkarskem turnirju v Sanskem Mostu v BiH, kjer je nastopilo šest ekip. V predtekmovalju je dve tekmi s tesnim rezultatom dobila, v finalnem srečanju z gostitelji pa z visoko razliko v koših tekmo izgubila. Osvojila je tretje mesto.

Na začetku oktobra so naši košarkarji nastopili na mednarodnem turnirju v italijanski Gradiški in prav tako osvojili tretje mesto. Na turnirju so poleg domače in naše ekipe nastopili še ekipe Flink Stones iz Graza in KK Stela iz Zagreba. Sredi novembra so košarkarji nastopili na mednarodnem turnirju v Vodica in znova osvojili tretje

Večno tretji

mesto. Najprej so se pomerili z mariborskimi košarkarji, nato pa še z domačini. Tretjo tekmo so zadnji dan odigrali z zmagovalno ekipo KKI Sanski Most. Kot kaže, je tretje mesto na teh tekmovanjih rezervirano za našo ekipo.

KEGLJAŠKI TURNIR V KOČEVJU

Društvo paraplegikov ljubljanske pokrajine je 2. oktobra ob pokroviteljstvu občine Kočevje in podpori Zveze paraplegikov Slovenije na kegljišču rekreacije Gaj v Kočevju pripravilo drugi meddruštveni turnir v kegljanju. Za pokal občine se je ob občinskem prazniku na štiri-steznem kegljišču pomerilo skoraj 40 kegljačic in kegljačev iz vseh pokrajinskih društev (razen iz DP severne Primorske).

Hasan Čaušević, Slavko Ivančič, Viktor Rupnik in Zlatko Bernašek so prinesli ekipno zmago.

Ob razglasitvi izidov je udeležence kegljaškega turnirja najprej pozdravil in nagovoril predsednik Društva Gregor Gračner, nato pa tudi takratni kočevski župan Janko Veber, ki je najboljšim tekmovalcem in ekipam podelil pokale in kolajne.

Utrinke pripravil: **Jože Globokar**

ČLOVEK JE IZJEMNO TRDOŽIV

IMPROVIZACIJA S CIVILIZACIJSKIMI SREDSTVI IN Z NARAVO

Prišli ste ... premaknili goro, stresli kaplje iz neba in omehčali srca vsem, tudi tistim, ki skoraj ne vedo, da ga sploh še imajo. Postavili ste novo mejo in dvignili glave vsem, za katere zdaj pišem. Ponosen sem, da sem lahko bil z vami. Še preden nadaljujem in preden končam, naj vam izrečem: Hvala, večji ste kot čas!

Po scenariju, kako se znajti v resnih težavah sredi nepoznanega in divjega gozda, kjer smo ljudje v manjšini, vsakemu zastane dih. Tam, kjer ni mobilnega omrežja, tam, kjer vladajo povsem drugačni zakoni in preprosta komunikacija, tam ste pokazali, iz kakšnih kamnov ste izklesani. Večini bi se utrgalo od svoje majhnosti, vendar ne vam.

Pričakoval sem močne, psihično izjemno stabilne ljudi. Ljudi, ki jim še tako velika ovira ne vzame poguma. In nisem se zmotil. Na vsakega sem gledal kot sebi enakega, niti za trenutek nisem pomislil, da imam opraviti z invalidi paraple-

giki. In tako smo se zlili, kot bi se že dolgo poznali, brez težav, brez zapletov. Sledili ste mi, zaupali, se učili in prepustili mojemu vodenju, hkrati pa sem se od vas učil tudi sam. Res je, da sem usposabljal in še vedno usposabljam specialne enote, pilote in izvidnike že 19 let tako po svetu kot doma, ampak z vami je bilo zares nekaj posebnega.

Brez nepotrebnih besed in blebetanja, brez obotavljanja, brez obžalovanja ste spoznavali okuse rastlin, katerih okuse in namena človek ne spozna z branjem, ampak z rokami, usti, želodcem in lastnimi mukami. Moram priznati, videli in slišali ste tisto, pred čimer si večina ljudi zatiska oči in ušesa. Resnico namreč. Ne glede na to, kako je bil program usposabljanja prilagojen za vas, sem v vas uvidel moč po boju za obstanek.

Prav ta občutek ljudje iščejo morda celo večnost, pri vas pa je tako rekoč doma. V nešteti osebni preizkušnji in inštruiranju večšine preživetja za profesionalne vo-

jake se vse bolj opaža »generacija windows,« generacija, ki je skoraj povsem izgubila stik z naravnim življenjem, in spraševal sem se že, ali niso morda moje zahteve med usposabljanji le pretežke, čeprav nekje notri vem, da ni tako. Vi ste to potrdili, nobena stvar vam ni zamajala tal, odzvali ste se trdno, prav tako, kot se spodobi in kot je prav. Naj le omenim, da je usposabljanje v moji šoli preživetja za specialne enote oz. vojsko eno najtežavnejših?

Si predstavljate, da v sedmih dneh izgubite tudi do devet kilogramov telesne teže? Kakor koli že, človek je izjemno trdoživ, obstajati mora le smisel oz. prava vrednost življenja tu, zdaj in za naprej. Vsak človek bi se moral podati na tako preizkušnjo, tako kot nekoč, ko so v plemenih fantje pri iniciaciji postali moške – šele tedaj, ko so opravili preizkus preživetja v divjini. Domo-rodci pravijo, da bi se moral vsak moški roditi dvakrat, prvič, kot nam je vsem znano, pri materi in kasneje, ko nekje v puberteti njegovo učenje za življenje prevzamejo očetje. Takrat se namreč rodiš drugič in postaneš moški. Morda je tudi vaša življenjska preizkušnja pripeljala vse vas v ta globlji svet psihične in telesne moči, ko ste se po hudi telesni poškodbi morali spopasti z realnostjo mogočnosti življenja in roditi znova ali izginiti v pozabo vseh.

Veliko sem vas opazoval, tako kot to počnem pri drugih usposabljanjih, da opazim tisto, kar je večini skrito, kdaj se boste dejansko razumsko in duševno »prevagali« iz miselnega vzorca modernega življenja v improvizirano in logično življenje. Med vami so bile tudi ženske in te so najprej naredile ta preskok, moški pa šele pozneje. Imeli

Brez ognja je preživetje v naravi težko.

Kaj bo za večerjo?

ste kratak čas, da spoznate, da vam pade v glavo, da ste za preživetje v naravi pravzaprav odgovorni sami. Med najpomembnejšimi elementi, ki jih morate pri preživetju v naravi usvojiti, je, kako se boste odzvali na dane okoliščine. Preživetje v naravi zahteva veliko, izjemno ve-

liko dela. Če se spominjate, ste v vsakem naslednjem dnevu rasli v bolj logičen sistem življenja, in to samo zato, ker ste za seboj puščali vse več tiste odvečne šare, ki vas je tako rekoč zasušnjila doma. Vsi ste sanjali o svojih najljubših zadevah, ki jih imate doma, hkrati pa so se vse zares nepomembne stvari iz dneva v dan izničile in tako so na koncu ostale le tiste naj naj, najsrčnejše. Pogrešati ste začeli ljudi. Res je, ljudje smo socialna bitja. Na dan so prišla čustva do svojih najbližjih, do svojih izjemnih žena, do svojih nezamen-

ljivih mož, do svojih nezemeljskih otrok in ljubic itd. Taka dejanja so vas naredila še močnejša, in kot ste na koncu pri srcu lahko začutili, bi najraje še ostali in občutili, kaj vse lahko taka preizkušnja prinese.

Skratka, delovali ste homogeno, pa čeprav vam je manjkal tisti »pravi vodja tropa«, ki je v takih razmerah zelo pomemben; morda pa sem prav to funkcijo prevzel jaz, o tem razsodite vi. Spodbujajte svoje znance, otroke in ljudi v take preizkušnje, saj veste, da ni boljšega recepta od lakote, žeje, osamljenosti in mraza. Na kratko, pokličite me kadar koli, prijatelji moji.

Verjamem, da se še vidimo, do takrat pa le večkrat v naravo, kjer smo pravzaprav vsi zares doma.

Brane T. Červek,
Certificated Survival Instructor

PREŽIVETJE V NARAVI – ZANIMIVA PREIZKUŠNJA

V predzadnjem oktobrskem vikendu je nekje v osrčju cerkniških gozdov potekala zelo neverjetna avantura sedmih paraplegikov (Jovita Jeglič, Draga Lapornik, Jože Zajc, Gregor Gračner, Boštjan Ceglar, Živan Miljkovič, Matej Koler), članov nekaterih pokrajinskih društev. Zgodba se je začela razpletati, ko smo na povabilo Inštruktorja za preživetje v naravi Braneta Červeka potovali proti gozdni koči, kjer smo preživeli cel predzadnji oktobrski vikend.

Da je bil namen še bolj pristen, se nam je seveda »pokvaril« še kombi in smo se morali na preostalo pot s polno opremo odpraviti peš oz. z vozički. In ker vsaka stvar pride prav, smo med potjo spoznavali

in pridno nabirali rastline ter jih kasneje s pridom uporabili. Pozorni smo bili tudi na nevarnosti,

saj bi nam pot lahko prekrizala medvedka z mladiči.

Brane Červek na vsakem koraku svetuje, uči ...

Po prihodu do koč smo najprej morali zakuriti ogenj (seveda brez vžigalic), nato pa iz desk zbiti priložnostno klančino, ker sta vstop v kočo preprečevali dve stopnici.

Pozno popoldne so nas obiskali specialci slovenske vojske. Pripeljali so se v dveh terenskih vozilih hamerjih, ki sta bili opremljeni za misije na Kosovu in v Afganistanu. Pogovor s specialci se je zavlekel pozno v noč, medtem pa smo si na žerjavici pekli kruh in kuhali juho iz rastlin, ki smo jih nabrali sproti na poti.

Zjutraj smo si morali na ognju pripraviti zajtrk, seveda s hrano, ki smo jo nabrali v gozdu, pili pa smo čaj iz smrekovih iglic.

Opoldne smo zaslišali ropot helikopterja. Seveda smo se takoj pognali na jaso, kjer je pristal. Po nekajminutnem pogovoru smo se že »basali« na sedeže in že smo bili v zraku. Neverjetna izkušnja, ki ti ostane v spominu. Še enkrat hvala Branetu. Popoldne smo spet pripravljali hrano za večerjo, nekateri pa smo izdelovali orožje: kopje, kamnito sekiro itd. Pogovor ob ognju

se je znova zavlekel v noč.

Zjutraj pa pakiranje in odhod domov. Nekateri pravijo, da bi to avanturo še kar podaljšali, čeprav udobja, kot so topla voda, tuširanje, umivanje v umivalniku ..., nismo imeli. Imeli smo skupna ležišča, blato, dež, mraz ...

Toda občutili smo naravo, ki nas je napolnila z energijo. Res zanimiva in poučna preizkušnja.

Jože Zajc

PRVIČ PROSTOVOLJEC

Lepega dne sem prišel na Zvezo paraplegikov Slovenije. Prijazno presenečenje. Ne vem, zakaj, ampak mislil sem, da so tam v glavnem invalidi, zagrenjeni zaradi svoje usode. Sploh ne. Zelo prijazno osebje, povrhu še lepo, vsaj tisto, ki sem jo jaz videl.

Spoznal sem strokovno delavko Zveze Špelo. Lepo ime, še lepše dekle. Zelo ljubezniva, redkobesedna in razumevajoča. Hitro sva se zmenila in jaz sem prvič postal – prostovoljec. Dobil in sprejel sem nalogo, da raznašam dohodninske obrazce.

Najprej v svoji okolici na Bratovševi ploščadi. Nisem imel pojma, kako naj to naredim. »Bom že spravil listek v poštni nabiralnik,« sam razmišljal. Pa ni bilo čisto preprosto. Spomnil sem se, da sem nekoč opazoval poštarja, kako to počne. Skušal sem ga oponašati.

V enem dnevu sem dobil rutino, in ravno ko mi je začelo biti lažje, sem začutil tako bolečino v desni rami, da sem delo za ta dan moral prekiniti.

In tako se je začelo. Želel sem, da bi vsi občani bili obveščeni o pomembnosti akcije zbiranja denarja za urodinamsko napravo, ki jo potrebujejo člani Zveze. Ženo sva dano nalogo takoj sprejela kot izziv. Tudi sama sva izpolnila dohodninski obrazec in tako v dobrodelni namen namenila vsak svoj 0,05 % dohodnine.

Naslednje dni sem goreče garal in zdaj že obvladam nekakšno tehniko vlaganja obrazcev. Še vedno imam velik voljo do dela in veliko željo, da bi razdelil čim več dohodninskih obrazcev. Ob samem delu pa me preplavajo različni občutki in razmišljanja. Čutim, da bo dovršen del obveščeni negativno razporejen in da bodo kar zavrgli listek.

Zato sem vsak dan, preden sem začel deliti obrazce, začel moliti takole: »Ljubi gospod Bog, prosim te, naredi, da bodo tisti, ki dobijo 'moj' listek, obveščeni in dobrosrčni, da izpolnijo dohodninski obrazec in ga oddajo na pošto.

Hvala ti, gospod. Amen.« To molitev sem večkrat ponavljal. Obrazce je

bilo treba prepogniti in pri tem mi je pomagala moja žena Sani. Ko mi je listkov zmanjkalo, sem o tem obvestil Špelo in mi jih je dostavila. Obrazce sem raznašal po Ljubljani in po poslovnih enotah v BTC, kar pa je bilo nekaj čisto drugega, kot vreči listek v poštni nabiralnik. To niso bile več samo reže poštinih nabiralnikov. To so bile ustanove, velike trgovine, pisarne in blagajne. Tu sem prihajal v kontakt z ljudmi iz oči v oči in njim je bilo treba vse razložiti in predstaviti, zakaj jaz delim te obrazce.

In sem se. Odzivi so bili zelo različni. Od: »Ne!«, »Tega naša direktorica ne dovoli!« do »Ja, prav, in dajte še kak listek.« Večina jih je nasmejanih, prijaznih in ljubeznivih in jaz sem jih posledično vzljubil, saj so bili pripravljeni pomagati članom Zveze.

Lepo je živeti s spoznanjem, da obstajajo ljudje, ki so dobri in humani, in še naprej bom kot prostovoljec Zveze paraplegikov Slovenije pomagal po svojih močeh.

Nikola Drakulič

PINTARJEVA IN DOLINARJEVA TRETJI NA SVETOVNEM PRVENSTVU

V Gwangju v Južni Koreji je od 25. oktobra do 3. novembra potekalo svetovno prvenstvo v namiznem tenisu, na katerem sta naši odlični športnici Mateja Pintar in Andreja Dolinar v ekipnem tekmovanju osvojili bronasto kolajno. V boju za tretje mesto sta premagali nasprotnici iz Velike Britanije.

Po slabših nastopih v posamični konkurenci trener Gregor Škafar ob osvojitvi kolajne ni skrival veselja: »Super! Naš celoletni vložek je poplačan s prvo ekipno medaljo na svetovnih prvenstvih. Dekleti sta odigrali fantastično tekmo, ki je bila vse prej kot lahka.

Mateja je v zadnjem trenutku prikazala svojo najboljšo predstavo na tem SP in prinesla Sloveniji dve točki, svoje pa je prispevala tudi Andreja Dolinar v igri dvojic. Vse tekme so bile zelo izenačene in do zadnjega trenutka napete, vendar sta naši dekleti pokazali

Prva ekipna medalja na svetovnih prvenstvih.

veliko borbenosti, zbranosti in koncentracije ter odločili dvoboj sebi v prid.« Namiznoteniška zveza Slovenije je prva nacionalna zveza, ki pod svoje okrilje vključuje tudi šport invalidov.

Finančno so podprli tudi projekt

svetovno prvenstvo Koreja 2010 in tako še dodatno utrdili medsebojno sodelovanje. Večino sredstev pa je zagotovila Zveza za šport invalidov Slovenije – Paraolimpijski komite.

Povzel Jože Globokar

PRIX EXPRESSION LIBRE – NAGRADA ZA SLOVENSKI FILM NA 37. SVETOVNEM FESTIVALU PODVODNEGA FILMA IN FOTOGRAFIJE V FRANCIJI

V Marseillu v Franciji je med 27. in 31. oktobrom potekal 37. svetovni festival podvodne fotografije in filma Le Festival mondial de l'image sous-marine. Petdnevni festival, ki se je pred dvema letoma preselil iz Antibov v Marseille, združuje umetniško, fotografsko in kinematografsko produkcijo, povezano s podvodnim svetom. Z več kot 100 razstavljalci, skoraj 450 fotografijami in več kot 140 filmi v tekmovalni konkurenci je eden najstarejših in največjih

s to tematiko na svetu. Osrednja tema letošnjega festivala je bil Jacques-Yves Cousteau in 100. obletnica njegovega rojstva.

Iz jadranske regije so bili v konkurenci na sporedu predvajani trije filmi, med njimi tudi edini slovenski, If I Can Drive I Can Dive avtorja Petra Lombarja, člana IAHD Adriatica.

Film predstavlja trening rekreativnih potapljačev invalidov s poškodbo hrbtenjače, ki je bil

Najstarejši in največji

Polna dvorana

posnet v bazenu v Slovenskih Konjicah. Slovenski podvodni film se je v sedemintridesetletni zgodovini festivala pojavil prvič

leta 2000, drugič pa letos, ko je prvič osvojil eno izmed nagrad v konkurenci.

Več o festivalu www.underwater-festival.com.

Tekst: Alenka Fidler
Foto: Miha Matavž

BUTALCI IN POTAPLJANJE MANJ ZMOŽNIH

ALI ZGODBA O ROJSTVU PROBLEMATIČNEGA DETETA, II. DEL

V prvem delu sage o potapljanju Butalcev sem na dolgo in široko razpredal o zgodovini potapljanja v Butalah in vse povprek pljuval po vsem in vsakem, ki ni za potapljanje tistih manj zmožnih in celo tistih nezmožnih, da o nepremožnih sploh ne govorimo. S tem sem pihal na dušo butalskim invalidom ali kakor koli se že kličejo med seboj v upanju, da me bodo vsaj oni razumeli.

Tako čisto pri sebi sem že naprej vedel, da drugega dela ne bom nikoli napisal in moj lik in delo bosta ostala neomadeževana, kot se za ljubljenega vodjo spodobi. Toda bil bi krivičen, če bi ostalo pri tem, saj butalski invalidi niso nič boljši od drugih Butalcev, ki so nastopali v

prvem nadaljevanju, pa tudi jaz bi izpadel drugačen od tistega, za kar ste me označili v zadnjih dvajsetih letih, odkar se silim k vam in za vas perem umazano perilo.

Najboljše, da začnem s svojo osebnostno izkušnjo, saj to je zadnje čase najbolj trendovsko. Saj veste: »Sem rinila voziček z invalidom kot študentka in moje osebne izkušnje so na področju dela z manj zmožnimi neprecenljive in še danes jih s pridom uporabljam, ko pogovor nanese na skrivnost majhne modre škatljice, ki se danes imenuje viagra.«

Ja, jaz sem svojo prvoosebno izkušnjo rinil v tretje nadstropje in nazaj. Pa ne da sem bil prisiljen, le

dolgčas mi je bilo in sem si s tem zapolnjeval čas. Poleg vsega sem se

»Ta živi« in »ta zdravi«

Akcija

učil, kako so prijatelji in slava minljivi in kako z lahkoto pozabimo na nekoga, ki je bil nekoč naša srajca, mi pa njegova rit, in to je večina ostala še danes.

Malo težje in še vedno brez inštrukcij se od njih učim še danes, saj so invalidi ena velika fakulteta, ki jo lahko konzumiraš redno ali pa online, na daljavo. Spoznaváš, da so popolnoma enaki kot oni drugi, ki jih kličejo »ta zdravi«, čeprav imajo oboji lahko prehlad, gripo, ošpice, drisko ali kaj podobno skupnega. Kljub vsemu še vedno tičimo vsak na svojih okopih, tako invalidi kot »ta zdravi«, in verjemite mi, stanje bo ostalo večno nespremenjeno. Vsake toliko se »ta zdravi« spomnijo in naredijo kako »občino po meri invalidov«, ta isti pa prerežejo trak kakšnega javnega sekreta in vsi se lepo sovražimo do nove skupne akcije.

Sam sem v svojih zdravih letih v butalskem potapljanju zelo hitro prilezel na tisti velik kup gnoja in se nevarno približal butalskim petelinom, ki so kraljevali na vrhu. Nisem se spoznal na nove prijeme, ki so bili na pohodu v Butalah in ki so narekovali boj za denar povsod, kjer je bilo mogoče. Malo užaljen in malo trmast ter predvsem zelo neumen sem odjezdil v butalski sončni zahod in prestopil rubikon butalskega potapljanja v želji, da bomo nekega dne vsi enaki in vsi na vozičkih. Vsaj za trenutek sem

se počutil, da grem nekam, kjer bo drugače.

Zbudil sem se z invalidi, ki sem jih poznal skozi eno osebo (F. M. – op. a.), in ko se je v mojem malem mestu pojavil še drugi manj zmožen (M. H. – op. a.), sem bil prepričan, da o njih vem vse. Pripravljen sem bil na križarski pohod in nič ter nihče me ni mogel zaustaviti. Ja, bil sem neprebojen kot tank ali po domače »mlad, jak i glup«. Danes nisem več močan pa tudi mlad ne, ostalo je le še zavedanje o tistem tretjem.

Predstavitvev potapljanja za »bolane« Butalce sem skupaj z majhno skupinico načrtoval na velenjskem jezeru. Usoda nam je na žalost prekrižala načrte in zaradi izgube kolega inštruktorja, gospoda Pirca, odličnega potapljača in velikega človeka, je vse padlo v vodo.

Takrat bi moral spoznati prva dva slovenska potapljača invalida, ki ju je izšolal moj pokojni kolega Smiljan Zavrtnik. Na žalost ali pa na srečo ju do danes še nisem videl. Se pa pogosto vprašam, kam bi se vse to peljalo, če bi takrat zadeva uspela. Verje-

tno bi stisnil rep med noge in pobegnil. Ker pa to ni v moji naravi, sem seveda stopil naprej z velikimi in odločnimi koraki in se zaradi svoje teže, ki ni zanemarljiva, pogreznil, da ne rečem do kod.

Moja ideja je bila kot plahta na prvo poročno noč, bela, dišeča, brezmadežna. Predstavil sem jo na DPIŠ v Celju, v Janezovem društvu, in odziv je bil huronski. Med nekaj zbranimi, ki so bolj ali manj dremali med predstavitvijo zgodovinskega projekta, ki jih bo osvobodil vozička, je bila tudi kasneje prva ženska potapljačica s poškodbo hrbtenjače na Butalskem.

Vendar ni bila prva, ki bi se potopila z aparatom SCUBA. Prvi je bil Janez, ki včasih z eno besedo pove več kot jaz v celem članku. Ja, Janez je bil moj prvi »crash test dummie«. V mraku, čisto stoođstotno ilegalno, brez priročnikov, sva v zreških Termah poskušala, česar še ni nihče pred nama – potopiti se in

Svet pod vodno gladino govori zase

ostati živ. Spomnim se samo njegovih nog, ki so bile kar naprej vsepovsod, in tega, da je popil dosti vode. Bog ve, kaj si je takrat mislil Janez, rekel do danes ni nič. Janez je preprost in pošten in naučil me je, da obstajajo paraplegiki in invalidi. Nekoč je dejal, da je hudič, če si paraplegik in še invalid povrhu. Za to in za vse ostalo sem mu neizmerno hvaležen in lahko bi mu bili tudi manj zmožni Butalci.

Vse, kar se je zgodilo potem, je postalo zgodovina. Krenili smo v tunel, ki ni imel luči na koncu, in te luči ni niti danes po desetih letih tavanja, ko sem bil prepričan, da smo premaknili gore, pa smo jih figo. Lahko bi pisal o tej poti, ki se je začela s prvo skupino potapljačev s poškodbo hrbtenjače, nadaljevala z novimi skupinami in posamezniki, s širjenjem dejavnosti v jadranski regiji.

Lahko bi klepal po računalniku do onemoglosti o tem, kako smo bili prvi med prvimi, kako smo premikali meje neznanega, kako smo bili atrakcija in še vedno smo v svetovnem merilu, le da je večini butalskih invalidov vseeno, če se kdaj potopijo ali ne. Mala Tonka je pred desetimi leti na Murterju dejala: »Tata, stigli bolesnici!« Kako prav je imela, saj sem bil prav jaz največji bolnik med njimi, samo takrat se tega nisem zavedal.

Danes smo na potapljaškem Olimpiju potapljačev s SCI sami in nimamo nikogar, ki bi nas z delom zrinil z njega. Imamo pa druge vrste težave, ki so blizu vsem Butalcem. Nevoščljivost »oneto« je prva, moja aroganca pa druga, in vrstni red je zgolj naključen. Kljub temu da smo deset let živeli zgolj ob kruhu in vodi ter preživeli vse velike komercialne organizacije (HSA, IAHD), ki skrbijo za promocijo potapljanja invalidov v svetu, in polnjenja svojih žepov, smo danes korak pred tem, da končamo zgodbo o uspehu.

Najprej bi o nevoščljivosti, saj vam bo na koncu ostal najboljši del o moji aroganci, ki vas bo nedvomno zabaval, do živega vam tako ali tako ne more. Torej, zgodba se je odvijala z veliko hitrostjo.

Mednarodni raziskovalni tabor, objava prve raziskave v Spinal Cord, slikanje s predsednikom države, sprejem v CMAS ob jokanju predsednika, odprava velike skupine potapljačev s SCI, osem simpozijev, kjer na zadnjem tisti, ki niso obstajali na njegovi prvi izdaji, enakovredno predavajo in povezujejo program, v katerem so predavatelji svetovnega formata, tradicionalni dan brez vozička, mednarodna akcija Če lahko vozim, se lahko tudi potapljam, prva dva licencirana potapljača s SCI na Hrvaškem, prvi Srb s SCI, Sprehodi pod morjem, kjer je med svetovno nagrajenimi filmi tudi trilogija o potapljanju na razbitine potapljačev s SCI, ki mu ni para v svetu, nagrada prix expression za If I Can Drive, I Can Dive, kjer je v celem filmu za trenutek prisoten le en »ta zdrav«. Lahko bi omenil še prve potope v rekah, jezzerih, potapljaške tabore, zbiranje podatkov, potapljanje v globine do meje rekreacijskega potapljanja, ki velja za »ne bolane«.

Od vsega tega večina postane nevoščljiva. Najhujše pa je, da so med njimi invalidi s poškodbo hrbtenjače. Tisti, ki si tako želijo pobegniti od svoje usode, ki jo imajo na vozičku. Tisti, ki mislijo, da so boljši od nekoga, ki se je rodil »ujeban«. Potem so tu še tisti, ki se združujejo v prestolnici Butalije in ki imajo polne riti vsega, pa kljub temu še kar naprej jočejo.

V modrem

Sem vas malo potegnil, saj ste verjetno mislili, da bom z velikimi črkami začel o svoji aroganci, ki je odraščala celih deset let. Ne, moja aroganca se pelje skozi ves tekst in še bolj čez vsako mojo odločitev, povezano s potapljanjem manj zmožnih in nesposobnih, kamor spada večina vas, kakor koli se že imenujete.

Za konec naj vam povem, da sta plavanje in potapljanje edina oblika gibanja, kjer ne potrebujete svojega pripomočka, in prav žalostno je, da ga še vedno obravnavate kot »interesno dejavnost«, za katero ne kažete pretiranega interesa.

V tem tekstu so izvzeti vsi, ki so si potapljanje prislužili s trdim delom in garanjem in teh je, dragi moji, zelo malo. Med njimi je tudi Janez Hudej, ki zame velja za prvega potapljača s poškodbo hrbtenjače v jadranski regiji, brez katerega ne bi spoznali moje arogance.

Branko Ravnak
Foto: IAHD Adriatic

SPREJEM NAŠIH ŠPORTNIKOV

V prostorih Zveze smo sprejeli slovensko košarkarsko reprezentanco, ki je v septembru tekmovala na evropskem prvenstvu skupine B v Brnu, in veslača Gala Jakiča, ki je tekmoval na svetovnem prvenstvu v Poznanu na Poljskem.

Ob sprejemu je športnike pozdravil predsednik Zveze Dane Kastelic in v nagovoru ob čestitkah pripomnil, da jim izkazujemo priznanje in da njihova tekmovanja podrobno spremljamo. Dodal je, da je košarka prva panoga, s katero so se začeli ukvarjali paraplegiki, in da je ves čas na ustrezni ravni.

S košarkarji smo nato skupaj strnili vtise s tekmovanj na evropskem prvenstvu in o rezultatu, ki so ga dosegli. Slovenija je med desetimi ekipami osvojila šesto mesto in seveda ostala v skupini B. Ob tem velja poudariti, da ima naša

Košarkarji s predsednikom Zveze Danetom Kastelicem

reprezentanca v svoji vrsti daleč največ igralcev s paraplegijo. Poznavalci košarke na invalidskih vozičkih dobro vedo, kaj to pomeni. Seveda je beseda tekla tudi o prihodnjih tekmovanjih v državni in mednarodni ligi, obujali pa smo tudi spomine na pretekle čase. Gal Jakič, sicer odličen smučar, je naš

prvi športnik, ki je kdaj tekmoval v veslanju. Na SP v Poznanu je med veslačji iz 42 držav v skupini TA v kajaku na mirnih vodah v sprintu K1 200 m osvojil deveto mesto. Kar spodbuden rezultat za nadaljnja tekmovanja.

Jože Globokar

ZAČETEK TEKEM V MEDNARODNI LIGI

V športni dvorani BISTRICA v Slovenski Bistrici in športni dvorani OŠ Sesevetska Sela v Sesevskih blizu Zagreba so košarkarji na invalidskih vozičkih 28. novembra odigrali prve tekme v mednarodni ligi. V sezoni 2010/2011 v skupini A tekmujejo: KK Zagreb, KKI Vrbas, KIK Zmaj in Castelvechio, v skupini B pa: DP Maribor, KIK Una Sana, KIK Sana in Mercator Ljubljana.

Organizator prvega kroga v skupini A je bil KK Zagreb, organizator prvega kroga v skupini B pa DP Maribor. V prvi tekmi v Sesevskih so

se pomerile KK Zagreb : KKI Vrbas, v drugi pa KIK Zmaj : Castelvechio. V Slovenski Bistrici so novo sezono odprli ekipi DP Maribor : KIK Una Sana, zatem pa so tekmo odigrali še KIK Sana : Mercator Ljubljana.

Vodja lige je Gregor Gračner, tehnični delegat Milan Lukan, vodja sodnikov pa Žarko Tomšič. Mednarodno ligo bo tudi v sezoni 2010/2011 podprla Nova ljubljanska banka, medijsko pa Kosarka.si. Vsi tekmovalci pa tudi sodniki so na prvem srečanju dobili nove drese in majice.

Jože Globokar

DPSŠ IN KOŠARKA

V letošnjem jesenskem času so se košarkarji na vozičkih DPSŠ udeležili štirih mednarodnih turnirjev košarke, ki so potekali v sosednjih državah Avstrije, Bosne in Hercegovine ter Hrvaške.

Mednarodni turnir je potekal v mestecu Gnas v Avstriji od 17. do 19. 9. 2010 v organizaciji FLINK STONES iz Gradca s šestimi sodelujočimi ekipami košarkarjev na vozičkih: Polisportina Nordest (IT), Flink Stones (AUT), KIK Stela Zagreb (HR), Kranj (SLO), Carinthia Broncos (AUT) in DPSŠ Maribor (SLO). Na tem turnirju so košarkarji DPSŠ zasedli 4. mesto.

Igralci DPSŠ Maribor v napadu

Od 24. do 25. 9. 2010 je bil prvi turnir v organizaciji KIK Zmaj Gradačac v Gradačcu v Bosni in Hercegovini, na katerem so sodelovale štiri ekipe: KIK Zmaj Gradačac (BIH), KIK Sana Sanski Most (BIH), DPSŠ Maribor (SLO) in KKI Sarajevo (BIH). Člani DPSŠ Maribor so bili bronasti.

Mednarodni turnir v košarki na vozičkih, enajsti po vrsti in v organizaciji KIK Sana Sanski Most (BiH), je potekal od 8. do 10. 10. 2010 s šestimi sodelujočimi ekipami, člani DPSŠ pa so dosegli 4. mesto.

Na sedmem mednarodnem turnirju po vrsti, DALMACIA CUP v Vodica (Hrvaška), ki ga je organiziral KIK Vodice (HR), so poleg gostiteljev sodelovali še KIK Sana Sanski Most (BIH), KIK Zmaj Gradačac (BIH), Mercator Ljubljana (SLO), DPSŠ Maribor (SLO) in FLINK STONE Gradec (AUT). Košarkarji DPSŠ so osvojili 4. mesto.

S temi mednarodnimi turnirji

Ekipa DPSŠ Maribor, ki je tekmovala na mednarodnih turnirjih.

je ekipa DPSŠ Maribor, ki redno trenira dvakrat na teden v Mariboru in Polskavi pod vodstvom trenerja in igralca Borisa Klepa, dobro pripravljena, saj se lahko primerja z vsemi ekipami, kar je razvidno iz teh izidov.

Vsem organizatorjem mednarodnih turnirjev v košarki na vozičkih se zahvaljujemo za odlično organizacijo turnirjev, prav tako za namestitvev, ki je bila povsod prilagojena invalidom, ter za prijetno druženje in izmenjavo izkušenj.

Ivan Regoršek,
DPSŠ Maribor

KOŠARKA – MEDNARODNI TURNIR

V petek, 12. novembra, je Društvo paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja v telovadnici Srednje tehnične šole v Krškem organiziralo prijateljski mednarodni turnir v košarki na vozičkih. Sodelovale so tri ekipe po razporedu.

Rezultati;

DP Novo mesto : DP Celje
49:55 (8:19, 19:31, 31:45, 49:55)
Najboljši strelca za Novo mesto – Janko Koren (18 košev)
Najboljši strelca za Celje – Mičo Ostojič (20 košev)

KK Stela Zagreb : DP Celje
70:59 (10:14, 28:26, 44:43, 70:59)
Najboljši strelca za KK Zagreb – Josip Liska (26 košev)
Najboljši strelca za Celje – Mičo Ostojič (20 košev)
DP Novo mesto : KK Stela Zagreb
57:59 (18:9, 28:23, 42:43, 57:59)
Najboljši strelca za Novo mesto – Janko Koren (24 košev)
Najboljši strelca za KK Zagreb – Josip Liska (22 košev)

Ob podelitvi pokalov ekipam smo nagradili še najboljšega strelca trojka, to je Jože Žgajnar, DP Novo

mesto, ter po ocenah stranske komisije najboljšega igralca, to je Enis Mušič, DP Celje. Pokale je podelila Barbara Jakše. Vsak udeleženec turnirja je prejel še majico z logotipom košarke na vozičkih in domačega društva. Turnir se je končal brez incidentov, po besedah glavnega sodnika v pravem prijateljskem vzdušju.

Turnir si je ogledalo veliko srednješolske mladine ter drugih naših članov in obiskovalcev. Pred začetkom turnirja smo mladim predstavili življenje na vozičku in

vzroke, ki do tega pripeljejo (prometne nesreče, padci in drugo). Sami so lahko preizkusili, kako se meče na koš iz vozička.

Namen predstavitve košarke na vozičkih in same tekme je bilo tudi preventivno delovanje.

Mirko Sintič

Tretjeuvrščena ekipa Novega mesta

SLOVENIJA ŠESTA NA EVROPSKEM PRVENSTVU

V Brnu na Češkem je od 4. do 12. septembra 2010 potekalo evropsko prvenstvo moških v košarki na vozičkih skupine B. Na prvenstvu je v sestavi Budimljic (kapetan in trener), Gračner, Zakrajšek, Ceglar, Musič, Hodžič, Slapničar, Učakar, Gašpar, Banjac in Jeralič nastopila tudi reprezentanca Slovenije.

Naša izbrana vrsta se je prvi dan pomerila z Nizozemci in tekmo izgubila z izidom 51:78. V nadaljevanju je najprej z izidom 64:61 premagala ekipo Avstrije, nato pa s 70:66 še

Čehe. Po predtekmovanjih je bila v svoji skupini tretja. Slovenska reprezentanca je za peto mesto tekmovala z ekipo Rusije in tekmo z izidom 49:56 izgubila.

Na prvenstvu, kjer je tekmovalo deset ekip, je prvo mesto osvojila Nizozemska, drugo Švica, tretje pa Bosna in Hercegovina. Poleg omenjenih ekip so

V ospredju ekipa Slovenije

nastopile še Hrvaška, Litva in Portugalska.

Jože Globokar

41. SPOMINSKO ATLETSKO TEKMOVANJE PROF. BOJANA HROVATINA FLERE Z NOVIM DRŽAVNIM REKORDOM

V organizaciji Zveze paraplegikov Slovenije je DP ljubljanske pokrajine v sodelovanju Zveze za šport invalidov – POK in ob podpori ZPIZ (s sredstvi iz razpisa za rekreativno, športno in kulturno dejavnost v letu 2010) pripravilo 41. memorial prof. Bojana Hrovatina.

Na atletskem stadionu ŽAK v Ljubljani se je 28. septembra zbralo skoraj 70 atletinj in atletov iz vseh

pokrajinskih društev. Tekmovali so v troboju metov (disk, krogla, koplje/kij), troboju voženj (100, 200, 400 m) in v spominskih vožnjah – 100 m s standardnimi vozički v spomin na prof. Bojana Hrovatina in 800 m v spomin na velikega našega prijatelja in priljubljenega športnega novinarja Henrika Ūbel-eisa.

Kljub slabšim tekmovalnim razmeram je paraolimpijec Jože

Flere v svoji skupini postavil nov državni rekord. Računalniški izračun rezultatov sta pripravila Marina in Janez Hudej.

Atletinje in atleti so na štirih tekmovališčih tekmovali v skupinah F51-F52-F53-F54-F55-F56-F58 in T51-T52-T54 za ženske in moške ter v posebni skupini za veterane. Tekmovanje je hkrati štelu tudi za uvrstitev na državnem prvenstvu paraplegikov in tetraplegikov.

Tekmovanje v hitrostnih vožnjah

Ob razglasitvi izidov in podelitvi kolajn in pokalov sta športnike pozdravila predsednik Zveze paraplegikov Dane Kastelic, ki je omenil športno pot športnikov paraplegikov in tetraplegikov ter osvežil lik prof. Bojana Hrovatina, in predsednik Zveze za šport invalidov – POK Emil Muri, ki je poudaril vlogo športnikov paraplegikov in tetraplegikov na vseh največjih mednarodnih in svetovnih tekmovanjih.

Ob tej priložnosti so podelili tudi pokale za osvojena prva mesta v ekipnem atletskem tekmovanju v letu 2010. Prvo mesto je osvojila ekipa DP jugozahodne Štajerske (23.963,46), druga je bila ekipa DP Koroške (19.689,97), tretja ekipa DP ljubljanske pokrajine (17.964,52), četrta ekipa Dolenjske, Bele krajine in Posavja (14.422,32), peta ekipa severne Štajerske (9.051,73), šesta ekipa Gorica-Koper (6.853,44), sedma pa ekipa Prekmurja in Prlekije (5.769,67).

REZULTATI PRVOUVRŠČENIH

TROBOJ METI ŽENSKE

SKUPNA F54:

1. Tatjana Majcen – Ljubič – MB – 2.763,82
2. Zofija Povodnik – NM – 1.887,76
3. Urša Urbančič – LJ – 1.653,49

SKUPINA F55

1. Tanja Cerkvenik – LJ – 1.928,78
2. Jovita Jeglič – KR – 1.510,96
3. Vesna Novak – CE – 764,95

TROBOJ METI MOŠKI

SKUPINA F51

1. Jože Flere – CE – 3.154,39
2. Branko Erjavec – SG – 1.839,06
3. Srečko Žlebnič – NM – 1.780,34

SKUPINA F52

1. Henrik Plank – CE – 2.549,25
2. Slavko Mikec – CE – 1.394,90
3. Zdenko Horgas – LJ – 1.170,36

SKUPINA F53

1. Zdravko Grilc – SG – 1.782,32
2. Franc Baum – MS – 1.365,16
3. Aleš Povše – CE – 1.288,10

SKUPINA F54

1. Janez Hudej – CE – 2.177,75
2. David Slaček – CE – 1.650,62
3. Metod Zakotnik – KR – 1.554,78

SKUPINA F55

1. Uroš Jurečič – LJ – 1.995,56
2. Damjan Reč – SG – 1.654,81
3. Gregor Gračner – LJ – 1.637,19

SKUPINA F56

1. Enis Musič – CE – 1.555,54
2. Marko Doberšek – KR – 1.535,85
3. Emil Palameta – LJ – 1.126,00

SKUPINA VETERAN

1. Jože Tomažič – KP – 1.138,85
2. Marjan Romih – CE – 1.129,54
3. Zlatko Bernašek – LJ – 1.003,78

Jože Flere je postavil nov državni rekord.

Pokali za zmagovalne ekipe

TROBOJ VOŽNJE MOŠKI

SKUPINA T53

1. Janez Hudej – CE – 2.088,77
2. Mitja Breg – SG – 1.916,45
3. Aleš Povše – CE – 1.533,44

SKUPINA T54

1. Marko Doberšek – KR – 1.969,41
2. Štefan Glavan – LJ – 1.677,10
3. Marko Sever – GO – 1.367,03

MEMORIALNA 100 ŽENSKE

SKUPINA T54

1. Jovita Jeglič – KR – 37,30
2. Zofija Povodnik – NM – 45,40
3. Lidija Ekselenski – KP – 1:11,10

MEMORIALNA 100 MOŠKI

SKUPINA T51

1. Stojan Rozman – SG – 1:00,30
2. Slavko Mikec – CE – 1:04,90
3. Srečko Žlebnič – NM – 1:05,10

SKUPINA T52

1. Aleš Povše – CE – 30,20
2. Zdenko Horgas – LJ – 44,20
3. Jože Duh – MS – 57,60

SKUPINA T54

1. Štefan Glavan – LJ – 25,10
2. Tadej Horvat – LJ – 29,10
3. Marko Sever – GO – 29,80

MEMORIALNA 800 MOŠKI

1. Marko Doberšek – KR – 631
2. Janez Hudej – CE – 562
3. Mitja Breg – SG – 555

Jože Globokar

17. MAGDIČEV MEMORIAL V KEGLJANJU

Društvo paraplegikov Prekmurja in Prlekije je letos priredilo že sedemnajsto memorialno tekmovanje v kegljanju v spomin na pokojnega člana Jožeta Magdiča Pepija, doma z Mote v Prlekiji.

Peppek je po nesreči leta 1968 ostal na invalidskem vozičku in bil vse do svojega zadnjega leta 1993 aktiven član društva tako v športu in drugih organih, zlasti kot prvi in dolgoletni blagajnik. Bil je velik ljubitelj kegljanja in tudi pobudnik kegljanja med člani paraplegiki in tetraplegiki. Z veliko predanostjo tej zvrsti športa in rekreacije je v isto let sodeloval na raznih tekmovanjih in tudi dosegal lepe rezultate, hkrati pa je spodbujal druge člane.

V spomin na zasluge pri njegovem delu v Radencih vsako leto poteka memorial v kegljanju. Letos je bilo hkrati to tudi 1. kolo ligaškega tekmovanja v kegljanju ZPS; sodelovalo je skupno 32 tekmovalk

in tekmovalcev iz osmih regijskih društev.

Člani društva DPPP so se odlično odrezali in dosegli realne rezultate glede na dejavnike, ki pripomorejo k dobrim izidom. Marta Janežič (ženske) in Milan Bogataj (veterani) sta v svojih kategorijah zmagala; Slavko Dunaj je bil v kategoriji tetraplegikov drugi, ekipno pa smo bili tretji, za Mariborčani, ki so osvojili tudi prehodni pokal ZPS za letošnjo leto. Drugi so bili Ljubljancani.

Rezultati ekipno:

1. DP severne Štajerske 1.617 podrtih kegljev,
2. DP ljubljanske pokrajine 1.589,
3. DPPP (Milan Bogataj, Ludvik Škraban, Anton Simonič in Slavko Dunaj) 1.565,
4. DP jugozahtodne Štajerske 1.435,
5. DP Koroške 1.169,
6. DP Istre in Krasa 960,
7. DP severne Primorske 830
8. DP Novo mesto 729.

Rezultati posamezno:

Članice:

1. Marta Janežič (M. Sobota) 342
2. Lidija Eksceleski (Koper) 170

Člani:

1. Tone Kanc (Novo mesto) 436,
2. Viktor Rupnik (Ljubljana) 433,
3. Milan Jernejšek (Maribor) 427

Veterani:

1. Milan Bogataj (M. Sobota) 411,
2. Hasan Čaušević (Ljubljana) 353,
3. Franc Kuhelj (Novo mesto) 293

Tetraplegiki:

1. Slavko Ivančič (Ljubljana) 390,
2. Slavko Dunaj (M. Sobota) 370,
3. Vinko Hauser (Maribor) 368

Razglasitev rezultatov tekmovanja s podelitvijo pokalov in medalj ter družabno srečanje je potekalo v Domu starejših občanov Radenci (DOSOR). Vsem je ob tem čestitala predsednica DPPP Marija Magdič.

Marija M.

V spomin na zasluge pri delu pokojnega člana Jožeta Magdiča Pepija v Radencih vsako leto poteka memorial v kegljanju.

2. KOLO LIGE V KEGLJANJU

23. novembra 2010 je potekalo 2. kolo ligaškega tekmovanja paraplegikov v kegljanju.

Prireditelj je bil tokrat Društvo paraplegikov severne Štajerske. Čeprav paraplegiki mariborske regije treniramo v Slovenski Bistrici, smo se odločili, da bomo tekmo organizirali v dvorani Tabor v Mariboru. To smo storili zato, ker ima dvorana Tabor šeststezno kegljišče. Zaradi števila tekmovalcev bi tekmovanje v Slovenski Bistrici potekalo 11 ur, kar pa je skoraj preveč časa in bi morali število tekmovalcev omejiti. Vemo pa, da bi vsi, ki trenirajo, radi tudi tekmovali.

Tekmovati smo začeli že ob sedmih zjutraj, tekmovanje pa se je končalo ob 14. uri. Tekmo je obiskala tudi novinarska ekipa RTV Maribor in o njej so poročali že pri večernih poročilih. Skoraj vso tekmo je spremljal tudi predstavnik občine Maribor gospod Aleš Škof, vodja Službe mestnega sveta in tudi predsednik Sveta invalidov občine Maribor. Po kratkem nagovoru je podelil tudi pokale in medalje tekmovalcem. Tekmovalo je najprej 43 tekmovalcev, od teh je bilo 31 članov, sedem tetraplegikov, trije veterani in dve ženski.

Pri kegljanju pogrešamo predvsem ženske. Zato pozivamo vsa dekleta in žene Zveze paraplegikov: »Korajžo v roke in na kegljišča!«

Vrstni red tekmovalcev je bil naslednji:

EKIPNO

1. Maribor 1793 podrtih kegljev
2. Murska Sobota 1696 podrtih kegljev
3. Ljubljana 1591 podrtih kegljev
4. Celje 1552 podrtih kegljev
5. Koroška 1401 podrtih kegljev
6. Nova Gorica 1325 podrtih kegljev
7. Koper 1238 podrtih kegljev

Novo mesto in gorenjska regija sta nastopila samo s po dvema tekmovalcema.

POSAMEZNO ŽENSKE

1. Marta Janežič MS 328 podrtih kegljev
2. Lidija Ekselenski KP 205 podrtih kegljev

VETERANI

1. Milan Bogataj MS 422 podrtih kegljev
2. Hasan Čaušević LJ 381 podrtih kegljev
3. Franc Kuhelj NM 354 podrtih kegljev

TETRAPLEGIKI

1. Aleš Povše CE 435 podrtih kegljev
2. Slavko Ivančič LJ 428 podrtih kegljev
3. Slavko Dunaj MS 412 podrtih kegljev

ČLANI

1. Miran Jernejšek MB 495 podrtih kegljev
2. Roman Hrženjak CE 468 podrtih kegljev
3. Ivan Žalig MB 436 podrtih kegljev

Prav toliko kegljev, 436, je podrl tudi Ludvik Škraban, vendar je imel Ivan Žalig več podrtih kegljev na čiščenje, kar ob enakem rezultatu pomeni višje mesto v končni razvrstitvi. Tako določa pravilnik.

Kako pravilno je, da so se vodje športa odločili, da »veteran« postaneš šele s 60. letom starosti, se vidi po rezultatih, saj so skoraj prav vsi tekmovalci z dobrimi rezultati, že krepko presegle 50 let. Nekateri pa so presegle 60 let, pa še nočejo nastopati za veterane.

Zahvaljujemo se prav vsem, ki so sodelovali pri kegljanju: tekmovalcem, podajalcem krogel, sodnikom in še vsem tistim v ozadju, ki so manj opazni, a so pomagali pri izvedbi tekmovanja.

Na svidenje na naslednji tekmi in lep pozdrav!

Vodja kegljaške sekcije mariborske regije

Miran Jernejšek

1. KOLO LIGE ZPS V STRELJANJU Z ZRAČNO PUŠKO

Društvo paraplegikov Istre in Krasa je bilo v sodelovanju z Zvezo paraplegikov Slovenije organizator I. kola strelske lige z zračno puško za paraplegike in tetraplegike za sezono 2010/11.

Tekmovanje smo izvedli v soboto, 20. novembra 2010, na strelišču v Ankaranu s pomočjo članov tamkajšnjega strelskega kluba. Sodniki tekmovanja so bili Vekoslav Požeš, Stane Frölich, Jurij Čakardič in David Ugrin.

Razglasitev izidov in sklepni del sta bila v hotelu Adria v Ankaranu.

Rezultati prvih treh tekmovalcev:

Benjamin Žnidaršič

Koncentracija pred streljanjem veterana Tineta Gorenc

1	Slavko DUNAJ	DP PREKMURJE	94	95	93	94	376
2	Franc PINTER	DPŠŠ Maribor	90	91	95	93	369
3	Jožef FRANC	DP PREKMURJE	93	89	91	92	365

RIBIŠKO TEKMOVANJE – ČURČIJEV MEMORIAL

24. septembra je bila zadnja tekma v športnem ribolovu v letu 2010 – 6. memorial Vlada Čurčija, strastnega ribiča paraplegika.

Zbrali smo se v kraju Gradac (občina Metlika) ob reki Lahinji. Po jutranjem zajtrku in pozdravu je sledil žreb, ki je bil samo v posamezni konkurenci. Pomerilo se je 22 ribičev iz šestih društev za pet pokalov (prvo, drugo in tretje mesto, prehodni pokal in pokal za najtežjo ulovljeno ribo). Samo enemu ribiču ni uspelo ujeti nobene ribe, preostali so uspešno končali.

Končni vrstni red prvih treh tekmovalcev je bil naslednji:

1. Rudi Centrih 5.971 g
DP jugovzhodne Štajerske
2. Gašper Peček 4.260 g

Najboljši na Čurčijevem memorialu – Peček, Centrih, Štefanič

DP Dolenjske, Bele krajine in Posavja
3. Franc Štefanič 3.728 g
DP Dolenjske, Bele krajine in Posavja

Sklepni del prireditve in podelitev pokalov sta bila pri domu paraplegikov v Semiču. Prehodni pokal je v hrambo za eno leto je prejel prvovrščeni ribič Rudi Centrih iz Društva paraplegikov jugovzhodne Štajerske. V trajno last ga bo prejel,

če zmaga trikrat zapored ali petkrat s presledki. Pokal za najtežjo ribo pa je prejel Gašper Peček, član Društva paraplegikov Dolenjske, Bele krajine in Posavja.

Na tekmovanju nas je obiskala žena pokojnega Vlada Čurčija, pozneje, na podelitvi, pa je zaradi obveznosti žal ni bilo. Svojo odsotnost je opravičil tudi podžupan občine Metlika, Anton Černič.

Prehodni pokal so do zdaj osvojili: Rudi Centrih (2005), Franc Štefanič (2006), Silvo Križanič (2007), Franc Štefanič (2008), Slavko Dunaj (2009), Rudi Centrih (2010).

Pri izvedbi samega ribiškega tekmovanja nam je pomagala Ribiška družini Metlika, za kar se jim lepo zahvaljujemo.

Mirko Sintič

RIBIČI IN RIBE

Pri paraplegikih je zelo priljubljena športna panoga ribolov s plovcem. Vem, da boste nekateri takoj rekli, to pa ni noben šport. Toda treba je ločiti ribolov od tekmovalnega ribolova. Vsi, ki niso ribiči, mislijo, da je dovolj, če na trnek natakneš črva, vržeš v vodo, odpreš pivo in lepo čakaš, kdaj bo riba prišla. Tudi to je ribolov.

Toda tekmovati pomeni čisto nekaj drugega. Vsa tekmovanja se začnejo zgodaj zjutraj in navadno je zbor ribičev ob sedmi uri. Za zaspance tekmovanje torej odpade. Kadar tekmo organizira na primer koprška regija, morajo Prekmurci vstati ob treh zjutraj. Za tekmo moraš imeti opremo, ki tehta vsaj 30 kg. Vse to je treba naložiti v kombi ali avto. Nato te čaka dolga pot do kraja tekmovanja.

Ko se ribiči zberejo, sledi žrebanje startnih mest, ki traja vsaj eno uro. Odhod na startna mesta in priprava na ribolov traja vsaj še eno do uro in pol. Če je vse v redu in gre vse tekoče, se tekma začne ob desetih. Tekmovanje traja tri ure in medtem je tekmovalec ves čas aktiven. RIBE JE TREBA KRMITI. Hranijo se na najrazličnejše načine (z roko, fračo ali posebno pripravo

na dolgi palici). Če ribe dobro prijemajo, moraš biti tudi spreten, da ribo spraviš na suho in jo pospraviš v mrežo »čvarnico«. Potem je treba nastaviti vabo na trnek in jo s palico spet vreči na najbolj idealno mesto, kjer mislimo, da bodo ribe prijemale.

To se ponavlja vse tri ure in ribič tekmovalec je ves čas dejaven. Po treh urah sodnik označi konec tekmovanja. Sledi tehtanje rib in pospravljanje pribora, kar traja še najmanj eno uro. Ko se tekma po-

polnoma konča, je ura dve ali tri popoldne. Nato sta na vrsti še kosilo in razglasitev izidov. Sledi še vožnja domov in tako, vidite, traja tekmovanje ves dan, saj prihajamo domov šele zvečer.

To sem na kratko napisal za vse, ki še vedno mislijo, da je vse skupaj povezano z velikimi stroški, ki jih večino pokrijejo ribiči sami. Nekaj pomagajo tudi matična društva, za kar smo jim izredno hvaležni. Pozivam vse, ki dvomijo in znajo na račun ribičev povedati veliko pikrih,

naj se nam pridružijo in preizkusijo. Seveda bo treba najprej zgodaj vstati.

Da so naši ribiči dobri tekmovalci, dokazuje tudi dejstvo, da so v sedmih letih, odkar sodelujemo na svetovnih prvenstvih, dvakrat postali svetovni prvaki.

Tu pa nastane problem izbiranja tekmovalcev. Sedanji selektor vodi na tekmovalce le tiste, ki pri njem kupujejo robo (ima namreč ribiško trgovino). Tako ga večina ribičev niti ne pozna. Jaz vem le, da je zelo nedostopen in grdo gleda okrog sebe. Ne vem, kdo ga je izbral za selektorja.

Ko je vodil reprezentanco žal pokojni selektor Dušan Vučajnik, smo vedno imeli izbirno tekmovalce. Poklical je prvih devet tekmovalcev in po vsakih dveh izbirnih tekmah so trije odpadli. Tako se je vedno prišlo do treh tekmovalcev, ki so se uvrstili na svetovno prvenstvo. To je bilo zelo pošteno in možnost so imeli tudi drugi ribiči. Nekateri sedanji tekmovalci so postali že tako vzvišeni, da na domačih tekmah z nami sploh nočejo sodelovati. Takih jaz ne bi pošiljal na svetovna prvenstva.

Seveda se takih izbirnih tekmovalcev najbolj izogibajo tisti, ki menijo, da imajo reprezentančni nastop zago-

tovljen. Pri teh različnih ignoriranih se namreč lahko zgodi, da odpadajo glavni »favoriti«, kakor se je to že zgodilo.

V imenu vseh ribičev pozivam Zvezo paraplegikov Slovenije in ZŠIS POK, da te stvari uredi in spravi v stare tirnice, kar je tudi pravično in pošteno. Tega ne pišem le v svojem imenu, ampak v imenu vseh ribičev tekmovalcev, ki se prav tako s takim načinom vodenja in izbora reprezentantov ne strinjajo.

Kadar smo sami, so povsod zelo glasni, ne upajo pa si tega povedati na pravem mestu. Upam, da se bodo te stvari uredile, saj še vedno zupamo našemu vodstvu in vodstvu na ZŠIS POK.

Priznavam, da so ribiči reprezentanti dobri ribiči, toda takih ribičev je med paraplegiki vsaj deset. Seveda vsi ne moremo na svetovno prvenstvo, zato bi morali organizirati izbiranje, na katerem si reprezentančno mesto ribič pribori z rezultatom, kakor je to v vseh športih. Upam, da se bo to uredilo.

Na koncu naj povem še to, da so naši ribiči sposobni v treh urah naložiti tudi od 25 pa čez 30 kilogramov rib in so torej dobri tekmovalci. Za to pa je treba že nekaj znanja in veliko ribiških spretnosti.

Da znamo loviti tudi velike ribe (tudi roparice), za dokaz prilagam dve fotografiji.

Pa brez zamere in dober prijem.

za DP SP Maribor
Miran Jernejšek

DRŽAVNO PRVENSTVO V ŠAHU ZA INVALIDE

Zveza za šport invalidov Slovenije POK je 13. novembra v Ljutomeru pripravila državno prvenstvo v hitropoteznem šahu. Na črno-belih poljih se je za naslov ekipnega državnega prvaka v moški konkurenci potegovalo deset ekip iz različnih slovenskih invalidskih zvez in društev.

Med njimi je nastopila tudi štiričlanska ekipa Zveze paraplegikov Slovenije (Planinc, Pinter, Škantelj, Kandorfer) in z 18 točkami osvojila solidno šesto mesto.

Šahisti so po Bergerjevem sistemu odigrali devet kol z desetminutnim igralnim časom. Po tretjem krite-

riju (medsebojni rezultat) je prvo mesto osvojila ekipa DI Trbovlje (27,5), druga je bila ekipa DI Maribor (27,5), tretja pa ekipa MDI Žalec (27). V ženski konkurenci je slavila ekipa MDI Murska Sobota. Tekmovalje je vodil sodnik Dušan Kozic.

J. G.

MEDDRUŠTVENI TURNIR VIKTORJA BREZOVNIKA V ŠAHU 2010

Društvo paraplegikov Istre in Krasa je v sodelovanju z Zvezo paraplegikov Slovenije in občino Divača v torek, 26. oktobra 2010, v Matavunu pri Škocjanskih jamah pripravilo posamični turnir v počastitev Viktorja Brezovnika in ekipni meddruštveni šahovski turnir paraplegikov in tetraplegikov.

V prenovljenem Gostišču Mahnič se je zbralo 16 tekmovalcev, ki so se po končanem posamičnem turnirju pomerili še v ekipnem

delu, v katerem je tekmovalo pet tričlanskih ekip. Tekmovanje je odlično vodil Andrej Žnidarčič, član Šahovskega kluba Piran in naš dolgoletni prijatelj. Zahvaljujemo se podjetju Santomas iz Šmarij nad Koprom in občini Divača za sponzoriranje prireditve.

Med posamezniki je bil naslednji vrstni red prvih treh tekmovalcev:

1. Sandi Kandorfer(CE)
2. Benjamin Žnidaršič (KP)
3. Franc Pintar (MB)

Rezultati ekipnega dela:

1. Društvo paraplegikov Istre in Krasa
2. Društvo paraplegikov JZ Štajerske
3. Društvo paraplegikov severne Štajerske

Benjamin Žnidaršič

V prenovljenem Gostišču Mahnič so se šahisti pomerili za medalje in pokale.

RAZSTAVA SLIKARJEV, KI SLIKAJO Z USTI ALI NOGAMI

V AVLI EUROCENTRA JE BILO RAZSTAVLJENIH SKORAJ 120 SLIK

Založba UNSU je 12. novembra v poslovni palači EUROCENTER v Ljubljani odprla mednarodno likovno razstavo slikarjev, ki slikajo z usti ali nogami. V avli palače so si na številnih panojih obiskovalci lahko ogledali skoraj 120 umetnin, svoja najboljša dela pa so razstavljali Vojko Gašperut, Benjamin Žnidaršič, Željko Vertelj, Silvo Mehle, Dragica Sušanj, Neja Zrimšek Žiger, Jože Vođušek, Martina Pavlovič, Angela Medved, Roman Gruntar, pokojna Stojan Zafred in Jani Bevc – vsi iz Slovenije ter Stjepan Perković (Hrvaška) in Dejana Bačko (Srbija).

Že opoldne si je likovno delavnico (kjer so slikanje z usti ali nogami predstavili slikarji razstavljalci), ogledala častna pokroviteljica razstave Barbara Miklič Türk, soproga predsednika države. Gost razstave, predsednik mednarodnega združenja VDMFK Eros Bonamini, ji je na kratko predstavil to svetovno združenje, v katerem je včlanjenih 825 umetnikov, direktorica Založbe UNSU Klara Soss pa slikarje na likovni delavnici in njihova

razstavljena dela. Častna pokroviteljica si je bogato razstavo z zanimanjem ogledala in pokramljala z avtorji. Bila je navdušena, direktorica založba pa ji je v spomin poklonila sliko enega naših najuspešnejših slikarjev Vojka Gašperuta Gašperja. Povemo naj, da si je slikarsko delavnico pod vodstvom mentorja Rassa Causeviga ogledalo več ko 300 otrok.

Program slovesnega odprtja razstave je s kulturno umetniških pridihom in prisposodobami prepletal Boštjan Koprivec. »Podobno kot se lahko vsako drevo zahvali svojim koreninam, ki ga podpirajo in mu dajejo rast, se tokrat lahko zahvalimo Mednarodnemu združenju umetnikov, ki slikajo z usti ali nogami.

Združenje namreč že več kot 50 let pomaga umetnikom, da s svojim talentom poskrbijo, da noben list na drevesu življenja ne izpade brez

Založba UNSU se je ministrici za podporo slovenskim umetnikom, ki svoja dela ustvarjajo nekoliko nenavadno, zahvalila s sliko slikarja Silva Mehleta.

sledu.« je povedal v uvodu in povabil predsednika združenja VDMFK Erosa Bonaminija, da je številnim gostom, prijateljem in ljubiteljem likovne umetnosti predstavil združenje in pripomnil: »Naš moto je: 'Nobenega usmiljenja, ampak podpora konkretnemu delu!' Naše združenje raste in denar, ki ga dobimo od voščilnic in drugih naših izdelkov, namenimo podpori in razvoju naših slikarjev.«

Avtorje in njihova dela je ob odprtju razstave predstavila in ocenila umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka Polona Škodič, dolgoletna sodelavka in izredna poznavalka likovnih del naših slikarjev. Med drugim je poudarila: »Počašчени smo, da lahko svetu in mestu pokažemo, kdo so ti ljudje, ki jih je navdušila likovna ustvarjalnost, kdo so ti ljudje, ki so prehodili svojo težko pot in vendar obrnili list v knjigi življenja. Obrnili so novo poglavje in našli novo

Spominski posnetek s častno pokroviteljico razstave.

Slikarje in njihova dela je predstavila likovna kritičarka in umetnostna zgodovinarica Polona Škodič.

pot v svetu slikanja. Ti naši avtorji s slikarji vsega sveta dodajajo k skupni kulturni podobi svoj delež. In ta delež je dragocen, kajti vse razstave in vsa ta dela imajo poseben priokus. Priokus velike volje, velike vedoželjnosti, preizkušnje, novega upanja in novih zmag. Zato je danes priložnost, da vidimo še

dvojno energijo, delajo v drugačni luči, z večjim bojem in prebojem.

Direktorica Založbe UNSU Klara Soss se je za celostno podporo slovenskim umetnikom, ki svoja dela ustvarjajo nekoliko nenavadno, zahvalila ministrici s sliko slikarja

kakšno obzorje več.«

Nato je ob nagovoru in čestitkah slikarjem razstavo odprla ministrica za kulturo Majda Širca, ki je pripomnila, da vsak človek potrebuje potrjevanje. In tako se naši slikarji potrjujejo v slikanju, toda za to potrebujejo

Silva Mehleta, s sliko Željka Vertlja pa direktorju Parks 1 Janku Schaubachu za gostoljubje in pomoč pri organizaciji.

Ob koncu slovesnega odprtja je predsednik Mednarodnega združenja Eros Bonamini še dodal: »Tako lepega kulturnega dogodka že dolgo nismo doživeli,« mi pa dodajamo, »toliko gostov in ljubiteljev likovne umetnosti pa tudi ne!«

Slovesno odprtje razstave je popestril in obogatil kvartet Akord iz Celja, ki je za svoje umetniško izvajanje prejel že veliko priznanj. Kvartet sestavljajo izkušeni glasbeniki; violinist Klemen Bračko, harmonikar Aleš Praznik, kitarist Matjaž Brežnik in kontrabasist Marjan Seško.

Jože Globokar

JESENSKI KULTURNI VEČER

Občina Postojna je v kulturnem domu 5. oktobra 2010 pripravila Jesenski kulturni večer in na njem predstavila zbirko zgodb pisatelja in časnika Franca Jeze ZAKASNELA POMLAD, odprla razstavo našega priznanega slikarja Vojka Gašperuta ter obiskovalcem predstavila Aleša Hadalina in njegovo skupino PetZaPet.

Obiskovalcem kulturnega doma sta življenje in delo Franca Jeze predstavila dva zamejska Slovence, g. Marko Tavčar, urednik in časnikar, ter g. Saša Martelanc, časnikar in pisatelj ter osebni prijatelj Franca Jeze, pisatelja in časnika, rojenega leta 1916 v Hajdini pri Ptujju, ki se je vse svoje življenje bojeval za lastno svobodo in svobodo svojega naroda. Kot časnikar je objavil številne

prispevke, med drugim tudi nekaj pripovednih del. Od leta 1978 do 1983 je izdal pet zbornikov, ki so izšli v Trstu z naslovi Alternativa (1978), Inicijativa (1979), Demokracija (1980), Akcija (1981) in Neodvisna Slovenija (1983). Zbirka Zgodb Zakasnela pomlad, ki sta jo predstavila gosta, je zadnje izmed dveh del, ki sta izšli po avtorjevi smrti.

Jesenski kulturni večer se je nadaljeval s predstavitevijo slikarskega ustvarjanja Vojka Gašperuta - Gašperja, polnopravnega člana Mednarodnega združenja slikarjev, ki rišejo z usti ali nogami, tetraplegika, ki slika samo z usti, in odprtjem njegove razstave, ki je bila v avli Kulturnega doma Postojna in Galeriji na vogalu na ogled vse do 6. novembra 2010. Vojko Gašperut se je

občini Postojna in županu Jerneju Verbiču zahvalil za povabilo ter mu v zahvalo podaril eno njegovih del.

Obiskovalce in goste je nato nagovoril župan Jernej Verbič in se vsem sodelujočim zahvalil za njihov prispevek k prijetnemu kulturnemu večeru, izročil pa jim je tudi protokolarna darila – novo monografijo z naslovom Postojna, upravno in gospodarsko središče oz. knjigo Pivške lipe.

Jesenski kulturni večer je zaokrožil koncert Aleša Hadalina in njegove skupine PetZaPet, ki je obiskovalcem kulturnega doma namenila nekaj izjemnih vokalnih interpretacij slovenskih ljudskih pesmi.

Benjamin Žnidaršič

LITERARNI MARATON RDEČA JABOLKA AJDOVŠČINA

V Rdeče jabolko, lep in zdrav sadež, smo zagrizli člani Društva paraplegikov Gorenjske, dejavni v kulturni skupini pri Zvezi paraplegikov Slovenije. Dober glas seže v deveto vas in na povabilo društva Zavod animatorjev Norma 7 iz Brij pri Ajdovščini, ki ga podpira Javni sklad za kulturne dejavnosti R Slovenije in občina Ajdovščina, smo se odločili, da sodelujemo pri projektu Rdeča jabolka.

Bili smo v družini dvestotih nastopajočih na literarnem maratonu in obrobni dejavnosti. Dogajalo se je konec oktobra, sredi Ajdovščine v dvorani, kjer je bila pred leti ustanovljena prva slovenska vlada. V avli dvorane je bila lutkovna predstava v počastitev 100. obletnice prve slovenske lutkovne predstave leta 1910 v Štorah pri Ajdovščini. Prvo predstavo je izvedel oče slovenskega lutkarstva Milan Klemenčič.

V isti avli se je ob tej priložnosti s

svojimi likovnimi deli s samostojno razstavo predstavil slikar paraplegik Boris Šter iz Leš pri Trziču. Razstavljal je slike iz zadnjega obdobja, ki jih je ustvarjal z valčkom ali s slikarsko lopatico, predstavljajo pa predvsem

vedute, ustvarjene v letošnjih likovnih kolonijah in delavnicah, tudi s poletne likovne delavnice v Ajdovščini.

V dvorani pa so se predstavljali literarni ustvarjalci, posamezniki ali skupine in bralci, zapisovalci narečij, šeg in navad, ter člani društev za kakovostno starost univerze za tretje življenjsko obdobje, osnovnošolci, razne invalidske organizacije in podobne ustanove in institucije.

Odprtje slikarske razstave Borisa Štera v Ajdovščini

Med nastopajočimi sta bili Darinka Slanovec, ki je nastopila s svojo skupino, in Ljubica Jančar, ki je predstavila svojo novo knjigo. Knjiga z naslovom Vesela, ponosna, hvaležna! opisuje težave in prigode naše Ljubice skozi dolgoletno pestro življenje na invalidskem vozičku. Knjigi bi skoraj lahko rekli učbenik, kako premagovati težave, ki jih prinaša invalidnost, in kako jih obrniti v veselejšo plat življenja. Predstavi nekaj zvestih spremljevalk in spremljevalcev, dotika pa se tudi njenega delovanja v društvu paraplegikov v Kranju. Odlomke iz knjige je brala Majda Birsa.

Na koncu celodnevnega literarnega maratona pa sta Metod Zakotnik in Majda Birsa za posladek prebirala verze našega vsestranskega Ferija Lainščka.

Za dobro voljo so poskrbeli vinar Željko Tihelj, Norma 7, domačini iz Brij in njihov odlični pršut. Za povabilo in za prijetno preživet dan v Ajdovščini se zahvaljujemo neutrudni organizatorki in predsednici društva animatorjev Norma 7 Vlasti Dolenc Rebek.

Avtorica Ljubica Jančar in bralka Majda Birsa

Boris Šter

ČAKALNICA NA GLEDALIŠKEM ODRU

Novogoriški Rotary klub je ob finančni podpori Ministrstva za kulturo RS in Evropskega socialnega sklada izpeljal projekt z naslovom Oder za vse. V sklopu projekta so potekala različna usposabljanja, na katerih so invalidi pridobivali znanje in spretnosti za aktivnejše sodelovanje v kulturi, da bi izboljšali svoje možnosti za dejansko zaposlitev na tem področju. Že iz naziva projekta je mogoče sklepati, da so se vsebine usposabljanj v glavnem navezovale na gledališke dejavnosti; poleg nekoliko bolj splošnih delavnic o vodenju projektov v kulturi – o katerih smo v Paraplegiku že poročali – se je večina usposabljanj nanašala na specifične gledališke vsebine.

Najzanimivejši in v širši javnosti tudi najodmevnejši del projekta Oder za vse je bila seveda priprava gledališke predstave.

Posebnost projekta Oder za vse je v tem, da se ni omejeval le na neko skupino invalidov: vseh usposabljanj so se udeleževali slepi, gluhi in različno gibalno ovirani invalidi. Enako izhodišče je veljalo tudi pri pripravi gledališke predstave. Vabili v igralsko skupino se je odzvalo štirinajst članov različnih invalidskih društev – od paraplegikov in delovnih invalidov do slepih in slabovidnih, gluhih ter posameznikov z duševnimi težavami.

Delo s tako pestro skupino je pomenilo prav poseben izziv tudi za tri gledališčinike, ki so vodili gledališka usposabljanja in pripravo gledališke predstave. Igralca novogoriškega narodnega gledališča Blaž Valič in Gorazd Jakomini ter koreografinja in plesna pedagoginja Tanja Skok so se znašli pred zahtevno nalogo: ne le pripraviti skupino skoraj brez gledaliških izkušenj za nastop na odrskih deskah, ampak tudi poiskati načine učinkovite komunikacije znotraj skupine (npr. med slepimi in gluhih soigralci) ter »izumiti« pripomočke, s katerimi so na primer slepim igralcem omogočili usklajeno gibanje po odru (reliefne oznake na tleh, zvočne iztočnice). Poleg tega je bilo treba poskrbeti, da bodo predstavo ne-

Projekta Oder za vse so se udeležile različne skupine invalidov: slepi, gluhi in različno gibalno ovirani invalidi.

moteno lahko spremljali tudi gluhi in slepi gledalci – z gledališkim listom vred, dopolnjenim z informacijami v Braillovi pisavi!

Triinpolmesečno usposabljanje za gledališki nastop je potekalo od samih osnov. Novopečeni igralci so se najprej spopadli z vajami za sprostitvev, vajami za razločno in pravilno izgovarjavo, z bralnimi vajami, vajami gibanja v prostoru ter usklajenega gibanja v skupini, vajami dialoga, improvizacije ... Do prvih vaj na pravem gledališkem odru je bilo treba prehoditi še dolgo pot!

Kot del medsebojnega spoznavanja so udeleženci za srečanja že od samega začetka pripravljali tudi kratke zapise o svojih doživetjih in razmišljanjih. Ti osebni zapisi, ki so se pogosto nanašali na različne oblike invalidnosti, so se pokazali za zelo zanimivo snov, tako da sta se Blaž Valič in Gorazd Jakomini odločila na njihovi podlagi sestaviti besedilo gledališke predstave. Nastala je izvirna enodejanka z naslovom Čakalnica, ki jo je gledališka skupina premierno odigrala 15. junija letos na velikem odru Slovenskega narodnega gledališča v Novi Gorici.

Sonja in Matjaž

Anja in Darjo

Štiridesetminutna predstava se dogaja v čakalnici zavoda za zaposlovanje, v kateri se zbere pisana družčina iskalcev zaposlitve. Skozi različne dramatične, komične in tudi absurdne zaplete se nazadnje izkaže, da čakalnica pravza-

pa je bila deležna tudi v medijih. Eno najpomembnejših sporočil – ne le predstave, ampak projekta Oder za vse v celoti – je v tem, da kulturne ustanove lahko oziroma bi morale še bolj spodbujati in omogočati aktivno in ustvarjalno

prav sploh ni del zavoda za zaposlovanje, razplet pa vseeno pripelje do srečnega konca. Predstavo, ki nevsiljivo opozarja tudi na težave, ki jih prinašajo različne oblike invalidnosti, so gledalci v nabito polni dvorani sprejeli z navdušenjem in nagradili z dolgim aplavzom, zelo pozitivnih ocen

sodelovanje invalidov v svojih dejavnostih.

Gledališko premiero je dopolnila fotografska razstava *Obrazi izza odra* v rotundi novogoriškega narodnega gledališča. Fotograf Aleksander Grum, sicer član Društva paraplegikov severne Primorske, je sodeloval v gledališki skupini in je celoten proces nastajanja predstave tako rekoč v prvi osebi spremljal tudi skozi fotografski objektiv: nastala je serija portretov, ki je bila obiskovalcem na ogled dobra dva tedna.

Projekt *Oder za vse* se končuje septembra 2010; pisana gledališka skupina pa je pripravljena svojo Čakalnico občinstvu predstaviti tudi v prihodnje – vabljeni k ogledu! Več na www.oderzavse.si.

Besedilo in fotografije:
Aleksander Grum

RAZSTAVA SLIKARJEV V GALERIJMMC V ROVINJU

Mediji na Hrvaškem so razstavo poimenovali kot nenavadno.

Ljubitelji likovne umetnosti v Rovinju, ki jih ni ravno malo, so si lahko od 18. novembra do 6. decembra 2010 imeli redko priložnost ogledati razstavo slikarjev invalidov z usti ali nogami.

Za razstavo gre zahvala upraviteljici Galerije MMC Rovinj gospe prof. Dubravki Svetličič, županiji mesta Rovinj, Založbi USUN, Založbi UNSU iz Slovenije in podjetju Maistre. Na mednarodno razstavo slikarjev iz Hrvaške in Slovenije je prišel tudi Eros Bonamini, predsednik svetovne organizacije slikarjev, ki slikajo z usti ali nogami.

Svoja dela so razstavljali: Maria Kristina Božičević, Stjepan

Perković, Goran Radić in Ana Slonjšak iz Hrvatske in slovenski

umetniki Angela Medved, Martina Pavlovič, Dragica Sušanj, Vojko

Sredi lepega galerijskega prostora so se fotografirali poleg slikarjev z usti in nogami tudi predstavniki založb, občine, galerije in donatorji.

Gašperut - Gašper, Silvo Mehle, Željko Vertelj, Jože Vodusek in Benjamin Žnidaršič.

Nekateri od njih so sodelovali na dopoldanski likovni delavnici in prikazali svoje delo. Eros Bonamini je v svojem govoru poudaril, da so vsi navzoči slikarji prav s slikanjem, talentom, ljubeznijo do umetnosti in upornostjo premagali svojo invalidnost. Na

Veliko mladine je spremljalo demonstracijo slikanja umetnikov z usmi ali nogami.

odprtju te za obiskovalce zanimive razstave so se imeli priložnost s kulturnim programom predstaviti člani rovinjske Udruge osoba s invaliditetom i s mentalnom retardacijom Meduza.

Benjamin Žnidaršič

PROJEKT POLEPŠAJMO HIŠO MLADIH

Kako je nastala ideja in se razvil projekt?

Na enem izmed srečanj kreativne skupine MC Hiše mladih v jeseni 2009 so nekateri predlagali več idej, kako obogatiti kulturno-umetniško izražanje med mladimi v Ajdovščini. Iz predlogov te skupine smo izbrali projekt Polepšajmo Hišo mladih, ker je požel največ zanimanja med mladimi. Obenem spodbuja kreativno izražanje mladih ter razvija modele za nadaljnje izvajanje podobnih projektov, ki izražajo in spodbujajo splošno skrb za urejenost mesta Ajdovščina. Kreativno skupino sestavljajo mladi iz občine Ajdovščina, predstavniki mladinskih organizacij in predstav-

niki t. i. neorganizirane mladine.

Projekt smo prijavili na Nacionalno agencijo MOVIT in bili uspešni. Tako smo pridobili dovolj finančnih sredstev za uresničitev projekta. Pročelje in stanje stavbe vsekakor nista v ponos mestu in prebivalcem, zato smo se mladi odločili, da to popravimo.

Na pročelje Hiše mladih smo namestili lesene plošče, ki jih je likovno popestrilo več kot 25 mladih umetnikov in mladinskih organizacij, sodelujočih v projektu: **Nejc Bizjak, Nike Škofič, Polona in David iz ajdovske Lične Hiše, Tina Pavlovič, Jasmina Rojc, Alina Asberga Nabergoj, Miha Polanc,**

Jani Cigoj - JC, Nika Božič, Sašo Dominko, MC Hiša mladih – pod mentorstvom sodelavke Metke Samec, Matjaž Jazbar – mentor na MC, Arijel Štrukelj, Kristina Lavrenčič, Tea Curk Sorta, Hana Karim, Dejan Pandurevič, Alan Kosmač, Špela, Rebeka, Kris in Anja – uporabniki MC Hiša mladih, MDPM Ajdovščina, Mladinski center Nova gorica, CIRIUS – Center za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Vipava, Gregor Humar. Tema likovnih ustvarjanj je življenje. V projektu smo uporabili tak material in barve, ki so obstojne v raznovrstnih vremenskih razmerah. Da bo imel projekt pravo podobo tudi ponoči, smo poskrbeli z razsvetlitvijo projekta.

Ustvarjalci so ves material za ustvarjanje v drugi polovici junija dobili od mladinskega centra Hiša mladih, nato so imeli dva meseca časa, da ustvarjajo in se po svoje izrazijo v umetnosti. Projekt je doživel svoje odprtje 24. septembra 2010, trajal pa bo do septembra 2011, ko bomo predvidoma na dražbi prodali likovne izdelke, iztržek pa namenili v poseben sklad za podobne mladinske projekte.

Polona Bratina in Matjaž Jazbar

Pročelje Hiše mladih

LIKOVNA DELAVNICA ANKARAN

V petek, 24. septembra 2010, smo se v Kampu Adria v Ankaranu, Jadranska cesta 25, na vsakoletni likovni delavnici, ki jo organizira Društvo paraplegikov Istre in Krasa v sodelovanju z Zvezo paraplegikov Slovenije, Javnim skladom RS za ljubiteljsko kulturno dejavnost in občino Koper, zbrali slikarji iz vse Slovenije.

Zbralo se je okoli 35 slikarjev in njihovih spremljevalcev, ki so ustvarjali pod mentorskim vodstvom Rajka Čauševiča.

Ob tem smo ob bazenu pripravili pregledno razstavo likovnih del, ki jo je v poznih popoldanskih urah

pregnalo deževno vreme. Kljub vremenskim nevšečnostim pa smo preprosto in privlačno spoznali ali nadgradili svoje vedenje o najzanimivejših in najskrivnostnejših načinih nastajanja podob na platno. Izkoristili smo mentorjevo pomoč in svetovanje ter se ob nastalih slikah tudi pogovorili. Različnost likovnih govoric ob tem DAJE drugo dimenzijo, ki prinaša izkušnje, pa tudi prijateljsko druženje.

V Ankaranu se naslednje leto gotovo spet vidimo, saj je ob morju vedno prijetno in zabavno, obenem

Na ploščadi ob obali smo ustvarjali in se družili.

pa naša dela spoznavajo zapozneli turisti in naključni opazovalci.

Benjamin Žnidaršič

PRIMORSKI SLIKARJI RAZSTAVLJAJO V NOVI GORICI

Dragica Sušanj, Zorica Razboršek ter Klavdij Leban so razstavljali svoje umetnine v Novi Gorici. 29. 10. je bilo odprtje razstave, ki jo je odprl g. Zdenko Šibar.

Dragica tako kot na večini svojih slik tudi tukaj upodablja predvsem motive iz narave, ki ji dajejo naj-

več navdiha. Slikovitost in pestrost ilirskobistriške narave jo je močno prevzela – tudi slikarsko. Na njenih motivih je mogoče najti razne vedute, pa tudi neznane koticke, kjer je še mogoče najti tišino narave. Med slikanjem pa se rada prepusti vodnemu toku, kajti prav voda je tista, ki jo močno pritegne tudi med iskanjem priljubljenih motivov. Skozi ta motiv tenkočutno in globoko pelje gledalca, da začuti najgloblje poti vodnih tokov. Z vsakim novim delom se Dragičino slikarstvo čedalje bolj izpopolnjuje. Odločila se je, da bo vztrajala naprej, in se radoživ predajala novemu znanju in ga uporabljala ob svojih novih podvigih, tudi razstavah, kjer se bo vedno znova lahko videla njena vztrajna in vedoželjna narava.

Skupaj z njo je razstavljala tudi Zorica Razboršek, katere dela so razdeljena na več različnih razpoloženj in jih je težko scela predstaviti. Zorico pritegnejo svetle in tople barve, ki jih veliko uporablja in upodablja na svojih slikah. Njene misli pa krčevito iščejo rešitev, včasih tudi najmanjšo bilko, ki bi ji pomagala iz brezizhodnega položaja. S slikanjem ji uspeva vsak nov dan narediti svetlejši in bolj smiseln.

Klavdij Leban je ob dveh ženskah zastopal moški spol in se predstavil s svojimi risarskimi izdelki. V njegovem slikanju sta tesno povezana slikar in podobe ter motivi iz narave, ki jih pri slikanju najraje uporablja.

Razstava, vredna ogleda.

Dragica Sušanj

Dragica Sušanj, Zorica Razboršek ter Klavdij Leban so razstavljali svoje umetnine v Novi Gorici.

DRUŽENJE Z OTROKI V OSNOVNI ŠOLI JELŠANE

Na povabilo ravnateljice iz osnovne šole Jelšane sem pripravila izobraževalno druženje z učenci.

21.10. sem preživela ves dan v njihovi družbi. Namen prijetne delavnice je bil seznaniti učence, da lahko tudi invalidi delamo, smo ustvarjalni in prepoznavni v širšem družbenem okolju. Z mano je bil na obisku tudi invalid gospod Franci iz Ilirske Bistrice, ki je prav tako aktiven član kulturnega življenja v mestu.

Kljub temu da je slep, mu ne manjka volje in poguma za udeleževanje na številnih področjih družbenega življenja. Franci je učencem pokazal pripomočke, ki jih uporabljajo invalidi, ter jih seznanil z Braillovo pisavo. Z zanimanjem so mu prisluhnili in začeli ceniti njegove dosežke, ki jih dosega, čeprav je invalid.

Sama pa sem učencem najprej prikazala, kako slikam z usti in kako mešam barve. Pri tem so spoznali, kako težko je to početi brez uporabe rok.

Vmes sem jim tudi odgovarjala na številna vprašanja, ki

jih radovedne glave kar niso nehale postavljati. Hitro je minila urica, dve in nato so po navodilih učiteljice tudi sami poskusili slikati z usti. Bilo je prijetno, zabavno in poučno preživeti dan z mladimi in jih pri tem tudi dosti novega naučiti. Bila sem navdušena, tako kot tudi učenci, ki so en šolski dan preživeli malo drugače kot navadno.

Govornik Zdenko Šibav, v ozadju pa harmonikarji

Na koncu se jim je na obrazih videlo, da so srečni in zadovoljni zaradi novega znanja, ki so ga usvojili.

Dragica Sušanj

Izobraževalno in zabavno druženje z učenci

RAZSTAVA V BRJAH

V nedeljo, 3. oktobra 2010, smo v nekdanji osnovni šoli v Brjah odprli pregledno razstavo likovnih del ustvarjalcev, ki so sodelovali na likovni delavnici 16. julija v Ajdovščini.

Na razstavi, ki je bila odprta do konca novembra, so sodelovali: Itzak Adir, Izrael; Dragica Čadež, Postojna; Marta Frei, Vrhnika; Klavdij Leban, Tolmin; Tina Pavlovič, Ljubljana; Zorica Razboršek, Anhovo; Dragica Sušanj, Ilirska Bistrica; Boris Šter, Tržič; Ljudmila Turk, Ljubljana; Metod Zakotnik, Škofja Loka; Benjamin Žnidaršič, Postojna; Stojan Rutar, Koper; Sonja Pouhe, Koper; Dora Božič, Ajdovščina, in Cvetka Kravos, Cesta.

Čudovito sončno nedeljsko jutro je bilo izredno primerno za lepo

idilično srečanje prijateljev ob kulturnem dogodku, ki je zaznamoval predstavitev razstave. Predvsem je bila razstava, ki jo je pripravilo Društvo animatorjev Norma 7, namenjena avtorjem likovnih del, ki so v juliju ustvarjali v Ajdovščini.

Ob Majdinem in Benjaminovem recitalu poezije smo ob novem moštu, pršutu in drugih dobrotah, ki so jih pripravile domačinke, kaj hitro zakorakali v popoldne.

Na razstavi v Brjah smo bili deležni kulture in kraških dobrot.

Za srečanje in gostoljubje se je treba zahvaliti Vlasti Rebek Dolenc in vsej krajevni skupnosti.

Benjamin Žnidaršič

PREDSTAVITEV KNJIGE GOVORICA ŽIVLJENJA

Naš vsestranski umetnik in kulturni delavec, pisatelj, poet in likovnik Benjamin Žnidaršič je imel 19. oktobra 2010 v knjižnici Maričke Žnidaršič v Starem trgu

pri Ložu večerni klepet ob predstavitvi svoje knjige – GOVORICA ŽIVLJENJA.

Pogovor z njim je vodila umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka Polona Škodič.

V pogovoru sta odstrla marsikatero podrobnost, ki je pomembno vplivala na njegovo pisanje. Gotovo se je bilo treba dotakniti njegovega otroštva, ki ga

je preživel v Loški dolini, in mladostnih spominov. Na literarnem večeru so bili prisotni mnogi, ki so z umetnikom delili življenjske izkušnje, zato je bilo srečanje še intimnejše in prijetnejše. Pogovor je avtor podkrepil s svojo poezijo in o njej tudi spregovoril. Gotovo ga je zdaj zasvojilo slikarstvo, toda to ne pomeni, da se v pisanju ne bo več preskusil.

Tudi načrti za prihodnost so bili tema pogovora, prav ti pa kažejo na Benjaminovo neustavljivo voljo do življenja in željo po spreminjanju sveta na boljše.

Jože Globokar

Pogovor je avtor podkrepil s svojo poezijo in o njej tudi spregovoril.

SPOMINI NA EMILA OB KAVICI

Toplo poletno sonce je močno žgalo na parkirane avtomobile, ko smo si prijatelji na terasi za gostilniškimi mizami obljubili, da se bomo po poletnih počitnicah znova srečali. Naša druženja naj bi potekala ob istem času na istem mestu ob klepetu na kavici.

Med tem časom je Emila čakala ponovna kemoterapija. Sprejel in pričakoval jo je brez zaskrbljenosti, saj je bila to zanj nova priložnost, ki bi mu izboljšala zdravje. In upanje za ozdravitev. Počitnice so minile. Ponovnega srečanja ob kavici pa nismo dočakali, ker Emil kljub veliki volji in optimizmu žal ni bil kos težki bolezni.

Ne da se na hitro opisati vseh lepih in napornih potovanj po domovini in vsej Evropi, ki jih je Emil kot šofer kombija zaznamoval s samo-svojo vedrino, hudomušno odrezavostjo in stalno pripravljenostjo, da pomaga sopotnikom, ko je to najbolj potrebno.

Njegov humani in topli pristop ter sproščen razgovor je povezoval starejše in mlajše člane ter jih motiviral za različne aktivnosti pri društvu.

Nekatere je seznanjal z društvom in jih vzpodbujal k aktivnostim že v času rehabilitacije v UZRI v Ljubljani, druge je obiskoval v mariborski bolnišnici.

Pogrešali ga bomo predvsem v košarki Parabasket, vsako leto konec junija v Mariboru, ki ga je več kot deset let uspešno organiziral.

ju za njegovo delo skromno oddolžili z umetniško sliko.

Ob tej mednarodni izmenjavi športnikov in ljubiteljev košarke na vozičkih je spletel veliko prijateljskih vezi, ki bodo še dolgo spominjale na njegovo nezlomljivo energijo, vsestranskost, vsenavzočnost.

Vsaj malo zadoščenja nam pomeni to, da smo se mu na zadnjem turnir-

Emil je s svojimi dejanji pogosto v naših mislih. V društvenih aktivnostih, v ravnanju in povezovanju članov bomo poskušali ohraniti vse dobro, kar smo se naučili od njega.

Jimenez je napisal:

Spomin ...

Edini, ki ostane močan nad vsem,
edini cvet, ki ne oveni,
edini val, ki se ne porazbije,
edina luč, ki ne ugasne.

Tudi spomin na Emila bo ostal v našem društvu – na terasi ob kavici, pri vožnji s kombijem, na Parabasketu ...

Franci Žiberna

NAŠI UMRLI ČLANI

Jože PAVŠIČ,
član DP Gorenjske,
rojen 26. 8. 1923

Ivana ROŠTOHAR,
članica DP JZ Štajerske,
rojena 7. 4. 1937

Mara JANIČEVIČ,
članica DP Ijubljanske
pokrajine,
rojena 16. 7. 1958

NAŠI VADITELJICI V SPOMIN

Le kdo bi si mislil, da se ob koncu rekreacije v letošnjem maju z našo vaditeljico Marijo Dejak - Ričo ne bomo več videli. Da je bilo to naše zadnje srečanje in da na naših rekreacijah, ki jih je vodila, ne bomo več skupaj telovadili, odbijali balonov in balinčkali.

Zadnje čase nam je sicer potožila, da se ne počuti najbolje in da ima zdravstvene težave, vendar niti malo nismo slutili, da je tako hudo. Nič več ne bo njenega prešernega smeha, dobre volje in energije, ki jo je prenašala na nas.

Starejši paraplegiki in tetraplegiki se Riče spominjamo izpred dobrih 40 let kot priljubljene fizioterapevte v takratnem Zavodu za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani. S kolegicami je vsak delovni dan pri-

hajala na oddelek, nas razgibavala, prisluhnila našim travmam in nam z dobro voljo in vedrim nasmehom

polepševala dan.

Riča, hvala za vse.

ZAHVALE

Zvezi paraplegikov Slovenije se iskreno zahvaljujem za odobreno pomoč pri nakupu elektromotornega vozička.

Branko Šenkiš

Zvezi paraplegikov Slovenije in Društvu paraplegikov jugozahodne Štajerske se najlepše zahvaljujem za finančno pomoč pri postavitvi dvizhne ploščadi za invalidno osebo. Posebej se zahvaljujem predsedniku društva g. Janezu Hudeju za pomoč in razvoj ideje. S tem projektom se mi je uresničila dolgoletna želja po samostojnem dostopu v stanovanje.

Franc Rančigaj

Zvezi paraplegikov Slovenije se iskreno zahvaljujem za prejeto denarno pomoč, ki so mi jo ponudili ob poplavih v Zagorju. Zanj se še enkrat iz srca iskreno zahvaljujem.

Čedo Tomanič

Društvu paraplegikov jugozahodne Štajerske se zahvaljujem za cvetje ob izgubi moje drage žene Nežke.

Ivan Tajnšek

Zvezi paraplegikov Slovenije se najlepše zahvaljujem za denarni prispevek za selitev oziroma nakup novega stanovanja. Želim vam obilo zdravja in uspeha pri delu.

Marija Ojstršek

Hvala Zvezi paraplegikov Slovenije in Društvu paraplegikov ljubljanske pokrajine za odobreno socialno pomoč, ki sem jo potrebovala za adaptacijo kopalnice.

Adela Kroflič

Prisrčno se zahvaljujem Zvezi paraplegikov Slovenije in vsem, ki so mi omogočili denarno pomoč pri nakupu avtomobila. Še naprej vam želim veliko uspeha pri delu.

Stjepan Oto

OGLASI

Prodam invalidski voziček Kuschall Champion.

Informacije na **031/575 338**

Prodam dirkalno kolo na ročni pogon nizozemskega proizvajalca M5. Zaradi pogona na zadnje kolo v nasprotju z drugimi dirkalniki ne izgublja trakcije pri vožnji navkreber. Ob menjavi gum na terenske tudi peščeni klanci niso težava, prav tako ima gumasti blažilnik za udobnejšo vožnjo. Konstrukcija je zelo čvrsta, trajna in izdelana iz materialov za daljša potovanja kolesarjev brez invalidnosti. Drugače kot pri preostalih cestnih dirkalnikih se celoten pogonski del s patentom umakne naprej, tako da presedanje ne zahteva večjih akrobacij.

Cena: 1200 €. Tel: **064/125 625**

Prodam mehanizem za vozilo z ročnim menjalnikom. Mehanizem je A-testiran in je star 6 let. Cena po dogovoru. Vse informacije na **040/461-439 Tanja**.

Prodam motor Suzuki Burgman 400 ccm z bočno prikolico letnik 1999, registriran za tri osebe. Motor ima prevoženih le 16.000 km in redno servisiran. Motor je primeren za osebe na invalidskem vozičku. Za vožnjo je potrebna kategorija A, vendar uredim vse potrebno za opravljanje izpita. Vse informacije na tel. **041/610 750**.

Prodam avto OPEL CORSA 1.2, avtomatic, letnik 2008, prevoženih 17000 km, predelano na ročno upravljanje vozila. Cena 8.500 evrov.

Informacije na tel. **031/543 989**.

TUDI DOMA LAHKO LEPO ZASLUŽITE

Ponujamo poslovno sodelovanje v telefonski prodaji odličnih izdelkov, ki so jih preverili kupci (www.baldrijan.si).

Če v sebi združujete delavnost, komunikativnost, prijaznost, splošno razgledanost in imate t. i. poslovno trgovsko žilico, nas za dodatne informacije v zvezi z delom lahko pokličete na tel.: **040/415-556 ali 059/041-575**, lahko pa nam tudi pišete na:

info@baldrijan.si
Baldrijan d.o.o.,
Ul. M. Vadnova 19,
4000 Kranj

Utrujeni od dela?

Želite sprostitve?

Klasična masaža na domu.

Pokličete lahko vsak dan.

Matic, **031/872-832**

Božični venčki iz DP Koroške

ŠALE IN SMEŠNICE

Ko se je Miha vrnil iz šole, je njegova mama izpraznila šolsko torbo in presenečeno obstala:
 "Od kdaj pa ti kadiš?"
 "Od dne, ko sem prvič seksal!"
 "Kaj, tudi seksal si že? Kdaj pa se je to zgodilo?"
 "Se ne spominjam dobro, ker sem bil takrat tako močno pijan!"

Mladenič vpraša svoje dekle blondinko:
 "Ali se boš poročila z menoj?"
 "Pane vem....."
 "Poslušaj, če ne boš privolila, se bom obesil na steber pred vašo hišo!"
 "Ne, to pa ne! Saj veš, da moj očka ne mara, da visiš pred našo hišo."

Morski psi se pogovarjajo o prehrani, ki so jo zaužili v preteklih dneh.
 "Pred nekaj dnevi sem pojedel Američana, pa sem potem cel dan bruhal hamburgerje." pravi prvi.
 "Jaz sem pa pojedel Rusā in sem potem cel dan bruhal vodko." reče drugi morski pes.
 "Jaz sem šele nastradal." se oglasi tretji. "Pojedel sem blondinko, pa se dva dni nisem mogel potopiti pod vodo!"

Detektiv v samopostrežni trgovini že tretjič zaloti isto žensko pri tatvini.
 "Zakaj stalno kradete v naši poslovalnici?"
 "Zato, ker imate pri vas najnižje cene."

ZA TRI

"Šef, že dvajset let delam pri vas in ves čas delam za tri. Ali mi res ne bi mogli povišati plače?"
 "Ne, ampak povejte mi imena tiste dvojice, namesto katerih delate, pa ju bom postavil na cesto!"

NIČ NI NAREDIL

"Zakaj ste dali Jureta na disciplinsko, saj ni prav nič naredil?"
 "Ravno zato!"

NADURE

Na zabavi je k moževi tajnici pristopila direktorjeva žena in ji rekla:
 "Kako sem srečna, da ste se poročili! Mojemu možu zdaj ni treba več delati nadur!"

PRIDNE DELAVKE

"Mravlje delajo brez premora več kot pol dneva, in to vsak dan." razlaga profesorica biologije. "Kaj nam to pove?"
 "Da imajo slabo organiziran sindikat." se oglasi Miha.

OBE ROKI

Kljub veliki hitrosti je mladenič volan svojega športnega avtomobila držal le z eno roko.
 "Daj, uporabi obe roki!" mu je reklo dekle, ki je sedelo poleg njega.
 "Kako bom pa potem vozil?"

DRAGA JAJCA

"Gospodična, deset jajc želim. Koliko pa stanejo?"
 "Po tri evre so!"
 "Kaj? Nemogoče! V trgovini čez cesto so pa en evro!"
 "Potem jih pa kupite tam."
 "Jih je zmanjkalo."
 "No, ko jih bo zmanjkalo pri nas, bodo tudi po en evro."

NESPODOBNO POVABILO

Pri mesarju kupuje meso malce obilnejša gospa. Kupi kilogram svinjskih zarebrnic, pol kilograma zmletega mesa, in tri pečenice.

Mesar meče meso na tehtnico in ko se ta sploh še ne umiri, ima že izračunan znesek. Gospa ga pogleda postrani, in ko mesar pove skupni znesek, položi obilno oprsje na pult in reče:
 "Ali bi me malo pobožali po prsih?"
 Mesar jo začudeno pogleda in reče:
 "Da se vam ni zmešalo?"
 "Sploh ne." odvrne gospa, "le take vrste ženska sem, da me morate vznemiriti, preden me boste nategnili ..."

PRODAJA BIBLIJ

Dva jecljača sta prosila župnika za delo. Ta jim je ponudil prodajo Svetega pisma po domovih, hkrati pa jima zabičal: "Vsak ima sto izvodov Svetega pisma. Kdor v dveh tednih ne bo prodal vseh, pri meni ne dobi več dela!" Odšla sta vsak v svojo smer, in ko sta se čez dva tedna srečala pred župniščem, sta ugotovila, da je eden prodal vse izvode, drugi pa samo enega. Neuspešnejš je vprašal kolega: "Ka...ka...kako ti je u....uspe..... uspelo pro...pro...prodati vse i...izvo...de?" "Po...po...pozvo...nil sem in vpra...šal, ali bo...bo...do ku...ku...ku...pi ...li knji...go ali naj jo...jo pre... pre...be...rem!"

ZAHVALA

Pacientka vstopi v zdravniškovo ordinacijo, na mizo postavi steklenico konjaka in modro kuverto in reče:

► Doktor, prišla sem vam izreči iskreno zahvalo!

Zdravnik začudeno:

► Oprostite ne spominjam se vas več. Ste vdova ali pacientka?

POSEBNA IZBIRA

Možakar pride v trgovino in vpraša:

- ▶ Imate morda novoletne voščilnice z napisom: »Moji edini ljubezni?«
- ▶ Imamo.
- ▶ Potem mi pa dajte dvajset takih voščilnic, prosim.

ZADNJA

Pri uličnem kiosku trafike se pojavi moški in vpraša prodajalko:

- ▶ Ali morda imate novo številko Playboya?
- ▶ Ne, še ni izšel!
- ▶ Potem mi pa pokažite ta zadnjo!
- ▶ Nesramnež!

ČUDNA IZBIRA

V knjigarno vstopi moški in reče prodajalki:

- ▶ Prosim, rad bi knjigo z naslovom: »Moški, gospodar v hiši.«
- Prodajalka ga pogleda in reče:
- ▶ Pogledjte zgoraj, znanstveno fantastiko prodajamo v prvem nadstropju.

MOŽNA IZBIRA LOKACIJE

Mladenka v trgovini reče prodajalcu:

- ▶ Rada bi pomerila zeleno obleko v izložbi.
- Prodajalec ji odvrne:
- ▶ Izvolite! Lahko pa uporabite tudi kabino, če želite.

BONBONI

V trgovino vstopijo trije fantiči.

- Prvi pokaže prodajalcu bonbone, ki bi jih rad in reče:
- ▶ Prosim, če mi lahko prodate za 200 tolarjev tistih temno zelenih bonbonov, ki so tamle na zgornji polici.

Prodajalec vzame lestev, se povzpne nanjo in vzame bonbone. Spusti se po lestvi navzdol in fantiču izroči bonbone. Obrne se k naslednjemu fantiču in ga vpraša:

- ▶ Kaj boš pa ti?
- ▶ Jaz bom ravno take bonbone. Pa tudi za 200 tolarjev mi jih dajte!

Prodajalec zopet vzame lestev, spleza do zgornje police, vzame bonbone, nato pa se, še preden se spusti po lestvi navzdol, obrne k tretjemu fantiču in ga vpraša:

- ▶ Ali ti tudi želiš kupiti za dvesto tolarjev teh bonbonov?
- ▶ Ne! .. je rekel fantič.

Prodajalec se je spustil po lestvi navzdol in bonbone izročil drugemu fantiču. Tretjega fantiča vpraša:

- ▶ Kaj boš pa ti?
- ▶ Jaz bom pa za 250 tolarjev teh bonbonov!

RAZDELJENA

Blondinka v piceriji naroči pico. Natakarkar jo prijazno vpraša:

- ▶ Ali vam jo narežem na šest ali na dvanajst koščkov?

Blondinka odgovori:

- ▶ Kar na šest jo narežite, dvanajst jih ne bi mogla pojesti.

KOLO

Dva policista sta se v prostem času srečala v mestnem parku in eden je imel

lepo žensko kolo. Prvi mu reče:

- ▶ Oh, kako lepo kolo imaš. Koliko pa si plačal za njega?
- ▶ Nič! Veš, včeraj zvečer sem patroljiral po mestnem parku, ko se je na tem kolesu mimo mene pripeljala neka lepota. Zaustavila se je ob meni, prislonila kolo ob drevo in se popolnoma slekla. Potem pa je rekla, da od nje lahko dobim vse, kar si želim in jaz sem izbral kolo.
- ▶ Dobro si izbral! Njena obleka ti tako ali tako ne bi bila prav!

GOSTOLJUBNOST

Gorenjec pride na obisk k sorodnikom. Namesto, da bi ostal samo na kosilu, se je zadržal do večerje, ostal na večerji in potem prespal pri njih. Tudi naslednji dan ni pokazal nobene namere, da bi se odpravil domov. Gostitelj mu je želel na lep način povedati, da bi bil že čas, da počasi odide domov, zato mu reče:

- ▶ Ali ti ni nič dolgčas po ženi?
- Gorenjec veselo pogleda in reče:
- ▶ Kako lepo od tebe, da to vprašaš. Lepo, da si se spomnil na mojo ženo. Takoj ji bom telefoniral, naj pride še ona.

ZABAVA

Dva soseda se pogovarjata in prvi reče:

- ▶ Sosed, nečesa ne razumem.
- ▶ Kaj pa?
- ▶ Pogosto slišim iz vašega stanoovanja, kako se razbijajo krožniki in kozarci, vidva z ženo se pa neprestano smejeta. Je to kakšna nova zabava?
- ▶ Kakšna zabava neki? To je klasični prepir. Ko se skregava, žena začne vame metati krožnike in kozarce.
- ▶ Zakaj pa se potem smejeta?
- ▶ Če zadane, se smeje ona, če pa zgreši, se smejem jaz.

KVIZ ZA RAZVEDRILLO

1	3	11	2	4	5	10	6	10	6	5	11	3	6	7	8	5	11
	10	4	9	12	4	1	4	10	5	11	7	13	6	9	3	6	
		10	6	7	6	7	8	5	11	9	12	4	1	4	10		
			5	11	7	14	4	15	16	8	3	17	8	18	11		

Pri vsaki številki so navedeni trije odgovori. Odločite se za pravilen odgovor in s črko, ki je pri njem, povsod v liku nadomestite tisto številko. Vse črke v liku, brane vodoravno, dajo slovenski pregovor.

1. Svetovni prvak v košarki je:

- A - Turčija
- Ž - Argentina
- Č - ZDA

2. Kje leži vojvodski stol?

- F - na Kosovem polju
- R - na Sorškem polju
- V - na Gosposvetskem polju

3. Katero glasbilo je največje?

- B - violina
- C - viola
- L - violončelo

4. Izumitelj fotografije na steklo je:

- E - Janez Puhar
- J - Lado Puhar
- Z - Karol Pahor

5. Zmagovalka slovenske popevke 2010 je:

- K - Darja Švajger
- U - Karmen Stavec
- A - Eva Černe

6. Puščava Sahara meri:

- Š - 3 150 000 km²
- I - 9 065 000 km²
- T - 2 995 000 km²

7. Romarska pot na Svete Višarje deluje:

- T - 650 let
- Č - 370 let
- H - 250 let

8. Po kitajskem horoskopu je letos:

- M - leto kače
- P - leto konja
- A - leto tigra

9. Slovenska akademija SAZU je bila ustanovljena:

- S - leta 1938
- Č - leta 1930
- O - leta 1925

10. Grški bog vina je:

- J - Ares
- V - Miroslav
- N - Dioniz

11. Ljubica Jančar je avtorica knjige:

- D - Govorica življenja
- O - Vesela ... ponosna... hvaležna
- L - Pogled v sanje

12. Kakšne oblike je prometni znak STOP?

- F - kvadratne
- T - okrogle
- R - osmerokotne

13. Glavno mesto Azerbajdžana je:

- M - Baku
- Š - Almaty
- K - Ufa

14. Kako je ime poznani vijoličasti kravi?

- B - Julka
- J - Milka
- E - Tilka

15. V šopku solzic so:

- H - spominčice
- I - velikonočnice
- U - šmarnice

16. Katera žival daje surovino za tkanino kašmir?

- Ž - alpaka
- P - koza
- S - ovca

17. Ploščina enakokrakega trikotnika (a = 10 cm, v = 15 cm) je:

- Č - 55 cm²
- V - 150 cm²
- D - 75 cm²

18. Kateri medmet izraža zadovoljstvo ob dobri hrani?

- G - hm
- B - mm
- A - ph

Rešitev kviza iz 122 številke:

LJUBEZEN JE KOT ROSA, PADE TAKO NA VRTNICO, KAKOR NA KOPRIVO.

Albin Rožman

KO SE PRIŽIGAJO PRAZNIČNE LUČI,
MISLI POTUJEJO MED ISKRENE LJUDI
IN OBIŠČEJO STARE PRIJATELJE.
VAM JE NAMENJENO VELIKO DOBRIH ŽELJA,
NAJ BOŽIČ RADOST V HIŠO PRINESE,
NOVO LETO PA OBILO ZDRAVJA IN SREČE.

SREČNO 2011!

ZVEZA PARAPLEGIKOV SLOVENIJE